Ministerstvo financí

odbor Finanční politika

Fiskální výhled

České republiky

listopad 2013

Fiskální výhled České republiky
listopad 2013

Ministerstvo financí ČR
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 041 111
E-mail: Fiscal.Outlook@mfcr.cz

ISSN 1804-7998

Vychází 2× ročně, zdarma

Elektronický archiv:
http://www.mfcr.cz/FiskalniVyhled

Fiskální výhled
České republiky

listopad 2013

Obsah

Úvod **1**

1 Hospodářský vývoj a fiskální politika **2**
1.1 Makroekonomický vývoj 2
1.2 Záměry fiskální politiky 3

2 Krátkodobý vývoj hospodaření sektoru vládních institucí **4**
2.1 Hospodaření sektoru vládních institucí v ČR v letech 2012 a 2013 4
2.2 Mezinárodní srovnání 12

3 Střednědobý fiskální výhled **16**
3.1 Střednědobý výhled a výdajový rámec 16
3.2 Střednědobý výhled sektoru vládních institucí 17
3.3 Analýza citlivosti 22
3.4 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí 24

4 Veřejné rozpočty – peněžní toky (GFS 2001) **26**
4.1 Veřejné rozpočty v roce 2013 26
4.2 Veřejné rozpočty v roce 2014 27

5 Postupy při nadměrném schodku v členských státech Evropské unie **29**
5.1 Úvod 29
5.2 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2011 včetně 30
5.3 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2012 včetně 30
5.4 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2013 včetně 32
5.5 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2014 včetně 34
5.6 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2015 nebo delší 35

6 Zdroje **39**

A Tabulková příloha – metodika GFS 2001 ..... **42**

B Tabulková příloha – metodika ESA 95 ..... **47**

C Seznamy tematických kapitol a boxů předchozích Fiskálních výhledů ČR **58**

Fiskální výhled ČR je zpracováván v odboru Finanční politika MF ČR s pololetní periodicitou (publikován zpravidla koncem května a listopadu). Zahrnuje predikci na běžný a následující rok (tj. do roku 2014), u některých ukazatelů pak i výhled na další 2 roky (tj. do roku 2016). Publikace je dostupná na internetových stránkách MF ČR na adrese:

http://www.mfcr.cz/FiskalniVyhled

Nedílnou součástí Fiskálního výhledu ČR je i metodická příručka, která definuje, upřesňuje a vysvětluje řadu pojmů, metod a použitých statistik.

Rádi přivítáme relevantní připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky prosím zasílejte na adresu:

Fiscal.Outlook@mfcr.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1.1: Hlavní makroekonomické indikátory (2012–2016) 2
Tabulka 1.2: Nastavení fiskální politiky (2010–2016) 3
Tabulka 2.1: Vývoj THFK u největších investorů vládního sektoru (2007–2012) 6
Tabulka 2.2: Příjmy sektoru vládních institucí (2007–2013) 8
Tabulka 2.3: Operační programy a jejich čerpání v letech 2007–2013 9
Tabulka 2.5: Přehled nákladů na obnovu majetku po povodních v členění podle vlastníků 11
Tabulka 2.4: Výdaje sektoru vládních institucí (2007–2013) 11
Tabulka 2.6: Saldo sektoru vládních institucí a jeho subsektorů (2007–2013) 11
Tabulka 2.7: Dluh sektoru vládních institucí a jeho subsektorů (2007–2013) 12
Tabulka 2.8: Přechod od deficitu ke změně dluhu (2007–2013) 12
Tabulka 3.1: Odvození částek výdajového rámce od fiskálních cílů 17
Tabulka 3.2: Vyhodnocení dodržování výdajového rámce 17
Tabulka 3.3: Hospodaření sektoru vládních institucí 17
Tabulka 3.4: Výhled příjmů sektoru vládních institucí 19
Tabulka 3.5: Výhled výdajů sektoru vládních institucí 20
Tabulka 3.6: Struktura diskrečních opatření (2014–2016) 20
Tabulka 3.7: Hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí 21
Tabulka 3.8: Strukturální saldo vládního sektoru (metoda EK) 22
Tabulka 3.9: Modelové scénáře makroekonomických simulací 23
Tabulka 3.10: Základní makroekonomické a demografické předpoklady projekcí 24
Tabulka 3.11: Projekce dlouhodobých výdajů 2010–2060 25
Tabulka 3.12: Srovnání projekcí výdajů na starobní důchody vzhledem k reformám platným od roku 2013 25

Tabulka A.1: Konsolidované veřejné rozpočty – příjmy 42
Tabulka A.2: Konsolidované veřejné rozpočty – příjmy 43
Tabulka A.3: Konsolidované veřejné rozpočty – výdaje 44
Tabulka A.4: Konsolidované veřejné rozpočty – výdaje 44
Tabulka A.5: Konsolidované veřejné rozpočty – saldo 45
Tabulka A.6: Struktura salda veřejných rozpočtů 45
Tabulka A.7: Struktura salda pro fiskální cílení 45
Tabulka A.8: Konsolidované veřejné rozpočty – zdroje a užití 46
Tabulka A.9: Konsolidované veřejné rozpočty – vládní dluh 46

Tabulka B.1: Příjmy sektoru vládních institucí 47
Tabulka B.2: Daňové příjmy sektoru vládních institucí 48
Tabulka B.3: Daňové příjmy sektoru vládních institucí 49
Tabulka B.4: Příjmy subsektoru ústředních vládních institucí 49
Tabulka B.5: Příjmy subsektoru místních vládních institucí 50
Tabulka B.6: Příjmy subsektoru fondů sociálního zabezpečení 50
Tabulka B.7: Výdaje sektoru vládních institucí 51
Tabulka B.8: Výdaje sektoru vládních institucí 52
Tabulka B.9: Výdaje subsektoru ústředních vládních institucí 52
Tabulka B.10: Výdaje subsektoru místních vládních institucí 53
Tabulka B.11: Výdaje subsektoru fondů sociálního zabezpečení 53
Tabulka B.12: Saldo sektoru vládních institucí podle subsektorů 54
Tabulka B.13: Dluh sektoru vládních institucí podle finančních instrumentů 54

Tabulka B.14: Dluh sektoru vládních institucí podle finančních instrumentů 55
Tabulka B.15: Saldo a dluh vládního sektoru zemí EU (2009–2013) 56
Tabulka B.16: Transakce vládního sektoru zemí EU (2012) 57

Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Růst a příspěvky THFK (2005–2012) 5
Obrázek 2.2: Saldo vládního sektoru ve vybraných zemích EU (2010–2013) 13
Obrázek 2.3: Dluh vládního sektoru ve vybraných zemích EU (2010–2013) 14
Obrázek 2.4: Spready vůči německým dluhopisům ve vybraných zemích EU (leden 2008 až září 2013) 14
Obrázek 4.1: Salda veřejných rozpočtů (2006–2014) 26

Seznam boxů

Box 1: Investice vládního sektoru v letech 2009–2012 5
Box 2: Fondy Evropské unie a jejich čerpání 9
Box 3: Povodně v roce 2013 11

Seznam použitých zkratek

b.c. ..... běžné ceny
CZK ..... kódové označení české koruny
ČSÚ ..... Český statistický úřad
EDP ..... postup při nadměrném schodku (Excessive Deficit Procedure)
EDP B.9 ..... čisté půjčky/výpůjčky vládního sektoru v metodice aplikované pro EDP
ESA 95 ..... Evropský systém národních a regionálních účtů z roku 1995
ESA 2010 ..... Evropský systém národních a regionálních účtů z roku 2010
EK ..... Evropská komise
ESCB ..... Evropský systém centrálních bank
EU, EU28 ..... Evropská unie (svým pokrytím zahrnuje všech 28 zemí)
EUR ..... kódové označení eura
GFS 2001 ..... Government Finance Statistics 2001
HDP ..... hrubý domácí produkt
MF ČR ..... Ministerstvo financí ČR
MMF ..... Mezinárodní měnový fond
OP ..... operační program
p.a. ..... per annum (za rok)
p.b. ..... procentní bod
ROP ..... regionální operační program
s.c. ..... stálé ceny
THFK ..... tvorba hrubého fixního kapitálu
USD ..... kódové označení amerického dolaru

Značky použité v tabulkách

Pomlčka (–) na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval nebo zápis není z logických důvodů možný.

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomické datové zdroje v této publikaci jsou vztaženy k 9. říjnu 2013, fiskální data k 5. listopadu 2013, výnosy státních dluhopisů k 10. říjnu 2013 a mezinárodní srovnání k 25. říjnu 2013.

Poznámka

Součtové údaje publikované v tabulkách mohou být v některých případech zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Úvod

Od dubnové aktualizace Konvergenčního programu ČR a minulého vydání Fiskálního výhledu ČR v květnu tohoto roku nabraly události nečekaný směr. V červnu zasáhly část České republiky povodně a neudržitelná politická situace vyústila v polovině téhož měsíce v demisi vlády Petra Nečase. A podle prvních statistických informací patrně skončila i druhá vlna hospodářské recese.

Na demisi vlády reagoval prezident ČR jmenováním nové vlády pod vedením Jiřího Rusnoka. Ta z důvodu nevyslovení důvěry v Poslanecké sněmovně podala v srpnu demisi. Na základě možnosti dané Ústavou České republiky se 140 poslanců Parlamentu vyslovilo pro návrh na rozpuštění Poslanecké sněmovny, což prezident ČR dne 28. srpna 2013 učinil. Jedním z prvních úkolů nové Poslanecké sněmovny, vzešlé z říjnových předčasných voleb, bude projednat a schválit návrh zákona o státním rozpočtu pro rok 2014 a usnést se na nových částkách střednědobého výdajového rámce pro státní rozpočet a rozpočty státních fondů na léta 2015 a 2016.

Česká ekonomika podle aktuálních dat Českého statistického úřadu vystoupila ve 2. čtvrtletí 2013 z rok a půl dlouhé recese, přičemž indikátory důvěry a předstihové ukazatele naznačují, že se ekonomická aktivita bude oživovat i v nejbližších čtvrtletích. Pozitivně se projevuje ekonomický vývoj v zemích hlavních obchodních partnerů a stále slabá domácí poptávka po importech. Nízká míra inflace, měnově-politické úrokové sazby na minimu a důvěra investorů v české státní dluhopisy, stejně jako stále nedořešené problémy vládního sektoru v zemích eurozóny a slabé oživení v EU drží výnosy referenčních desetiletých státních dluhopisů ČR na velmi nízkých úrovních, v průměru za leden až září roku 2013 na 2,1 %.

Předkládaný Fiskální výhled vychází z říjnové Makroekonomické predikce ČR Ministerstva financí a z návrhu státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů na rok 2014 včetně návrhu střednědobého výhledu do roku 2016. V rozpočtových dokumentech se odráží program vlády premiéra Rusnoka, zejména pak prorůstová orientace hospodářské politiky. Nicméně vše je podřízeno cíli vystoupit na základě výsledku hospodaření vládního sektoru za rok 2013 z postupu při nadměrném schodku. Fiskální cíle v podobě deficitů vládního sektoru proto byly nastaveny tak, aby fiskální politika co možná nejméně podlamovala růst ekonomiky a zároveň byl dodržen hlavní závazek plynoucí z Paktu stability a růstu ohledně schodku rozpočtu.

Pro rok 2013 je odhadován výsledek salda vládního sektoru na úrovni −2,9 % HDP. Ze stejných hodnot se vycházelo při definování fiskálních cílů pro roky 2014 a 2015. V roce 2016 by potom saldo hospodaření sektoru vlády mělo dosáhnout −2,8 % HDP. Z hlediska očekávané pozice ekonomiky v hospodářském cyklu jde o expanzivní fiskální politiku.

Dluh vládního sektoru by se zejména díky rozpuštění rezervy vytvořené předfinancováním státního dluhu z minulých let neměl ve sledovaném horizontu tak rychle zvyšovat. Přesto by měl v roce 2016 dosáhnout téměř 50 % HDP, což by proti konci roku 2012 představovalo nárůst o 3,8 p.b.

Speciální tematická kapitola podzimního čísla se věnuje postupům při nadměrném schodku v členských zemích Evropské unie. Problematiku jsme zařadili právě z důvodu samotné snahy ČR tento postup ukončit. Vzhledem k již uzavřeným postupům v některých zemích EU za poslední dva roky anebo plánovaným ukončením či naopak prodloužením procedury činí zkušenosti ostatních zemí a výklad Evropské komise kapitolu vysoce relevantní.

Součástí Fiskálního výhledu je již tradičně rozsáhlá tabulková příloha, která je v plných časových řadách volně ke stažení na stránkách Ministerstva financí ČR (www.mfcr.cz/FiskalniVyhled).

1 Hospodářský vývoj a fiskální politika

1.1 Makroekonomický vývoj

Překvapivě silný mezičtvrtletní pokles reálného HDP o 1,3 % v 1. čtvrtletí 2013 byl ve 2. čtvrtletí vystřídán růstem o 0,6 %. Ekonomika tak sice technicky vystoupila z rok a půl trvající recese, oproti 2. čtvrtletí 2012 byl ale reálný HDP o 1,3 % nižší. Předpokládáme, že pokles HDP za celý rok 2013 dosáhne 1,0 %, a to zejména kvůli výraznému propadu tvorby hrubého kapitálu. Oživování ekonomiky sice bude zpočátku taženo především exporty, spolu s obnovováním důvěry v ekonomiku by se ale postupně mělo příznivě promítnout také do dynamiky spotřeby domácností a investic. V roce 2014 by HDP při kladném příspěvku hrubých domácích výdajů i čistých vývozů mohl vzrůst o 1,3 %. V letech výhledu by měl ekonomický růst postupně zrychlovat až na 2,7 % v roce 2016.

Růst spotřebitelských cen by letos měl dosáhnout 1,4 %, v roce 2014 pak zejména díky poklesu cen elektřiny pouze 0,7 %. S obnovením růstu spotřeby domácností se v roce 2015 inflace přiblíží k 2% inflačnímu cíli. V roce 2016 se cenový růst naopak zpomalí na 0,9 %, k čemuž přispěje sjednocení sazeb daně z přidané hodnoty na 17,5 % k 1. lednu 2016 (platný legislativní stav). Proti výraznějšímu zvyšování spotřebitelských cen by v celém horizontu predikce měl působit umírněný růst jednotkových nákladů práce a dobře ukotvená inflační očekávání. Dolarové ceny ropy, stejně jako měnový kurz, by rovněž neměly představovat proinflační faktor. (Pozn.: makroekonomický scénář nemohl vzhledem k datu uzávěrky zohlednit oznámení České národní banky ze dne 7. listopadu o využití devizových intervencí proti koruně coby dodatečného nástroje k dosažení inflačního cíle.)

Zaměstnanost, jejíž meziroční růst se po celý loňský rok navzdory recesi zrychloval, by se letos měla zvýšit o 1,2 %. Tento zdánlivě paradoxní vývoj byl zapříčiněn rozšiřováním částečných úvazků a poklesem počtu odpracovaných hodin na pracovníka doprovázeným poklesem průměrné reálné mzdy. Postupné zvyšování využití faktoru práce se projeví pouze mírným růstem zaměstnanosti v roce 2014, resp. její stagnací v letech 2015 a 2016.

Míra nezaměstnanosti v metodice Výběrového šetření pracovních sil by se z loňských 7,0 % měla dále pozvolna zvyšovat. Předpokládáme, že letos dosáhne 7,1 %, v roce 2014 pak 7,3 % vlivem zpoždění za ekonomickým cyklem. V letech výhledu by již míra nezaměstnanosti měla díky růstu ekonomiky klesat, a to až na 6,6 % v roce 2016.

Růst objemu mezd a platů by letos měl dosáhnout pouze 0,8 %. V kontextu očekávaného zlepšování celkové ekonomické situace, a s přihlédnutím k rozhodnutí vlády o 2% navýšení prostředků na platy v rozpočtové sféře, pak pro příští rok počítáme se zvýšením objemu mezd a platů o 2,5 %.

Tabulka 1.1: Hlavní makroekonomické indikátory (2012–2016)

		2012	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
		Skutečnost	Současná predikce a výhled				Fiskální výhled květen 2013			
Hrubý domácí produkt	*mld. Kč, b.c.*	3846	3852	3924	4070	4221	3858	3939	4079	4228
	růst v %, s.c.	-1,0	-1,0	1,3	2,2	2,7	0,0	1,2	2,1	2,6
Spotřeba domácností	*růst v %, s.c.*	-2,1	0,2	0,9	2,1	2,5	-1,2	1,0	2,1	2,5
Spotřeba vlády	*růst v %, s.c.*	-1,9	0,8	0,2	-0,3	0,2	-0,2	-1,7	-0,8	0,1
Tvorba hrubého fixního kapitálu	*růst v %, s.c.*	-4,5	-4,8	-0,8	2,6	3,1	-0,4	0,9	2,6	3,1
Příspěvek zahr. obchodu k růstu HDP	*p.b., s.c.*	1,7	0,6	0,6	0,5	0,7	0,4	0,3	0,4	0,5
Deflátor HDP	*růst v %*	1,6	1,2	0,5	1,5	0,9	0,4	0,9	1,4	1,1
Průměrná míra inflace	*%*	3,3	1,4	0,7	1,9	0,9	2,1	1,7	1,9	1,1
Zaměstnanost	*růst v %*	0,4	1,2	0,4	0,1	0,1	0,1	-0,2	0,1	0,2
Míra nezaměstnanosti	*průměr v %*	7,0	7,1	7,3	7,1	6,6	7,5	7,7	7,3	6,6
Objem mezd a platů dom. koncept	*růst v %, b.c.*	1,8	0,6	2,5	4,6	3,9	1,4	2,7	4,4	4,0
Podíl běžného účtu na HDP	*%*	-2,4	-1,7	-1,4	-1,5	-1,7	-2,3	-2,3	-2,5	-2,8
Předpoklady:										
Směnný kurz CZK/EUR		25,1	25,8	25,8	25,8	25,8	25,4	25,2	24,9	24,6
Dlouhodobé úrokové sazby 10 let	*% p.a.*	2,8	2,1	2,4	2,7	3,1	2,2	2,3	2,7	3,1
Ropa Brent	*USD/barel*	111,6	108,1	102,8	98,0	95,3	108,0	102,0	98,8	95,8
HDP eurozóny EA12	*růst v %, s.c.*	-0,6	-0,4	1,0	1,2	1,5	-0,4	0,6	1,2	1,6

Pozn.: Údaje za zaměstnanost a za míru nezaměstnanosti jsou dle metodiky Výběrového šetření pracovních sil.
Zdroj: MF ČR (2013a, 2013c).

Dynamika mezd a platů bude od počátku roku 2015 kromě ekonomického vývoje ovlivněna také přesunem dvou procentních bodů statutární sazby pojistného na sociální zabezpečení ze zaměstnavatele na zaměstnance. Předpokládáme přitom, že tato změna vytvoří tlak na růst mezd a platů (kompenzace vyššího zatížení na straně zaměstnance umožněná poklesem zatížení na straně zaměstnavatele). V roce 2015 by tak mzdy a platy mohly vzrůst o 4,6 %, v roce 2016 o 3,9 %.

V celém horizontu predikce by tedy růst mezd a platů měl předstihnout dynamiku nominálního HDP.

Poměr deficitu běžného účtu platební bilance k HDP by neměl přesáhnout 2 %, což je udržitelná úroveň plně konzistentní s vnější makroekonomickou rovnováhou.

I přes nejistý vývoj vnějšího prostředí hodnotíme rizika predikce jako vyrovnaná vzhledem ke známkám zlepšující se důvěry domácích subjektů ve vývoj ekonomiky.

1.2 Záměry fiskální politiky

Po třech letech razantní konsolidace financí sektoru vládních institucí se strukturální saldo zlepšilo o 2,8 p.b. na −1,7 % HDP v roce 2012. Prakticky neutrální nastavení fiskální politiky v letošním roce je následováno mírnou fiskální expanzí pro období let 2014 až 2016. Fiskální politika by tak v rámci svých možností měla podpořit českou ekonomiku v období očekávaného křehkého oživení.

Dle říjnových notifikací (Eurostat, 2013c) by měl deficit hospodaření vládního sektoru v roce 2013 dosáhnout hodnoty 2,9 % HDP (blíže kapitola 2.1.2). Stejného výsledku hospodaření by mělo být dosaženo rovněž v letech 2014 a 2015. Pro rok 2016 počítá střednědobý výhled rozpočtu s deficitem ve výši 2,8 % HDP. Prioritou pro fiskální politiku je ukončení postupu při nadměrném schodku, ke kterému by mělo dojít na základě skutečně dosaženého deficitu v roce 2013 (viz MF ČR, 2013b), a následné setrvání s deficity pod referenční 3% hranicí, což by měla zvolená trajektorie schodků zajistit.

Fiskální výhled je postaven na aktuální makroekonomické predikci a platném legislativním rámci, přičemž zohledňuje již schválená opatření s dopadem do financí vládního sektoru. Zároveň je v souladu s návrhem zákona o státním rozpočtu na rok 2014 a návrhem střednědobého výhledu státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů na léta 2015 a 2016, které schválila vláda svým usnesením č. 729 ze dne 25. září 2013. Aktuální fiskální predikce nepředjímá legislativní změny či změny během rozpočtového procesu, ke kterým by mohlo dojít po ustavení Poslanecké sněmovny, resp. sestavení vlády na základě výsledků předčasných voleb do Poslanecké sněmovny.

Struktura diskrečních opatření tíhne v horizontu výhledu více k příjmové straně. V letech 2015 a 2016 očekáváme záporný dopad diskrečních opatření na saldo ve výši cca 0,5 % HDP v každém z uvedených let. Toto bude způsobeno především již schválenými změnami v daňové oblasti, v roce 2016 rovněž i změnami na výdajové straně rozpočtů vládního sektoru. Detailnějším pohledem na predikovaný vývoj příjmů a výdajů vládního sektoru se zabývá kapitola 3.

Tabulka 1.2: Nastavení fiskální politiky (2010–2016)
(v % HDP, změna strukturálního salda v p.b.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Saldo vládního sektoru	**-4,7**	**-3,2**	**-4,4**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,8**
Cyklická složka salda	-0,8	-0,2	-0,6	-1,2	-1,0	-0,7	-0,4
Jednorázové a ostatní přechodné operace	0,0	-0,2	-2,1	-0,2	0,2	-0,1	-0,1
Strukturální saldo	-4,0	-2,8	-1,7	-1,5	-2,0	-2,1	-2,4
Změna strukturálního salda	**0,5**	**1,2**	**1,0**	**0,2**	**-0,5**	**-0,1**	**-0,3**
Cyklická složka salda podle metody ESCB	-0,1	0,2	-0,5	-0,8	-0,5	-0,1	0,5
Strukturální saldo podle metody ESCB	-4,7	-3,2	-1,9	-1,9	-2,6	-2,7	-3,3
Změna strukturálního salda podle ESCB	**1,0**	**1,5**	**1,3**	**0,0**	**-0,6**	**-0,2**	**-0,5**

Pozn.: Rozdílný vývoj cyklické složky salda (a tedy i strukturálního salda) podle metod Evropské komise a Evropského systému centrálních bank je způsoben především odlišnou definicí makroekonomického cyklu. Zatímco metoda Evropské komise pracuje s cyklem definovaným pomocí relativní mezery výstupu HDP, metoda druhá modeluje cyklické chování citlivých položek vládních příjmů a výdajů vzhledem k příslušným makroekonomickým bázím (náhrady zaměstnancům v soukromém sektoru, mzdy a platy tamtéž, čistý provozní přebytek, spotřeba domácností a nezaměstnanost). Ty mají odlišný cyklický vývoj než HDP a jeho potenciál.
Zdroj: ČSÚ (2013a, 2013b). Predikce a výpočty MF ČR.

2 Krátkodobý vývoj hospodaření sektoru vládních institucí

2.1 Hospodaření sektoru vládních institucí v ČR v letech 2012 a 2013

2.1.1 Sektor vládních institucí v roce 2012

Podle notifikací vládního deficitu a dluhu (ČSÚ, 2013b) skončilo hospodaření vládního sektoru za minulý rok deficitem ve výši 4,4 % HDP. Ve srovnání s minulými notifikacemi z dubna je v poměrovém vyjádření výsledek stejný, v absolutní hodnotě došlo k mírnému zhoršení o přibližně 1,4 mld. Kč (u místních vládních institucí o 0,9 mld. Kč, u ústředních vládních institucí o 0,4 mld. Kč, u fondů sociálního zabezpečení je změna marginální).

Ve srovnání s rokem 2011 došlo ke zhoršení salda vládního sektoru o 1,2 p.b. Výsledek je ovšem zásadním způsobem ovlivněn jednorázovými opatřeními v celkové výši přes 71 mld. Kč. Jedná se zejména o imputaci kapitálového transferu v rozsahu 59 mld. Kč v souvislosti se schválením církevních restitucí. V menší míře jde pak o plošné korekce neuznaných EU výdajů (blíže viz např. MF ČR, 2012), tedy o prostředky, které již státní rozpočet v rámci předfinancování vyplatil, nicméně ze strany EU nebyly uznány jako způsobilé výdaje, a nebudou tak proplaceny. Celková alokace z programového období 2007 až 2013 se ovšem o tyto zdroje nesnižuje, a lze je čerpat na jiné projekty. Po očištění o dané dva mimořádné jednorázové vlivy deficit činil 2,6 % HDP, a byl tak oproti roku 2011 nižší o 0,7 p.b. Vzhledem k výrazně vyšší záporné produkční mezeře v roce 2012 oproti roku předchozímu je výsledné zlepšení po očištění o cyklus a jednorázové operace ještě o 0,3 p.b. vyšší.

Příjmy vládního sektoru v roce 2012 vzrostly o necelé 1 %, především kvůli dynamice daňových příjmů včetně příspěvků na sociální zabezpečení. Po očištění o cyklus a jednorázové a přechodné operace vzrostly o 2,7 %.

Nejvýraznější nárůst byl patrný u daně z přidané hodnoty, jejíž inkaso vzrostlo o 2,9 %, což je vzhledem ke zvýšení redukované sazby daně v roce 2012 poměrně slabý výsledek. Důvodem je nevýrazný růst spotřeby domácností v roce 2012 (nominálně o přibližně 0,5 %). Po očištění o cyklické působení spotřeby domácností na výnos daně by její růst byl nepochybně vyšší. Vliv samotného zvýšení redukované sazby je odhadován na necelých 10 mld. Kč.

Na rozdíl od daně z přidané hodnoty jsou spotřební daně vůči vývoji makroekonomických základen poměrně necitlivé, takže i přes 2,1% propad reálné spotřeby domácností došlo k nárůstu výnosu daně o 1,3 %. Z hlediska diskrečních opatření došlo pouze ke zvýšení daně z tabákových výrobků s dopadem mírně převyšujícím 2 mld. Kč.

Výnos daně z příjmů fyzických osob vzrostl v roce 2012 o 1,5 %. Byl poměrně výrazně brzděn diskrečními opatřeními v úhrnné výši kolem 8 mld. Kč (jednalo se hlavně o zvýšení slevy na dítě o 1 800 Kč ročně a ukončení přechodného snížení základní slevy na poplatníka). Výnos daně z příjmů právnických osob poklesl o 1,3 %, což je v zásadě v souladu s poklesem čistého provozního přebytku. Zde nebyla provedena žádná diskreční opatření s výraznějším fiskálním dopadem.

Co se týče ostatních daní ze spotřeby, byl zaveden odvod z loterií a jiných podobných her s diskrečním efektem 7,7 mld. Kč. Nicméně čistý dopad zdanění hazardu byl nižší (celkem 6,5 mld. Kč), jelikož byly současně sníženy či zrušeny některé poplatky z hracích automatů (1,2 mld. Kč).

Inkaso příspěvků na sociální zabezpečení vzrostlo o 1,3 %. Jde v podstatě o plně autonomní vývoj, který přibližně odpovídá nárůstu objemu mezd a platů v ekonomice.

Na příjmech dále došlo k propadu kapitálových transferů o 22,3 %. Ten byl zapříčiněn hlavně poklesem výdajů na projekty financované z fondů EU, jejímž konečným příjemcem je subjekt vládního sektoru. V absolutní hodnotě se jedná o pokles přibližně 12 mld. Kč a lze ho téměř celý přičíst na vrub subjektům v ústřední vládě: Ředitelství silnic a dálnic, v menší míře Správě železniční dopravní cesty (blíže Box 1).

V pozadí tohoto vývoje může být i fakt, že od 14. března 2012 až do 15. října 2012 došlo k pozastavení certifikací u operačního programu (OP) Doprava, který má v alokaci pro aktuální programovací období největší váhu a používá se především na investice do dopravní infrastruktury. Ty za vládní sektor zajišťují převážně výše zmíněné dvě instituce. Kromě OP Doprava byla ovšem v roce 2012 zastavena certifikace u celé řady dalších operačních programů jako např. u Integrovaného OP, OP Životní prostředí, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a u několika regionálních OP. Většinu z těchto případů se ovšem do konce roku 2012 podařilo vyřešit. Nutno dodat, že pozastavení certifikace má na výdaje vládního sektoru v metodice ESA 95 spíše nepřímý vliv, protože se jedná pouze o zastavení proplácení již proinvestovaných prostředků. V případě, že dané projekty pokračují a jsou dále předfinancovány ze státního rozpočtu, jedná se z hlediska metodiky ESA 95 o nárůst jak evropských výdajů, tak

akruálních investičních dotací z EU. Nicméně samotné zastavení certifikace jednoznačně vnáší mezi všechny zúčastněné subjekty velkou míru nejistoty a vede k preventivnímu pozastavení celé řady projektů.

Dynamika ostatních příjmových položek byla velmi podobná vývoji minulého roku.

Celkové výdaje vládního sektoru v roce 2012 vzrostly o 3,7 %, za čímž stojí dva výše zmiňované kapitálové transfery v úhrnné výši 71 mld. Kč. Po jejich očištění by došlo k poklesu celkových výdajů o necelých 0,6 %. Výdaje na konečnou spotřebu vlády poklesly o 0,5 %, což dokládá její úsporné chování. K úsporám došlo u provozních výdajů vládního sektoru, kdy meziročně klesla mezispotřeba téměř o 6 % napříč téměř celým vládním sektorem. Ve mzdové oblasti došlo k nárůstu náhrad zaměstnanců o 2,3 %. K autonomnímu nárůstu došlo u výdajů spojených primárně se zdravotní péčí poskytovanou obyvatelstvu, kdy úsporná diskreční opatření byla do značné míry eliminována růstem snížené sazby daně z přidané hodnoty.

Výrazný pokles byl zaznamenán u tvorby hrubého kapitálu. V centrální vládě poklesla přibližně o 4 mld. Kč, což koresponduje s vývojem příjmových investičních dotací z EU. Čísla nicméně dokladují, že výrazný pokles evropských investic v roce 2012 byl z části kompenzován navýšením investic z domácích zdrojů. Mnohem dramatičtěji poklesla tvorba hrubého kapitálu u místních vládních institucí. Zde se jedná o propad v domácích investicích (necelých 11 mld. Kč).

Další poměrně výrazně klesající položkou na výdajové straně byly kapitálové transfery (po očištění o již v úvodu této kapitoly zmiňované jednorázové operace). Dominantní část celkového poklesu tvoří snížení kapitálových transferů ve formě nižších příspěvků na stavební spoření (úspora 5,5 mld. Kč).

Ostatní výdajové položky se pak většinou vyvíjely relativně autonomně. Jejich nižší než průměrná dynamika indikuje snahu o hospodárnou politiku. V důsledku toho došlo k výraznému fiskálnímu úsilí napříč subjekty a transakcemi s projevy v úsporách na investičních výdajích, kapitálových transferech, daňových diskrecích a především vládních nákupech.

Za roky 2009–2012 byl také navýšen dluh vládního sektoru o cca 12–16 mld. Kč z důvodu změny zaúčtování zajištěných dluhopisů. Místo aktuálního kurzu je nyní použit kurz z derivátové smlouvy.

Box 1: Investice vládního sektoru v letech 2009–2012

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) podle metodiky ESA 95 (ČSÚ, 2000) zahrnuje pořízení a úbytky hmotných a nehmotných fixních aktiv rezidentských výrobců v průběhu daného období včetně zvýšení k hodnotě nevyráběných aktiv, které vzniká v důsledku produkční činnosti výrobců nebo institucionálních jednotek. Jsou uvažována taková aktiva, která se používají ve výrobním procesu opakovaně nebo po dobu více než jednoho roku. Do pořízení hmotných fixních aktiv patří nové investice do budov, staveb, strojů a zařízení, náklady na velké opravy, rekonstrukce, modernizace, zdokonalení investičního majetku, apod. Dle ESA 95 se sem nezahrnují předměty nakupované vládou pro vojenské účely, výdaje na výzkum a vývoj, nicméně podle nové metodiky ESA 2010, která bude platná od poloviny roku 2014, se i tyto případy budou nově klasifikovat jako THFK. Do nehmotných fixních aktiv zahrnujeme geologický průzkum, software a původní kulturní a umělecká díla. Pořízení či úbytky aktiv nezahrnují pouze nákupy nebo prodeje, ale významná část THFK je také ve formě bezúplatných převodů těchto aktiv. Ve vládním sektoru se jedná o reciproční vztah, který zpravidla nemá vliv na saldo ani majetek celého sektoru – přírůstek aktiv (zvýšení THFK příjemce) je kompenzován úbytkem majetku (snížení THFK na straně poskytovatele).

Obrázek 2.1: Růst a příspěvky THFK (2005–2012)

(růst v %, příspěvky k růstu v p.b.)

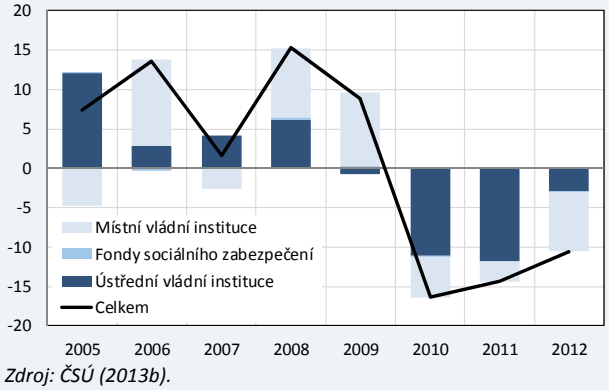

Zdroj: ČSÚ (2013b).

Při propočtu THFK za vládní sektor se vychází nejen z datových zdrojů (tj. zjištěných údajů o pořízení a úbytcích dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a z účetních záznamů), ale také z modelových propočtů a extrapolací. Tímto způsobem se například kalkuluje příspěvek softwaru vytvořeného ve vlastní režii formou tzv. kapitalizace nákladů na jeho vytvoření. V rámci koncepčních úprav, jejichž smyslem je zajištění souladu mezi účetnictvím a metodikou ESA 95, je mimo jiné THFK rozšířena o zahrnutí drobného dlouhodobého majetku s dobou používání delší než jeden rok a pořizovací cenou vyšší než 20 000 Kč.

Výdaje sektoru vládních institucí na investice vykazovaly v letech 2005–2009 růstovou tendenci, v průměru o 9,3 % (Obrázek 2.1). Trend se následně změnil a THFK v letech 2010–2012 klesala téměř 14% ročním tempem.

Výdaje na investice se tak snížily na 64 % stavu roku 2009, tj. téměř o 69 mld. Kč. Na THFK se kromě subsektoru ústřední vlády (zejména Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD), Správa železniční dopravní cesty (SŽDC), státní rozpočet, veřejné vysoké školy a veřejné výzkumné instituce) výraznou měrou podílejí také místní vládní instituce. Subsektor fondů sociálního zabezpečení má pouze zanedbatelný podíl (Tabulka 2.1). Výše zmíněný trend v poklesu investiční aktivity v posledních letech odráží výrazný propad jak v subsektoru ústředních vládních institucí, tak v subsektoru místních vládních institucí.

Problematika THFK úzce souvisí s financováním investiční aktivity jednotlivých vládních institucí, tedy s přidělováním a čerpáním investičních transferů. Mechanismus čerpání dotací na financování jednotlivých projektů, jejichž hodnota je započítávána do THFK, lze ilustrovat na případu investic do dopravní infrastruktury. Rozhodující část prostředků je v této oblasti alokována prostřednictvím dvou agentur ve vládním sektoru – ŘSD a SŽDC. Ty získávají investiční dotace zejména prostřednictvím Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI), včetně prostředků z OP Doprava, dále ze státního rozpočtu a fondů EU. Relativně nevýznamný podíl zdrojů přijatých ze SFDI pak představují dotace na předfinancování projektů EU.

Tabulka 2.1: Vývoj THFK u největších investorů vládního sektoru (2007–2012)
(v mld. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Státní rozpočet	17,8	10,0	13,0	11,5	8,1	8,9
Veřejné vysoké školy a výzkumné instituce	11,3	9,4	8,2	8,4	9,7	13,5
Ředitelství silnic a dálnic	37,6	40,5	46,4	37,8	24,7	17,2
Správa železniční dopravní cesty	17,8	34,1	22,2	13,6	10,8	8,7
Místní rozpočty	48,5	58,6	73,3	63,5	59,3	55,6
Místní příspěvkové organizace	16,6	20,0	21,8	21,7	21,8	15,2

Pozn.: Údaje byly upraveny na říjnové notifikace vládního deficitu a dluhu.
Zdroj: ČSÚ, interní materiál. Úprava na říjnové notifikace MF ČR.

Ředitelství silnic a dálnic a Správa železniční dopravní cesty
Provedená analýza potvrzuje vcelku logickou souvislost mezi výší přijatých investičních transferů a příspěvkem Ředitelství silnic a dálnic a Správy železniční dopravní cesty k THFK vládního sektoru. Průměrný meziroční pokles investičních prostředků (včetně předfinancování), které čerpalo ŘSD v letech 2009–2012 prostřednictvím SFDI a státního rozpočtu, činil necelých 24 %. THFK připisovaná ve stejném období ŘSD vykazovala průměrný pokles ještě o 4 p.b. vyšší. Podobný trend zaznamenala i SŽDC, a to s průměrnou meziroční změnou objemu přijatých investičních transferů −21 % a příspěvkem k THFK nižším v průměru o necelých 27 % ročně.

Nižší příjmy SFDI byly způsobeny mimo jiné nižším čerpáním dotací z OP Doprava, jejichž příčinou byly nedostatečné zdroje na krytí národních podílů spolufinancovaných projektů (SFDI, 2011). V roce 2012 mohl výrazný pokles kapitálových transferů souviset s pozastavením certifikací u OP Doprava v období od března do října daného roku (MF ČR, 2013a). Výše uvedené důvody mohou být vysvětlením menšího objemu peněz směřujících do dopravní infrastruktury ze státního rozpočtu a SFDI, potažmo z OP Doprava. Svůj podíl na nižších výdajích na investice však nesou i samotné agentury. Nejsou totiž schopné vyčerpávat celý objem přidělených rozpočtovaných prostředků. Konkrétně v případě ŘSD docházelo k výraznému zhoršování plnění rozpočtu (podíl skutečně čerpaných zdrojů – investičních transferů – k rozpočtu po změnách) v průběhu celého období (2009–2012), kdy v roce 2012 bylo vyčerpáno pouze 85,8 % rozpočtovaných prostředků, tj. o 12 p.b. méně než v roce 2009. Podle vyjádření ŘSD jako příjemce peněz stál za touto skutečností v roce 2010 zejména nedostatek času na vyčerpání účelových dotací určených na odstranění škod po povodních v květnu a srpnu 2010 (SFDI, 2010) a o rok později nedokončené majetkoprávní vypořádání staveb (výkupy pozemků, apod., viz SFDI, 2011). Nedočerpání finančních prostředků v roce 2012 pak bylo způsobeno několika vlivy:

a) zpožděním ve výběrových řízeních kvůli úpravě Všeobecných obchodních podmínek ŘSD (reakce na závěry kontrol EU a Evropského účetního dvora z léta 2012),
b) zdržením velkého počtu investičních akcí do doby rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o korektnosti proběhlého výběrového řízení a
c) posuny v přípravě vlastních stavebních akcí (k odkládání realizace některých akcí v řádu měsíců docházelo v první polovině roku 2012 také z důvodu právní nejistoty, vyvolané chybějícími prováděcími předpisy k novele zákona o veřejných zakázkách, viz SFDI (2012)).

Nevyčerpané finanční prostředky ve vztahu k jednotlivým jmenovitým akcím, které tvoří zůstatky příjmů SFDI z předchozího rozpočtového roku, převádí za určitých podmínek SFDI do svého rozpočtu roku následujícího. V tomto roce již musí být přidělené zdroje vyčerpány, neboť jejich převod pro financování dané investice do dalšího rozpočtového roku není možný (SFDI, 2013). Tento mechanismus čerpání investičních transferů působí pozitivně, jelikož prodlužuje lhůtu na proinvestování přidělených zdrojů financování, což může mít v konečném důsledku kladný vliv na THFK. Na druhé straně hrozí situace, která je charakteristická v posledních letech pro ČR při financování investic do dopravní infrastruktury ve vládním sektoru – systematické nedočerpávání rozpočtovaných zdrojů v běžném roce (zejména ze strany ŘSD). V případě ŘSD nebyly využity možné zdroje financování investic ve výši téměř 1 mld. Kč v roce 2009 s negativní tendencí v dalších letech. V roce 2012 se jednalo již o částku 3,3 mld. Kč. Dochází tak ke kumulaci prostředků, které by mohly přispět k THFK a podpořit ekonomický růst.

Veřejné vysoké školy a výzkumné instituce
Naopak k nárůstu THFK došlo u veřejných vysokých škol a veřejných výzkumných institucí, které v roce 2012 investovaly více než v předcházejících letech. Zejména u vysokých škol se zdá, že po (z hlediska nevyčerpání přijatých dotací) výjimečném roce 2011 opět nastartovaly investiční aktivity a v roce 2012 realizovaly projekty spolufinancované EU.

Místní rozpočty
Subsektor místních vládních institucí je typický tím, že jej tvoří největší počet jednotek (z celkového počtu 16 939 jednotek 6 273 obcí a 9 863 příspěvkových organizací), kdy už samotný počet institucí jednak znesnadňuje analýzu, ale také násobí jednotlivé

malé změny. Dalším rozdílem oproti velkým investorům v ústřední vládě je to, že obce a kraje financují své investice nejen z dotací, ale také vlastními příjmy, danými rozpočtovým určením daní, nakládáním s majetkem, poskytováním služeb a prodejem zboží. Také se mohou zadlužovat a v případě potřeby dodatečných zdrojů mohou vydat dluhopisy. Z tohoto důvodu tak nejsou obce a kraje v investicích limitovány v plné míře výší přidělených prostředků, jejich účelem a následným vypořádáním s poskytovatelem v případě nevyčerpání prostředků v daném roce.

THFK u místních rozpočtů klesla v roce 2010 o 13 %. Tento pokles byl dán třemi faktory se zhruba stejnou vahou: snížením bezúplatných nabytí, rozsáhlejší privatizací obecních bytů a samotným poklesem investic. V následujících letech se pokles zmírňuje a snížení investic je pouze o 6,5 % v roce 2011, resp. 6 % v roce 2012 (cca 4 mld. Kč v obou letech). Významnější pokles THFK v roce 2012 zaznamenaly příspěvkové organizace. Roční výše investic kolem 22 mld. Kč z let 2009–2010 v roce 2012 rapidně poklesla o 7 mld. Kč, a významnou měrou se tak podílela na celkovém poklesu investic celého vládního sektoru. Kraje byly z hlediska příspěvku k investicím stabilní, ale k poklesu THFK v roce 2012 v rozhodující míře přispěly obce. V dotačních vztazích vůči rozpočtům obcí sice došlo ke značnému poklesu oproti roku 2011 (o 5 mld. Kč), nicméně investiční aktivita obcí klesala výrazněji (o cca 10 mld. Kč). Brzdění investic se soustřeďuje zejména na oblast dopravy (dopravní infrastruktury) a staveb (městská infrastruktura) z důvodu nerealizování projektů výstavby, modernizace a oprav. Důvodem nečerpání rozpočtu kapitálových výdajů byly i nevhodné klimatické podmínky, které nedovolily vykonávat investiční akce, a docházelo tak k převodům části nevyužitých prostředků do dalších let. Hlavní město Praha se jako hlavní investor v místní vládě podílelo na celkovém poklesu THFK nečerpáním rozpočtu kapitálových výdajů ve výši 1,9 mld. Kč u výstavby tunelového komplexu Blanka, kde byla prováděna kontrola fakturace s rozsahem provedených prací, a další pozastavení čerpání se projevilo ve výši cca 0,5 mld. Kč z důvodu nepřidělení podpory na projekt městské výstavby na Císařském ostrově v rámci OP Životní prostředí (Hl. m. Praha, 2013).

U příspěvkových organizací nelze žádný subjekt označit za investora s význačným podílem, nicméně z hlediska objemu investic vybočují krajské příspěvkové organizace Správy a údržby silnic, které zabezpečují projekty v oblasti dopravní infrastruktury. Přestože pokles THFK u příspěvkových organizací v roce 2012 působí na první pohled alarmujícím dojmem, při bližším rozboru lze konstatovat, že z hlediska nových investic u tohoto segmentu nedošlo k výrazné změně oproti předcházejícímu vývoji. Jak bylo výše zmíněno, do výpočtu THFK vstupují také bezúplatné převody aktiv, které jsou běžným způsobem zacházení s majetkem na úrovni místních vládních institucí. V roce 2012 došlo k polovičním převodům oproti předcházejícímu roku, což znamenalo snížení THFK příspěvkových organizací o cca 6 mld. Kč. Při očištění THFK o tento faktor klesá investiční aktivita příspěvkových organizací jen mírně. Samozřejmě touto transakcí dochází u jiného subjektu subsektoru k implicitnímu nárůstu THFK vlivem nižších převodů majetku. Tento jev lze vysledovat u místních rozpočtů, jejichž snížení investičních výdajů je razantnější (přes 9 mld. Kč) než pokles THFK (necelé 4 mld. Kč), což zhruba odpovídá právě výši převodů aktiv, a vysvětluje tak z velké části rozdíl v utlumení investičních akcí a vykázaným poklesem THFK.

2.1.2 Sektor vládních institucí v roce 2013

V tomto roce očekáváme dosažení deficitu vládního sektoru ve výši 2,9 % HDP, což je po očištění o jednorázové operace zhoršení o 0,4 p.b. Tento vliv lze přičíst především prohloubení záporné produkční mezery, která negativním způsobem ovlivňuje daňové výnosy. Po očištění o vliv cyklu a jednorázových operací by mělo dojít ke zlepšení vládního salda o 0,1 p.b.

Ve srovnání s posledním odhadem MF ČR (2013a, 2013b) došlo pouze k mírnému přehodnocení deficitu (o 0,1 p.b.). O něco výrazněji byla ale modifikována struktura příjmových a výdajových kategorií.

Na příjmové straně zaznamenaly nejvýraznější změnu daňové příjmy, kde došlo ke snížení odhadu přibližně o 7 mld. Kč. Hlavním důvodem je horší pokladní plnění zejména u daně z příjmů právnických osob a spotřebních daní. Naopak příznivější vývoj se očekává u prodejů vládního sektoru (o cca 4 mld. Kč), kde by se měl promítnout pozitivnější než původně anticipovaný ekonomický vývoj. Predikce ostatních příjmových kategorií byla upravena pouze marginálně.

Na výdajové straně došlo k několika výraznějším změnám. O více jak 10 mld. Kč byla snížena mezispotřeba vládních institucí. Hlavním důvodem je změna základny v roce 2012, kdy ČSÚ původně vykazoval meziroční pokles ve výši 1,8 %, který byl nyní revidován na téměř 6% pokles. Kromě toho byl i mírně snížen odhad růstu této položky především vlivem umírněného vývoje v první polovině tohoto roku. V subsektoru ústředních vládních institucí se dá tento rok očekávat mírný pokles nebo stagnace v oblasti vládních nákupů, naopak u místní vlády nárůst mezispotřeby.

Další výraznější změnou bylo navýšení odhadu náhrad zaměstnancům o přibližně 10 mld. Kč. V tomto případě se opět jedná o souběh dvou vlivů, kdy došlo o více jak 4 mld. Kč ke zvýšení základny roku 2012 a zároveň k přehodnocení růstu mezd a platů ve veřejné správě. Celkově by tak náhrady zaměstnancům měly za rok 2013 vzrůst o 2 %, přičemž o něco rychlejší mzdový vývoj by měl být spíše u místních vládních institucí.

Ke znatelnému navýšení (více než 11 mld. Kč) došlo u odhadu vývoje sociálních dávek, a to zejména u příspěvku na živobytí, nemocenské, doplatku na bydlení, a příspěvku na péči. Vzhledem k relativně nejistému a volatilnímu vývoji byl u této skupiny dávek zvolen velmi konzervativní scénář vývoje pro zbytek roku 2013. Nový odhad sociálních dávek je tedy nutné brát spíše jako pesimistický scénář.

Lepší výsledek je nyní předpokládán u úrokových výdajů, kde aktuální data indikují úsporu až 3 mld. Kč. Meziročně tak patně dojde dokonce k jejich mírnému poklesu. Podobně velká úspora oproti původním od-

hadům se očekává i u naturálních sociálních dávek (výdaje zdravotních pojišťoven na zdravotní péči). Za tímto vývojem stojí především relativně restriktivní působení úhradové vyhlášky, kdy dochází k poklesu výdajů zdravotních pojišťoven na zdravotní péči. K této restrikci přispívá i vyčerpání rezervních prostředků Všeobecné zdravotní pojišťovny. V menší míře se tu projevují nižší administrativní náklady díky úpravě limitů nákladů na činnost zdravotních pojišťoven.

Nově oproti jarním notifikacím jsou v odhadu zahrnuty také příjmy z prodeje emisních povolenek ve výši 1,7 mld. Kč, přičemž z této částky byla již více než 1 mld. Kč realizována. Zahrnut je také navíc odhad výdajů za neuznané refundace EU prostředků ve výši 1,6 mld. Kč.

Celkové příjmy vládního sektoru by měly v roce 2013 vzrůst o 1,1 %, po cyklickém očištění o 2,4 %. V oblasti vládních příjmů se promítá celá řada diskrečních opatření. Nejvýraznější vliv má bezesporu zvýšení redukované a základní sazby daně z přidané hodnoty o 1 p.b. s celkovým efektem 15,1 mld. Kč. Výnos daně z přidané hodnoty by měl díky daňové diskreci vzrůst oproti minulému roku o 6,8 %, přestože makroekonomická daňová základna patrně vzroste pouze o 1,3 %. V případě uzavřené produkční mezery by se dal nárůstů očekávat ve výši kolem 9 %.

Naopak pokles o 3,5 % lze očekávat u spotřebních daní při přibližné stagnaci reálné spotřeby domácností, a to i přes kladné diskreční opatření ve výši přes 2 mld. Kč (především zvýšení sazeb u daně z tabákových výrobků a změna zdanění zelené nafty). Za nepříznivým vývojem celé skupiny těchto daní stojí inkaso u daně z minerálních olejů.

Vyšší inkaso (růst 5,9 %) se očekává i u daně z příjmů fyzických osob, kde působí diskreční opatření s předpokládaným celkovým efektem téměř 7 mld. Kč (jedná se např. o zrušení základní slevy pro pracující důchodce, zavedení statutární progrese u vyšších příjmů či omezení výdajových paušálů).

Příspěvky na sociální zabezpečení by měly poklesnout o 0,4 %. Podle aktuálního vývoje se výpadek příjmů související se zavedením dobrovolného spořícího penzijního pilíře jeví jako zanedbatelný (viz kapitola 3.4).

Ve srovnání s minulým rokem lze očekávat přibližně stejný objem investic vládního sektoru spolufinancovaných prostředky EU. Původní nejistota spojená s rokem 2012, kdy byly mimo jiné pozastaveny dva největší operační programy (OP Doprava a OP Životní prostředí) se již převážně u subjektů na úrovni ústřední vlády sice snížila, avšak podle aktuálních údajů nelze očekávat v tomto roce výraznější nárůst.

Během roku 2013 nastává souběh pravidel n+2 a n+3 pro čerpání evropských prostředků. Dle pravidla n+3 musí být letos vyčerpány (certifikovány) alokace pro roky 2008–2010 a v případě pravidla n+2 alokace pro 2011–2013. Vzhledem k tomu lze očekávat výraznější inkaso hotovostních příjmů z EU (viz Box 2). Nicméně údaje v metodice ESA 95 nejsou tímto příliš ovlivněny, protože v ní je důležitý okamžik uskutečnění investičních výdajů. V tomto roce se tedy může objevit ještě mnohem výraznější rozdíl mezi metodikou ESA 95 a národní metodikou hotovostních toků, kdy očekáváme, že národní metodika bude ukazovat výrazně lepší výsledky díky přílivu evropských prostředků předfinancovaných v minulosti.

Tabulka 2.2: Příjmy sektoru vládních institucí (2007–2013)
(v % HDP)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Příjmy sektoru vládních institucí	**40,3**	**38,9**	**38,9**	**39,1**	**40,0**	**40,1**	**40,5**
daňové příjmy	**19,8**	**18,6**	**18,3**	**18,1**	**18,8**	**19,1**	**19,6**
daň z příjmů fyzických osob	4,3	3,7	3,6	3,5	3,7	3,8	4,0
daň z příjmů právnických osob	4,7	4,2	3,5	3,4	3,4	3,3	3,2
daň z přidané hodnoty	6,2	6,6	6,8	6,8	6,9	7,1	7,6
spotřební daně	3,9	3,3	3,7	3,7	3,9	3,9	3,8
ostatní daně a poplatky	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0
sociální příspěvky	**15,7**	**15,6**	**14,9**	**15,2**	**15,5**	**15,6**	**15,5**
prodeje	**2,6**	**2,7**	**2,8**	**2,6**	**2,7**	**2,7**	**2,8**
ostatní	**2,1**	**2,1**	**3,0**	**3,1**	**3,0**	**2,7**	**2,6**

Zdroj: ČSÚ (2013a, 2013b). Rok 2013 MF ČR.

Box 2: Fondy Evropské unie a jejich čerpání

Box stručně shrnuje čerpání z fondů EU v programovém období 2007–2013, konkrétně z Fondu soudržnosti, Evropského sociálního fondu a Evropského fondu regionálního rozvoje. ČR používá pro financování z evropských fondů jednak tematické operační programy (OP), např. OP Doprava, OP Životní prostředí, tak i doplňkové regionální operační programy (ROP). Celkový počet OP je 26, kdy 18 z nich se nachází v gesci českého řídicího orgánu, mimo gesci jsou především OP týkající se přeshraniční spolupráce. Hlavní cíle, které by měly programy plnit, jsou:

a) konvergence (tematické OP a většina regionálních OP), kde je alokována drtivá většina finančních prostředků,
b) regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita),
c) evropská územní spolupráce (OP pro přeshraniční spolupráci).

V rámci čerpání těchto zdrojů je použit systém tzv. předfinancování, kdy nejprve dojde k vyhlášení přijímání návrhů na podporu, následně žadatelé podají vypracované žádosti, a pokud je daná žádost schválena jako způsobilá, je uzavřena smlouva, na základě které následně dochází k financování konečných příjemců ze státního rozpočtu. Toto financování může být jak *ex post* (tedy konečný příjemce investuje ze svých zdrojů, které jsou následně proplaceny ze státního rozpočtu) tak *ex ante* (kdy platba je provedena ještě před samotným zahájením investice). Takto vyplacené prostředky pak státní rozpočet nárokuje po Národním fondu na MF ČR (certifikační autorita ČR), který je následně vyúčtovává, a jsou mu propláceny z fondů EU.

Celková alokace výše zmíněných fondů na programové období 2007–2013 tvoří včetně národních zdrojů po přepočtu přibližně 795,3 mld. Kč. Celková alokace je rozdělena jak podle jednotlivých programů, tak podle jednotlivých let programového období a platí zde tzv. pravidlo n+2/n+3, kdy alokace daného roku musí být vyčerpána (certifikována Evropskou unií) do tří (pro roky 2008–2010) resp. do dvou (pro roky 2011–2013) let od skončení daného roku. Prostředky, které nejsou z příslušné alokace vyčerpány do konce daného roku, podléhají tzv. automatickému zrušení závazku (alokace podpory na daný rok je snížena o nevyčerpané finanční prostředky, které jsou navráceny zpět rozpočtu EU). Tento fakt klade velký důraz na rok 2013, protože na jeho konci musejí být certifikovány alokace za roky 2010 a 2011 (dochází k souběhu pravidel n+2 a n+3). Na konci tohoto roku tak musí mít jednotlivé OP certifikovány výdaje přibližně ve výši 65 % jejich alokace.

Za účelem snížení rizika „propadnutí" prostředků z EU mohou být použity tzv. předběžné platby (zálohy). Jedná se o finanční prostředky, které poskytla Evropská komise České republice pro každý OP na počátku programového období, celkově se pohybují ve výši 9–10 % alokace. V současné době je z celkové alokace certifikováno přibližně 36,5 % a nemalé množství prostředků je tak v ohrožení. Limit čerpání neplní OP Životní prostředí, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, Integrovaný OP, OP Technická pomoc, ROP Moravskoslezsko, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a ROP Severozápad. Naopak limit čerpání splňuje OP Doprava. Ostatní OP jsou více méně schopné plnit alokaci s využitím nástrojů předběžných plateb, případně jiných korekčních nástrojů, které EU připouští.

Ke konci září tohoto roku byly celkové prostředky v podaných žádostech o podporu ve výši 1 415,1 mld. Kč, což tvoří 177,9 % alokace programového období. Prostředky kryté rozhodnutím (smlouvou) o poskytnutí dotace dosahují výše 689,0 mld. Kč, tedy 86,6 % alokace. Proplaceny byly konečným příjemcům prostředky ve výši 465,0 mld. Kč, neboli 58,5 %. A jak již bylo uvedeno výše, certifikované prostředky dosahují pouze 36,5 %, tj. 290,2 mld. Kč. Situaci v jednotlivých OP dokumentuje Tabulka 2.3.

Tabulka 2.3: Operační programy a jejich čerpání v letech 2007–2013

(v mld. Kč, v % příslušné alokace)

	Alokace	Podané žádosti		Prostředky kryté rozhodnutím		Vyplacené prostředky		Certifikované prostředky	
	% celkové alokace	*mld. Kč*	*% alokace*	*mld. Kč*	*% alokace*	*mld. Kč*	*% alokace*	*mld. Kč*	*% alokace*
OP Doprava	21,8	243,6	139,9	176,6	101,4	140,9	80,9	80,0	46,0
OP Životní prostředí	18,4	235,0	159,2	68,7	46,5	54,8	37,1	44,3	30,0
OP Podnikání a inovace	11,7	169,9	181,6	90,2	96,4	50,7	54,2	29,6	31,7
OP Výzkum a vývoj pro inovace	7,7	103,1	165,3	57,3	91,8	29,9	47,9	11,9	19,0
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	6,6	143,8	270,8	51,1	96,2	35,2	66,3	19,0	35,7
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	7,1	115,4	203,3	56,5	99,6	30,6	53,8	24,6	43,3
Integrovaný OP	6,1	70,2	144,5	41,2	84,7	19,7	40,6	12,1	24,9
OP Technická pomoc	0,7	9,4	159,7	4,8	80,9	2,2	37,4	2,0	33,4
ROP Severozápad	2,9	40,0	176,0	17,9	78,6	12,1	53,4	5,3	23,5
ROP Moravskoslezský	2,7	38,3	174,5	19,8	90,3	13,9	63,6	9,1	41,3
ROP Jihovýchod	2,7	41,1	190,5	21,7	100,4	15,2	70,3	12,5	58,0
ROP Střední Morava	2,5	39,1	193,7	16,5	81,6	13,1	64,8	10,3	51,1
ROP Severovýchod	2,5	42,1	209,8	20,8	103,7	15,6	77,6	9,1	45,2
ROP Jihozápad	2,4	56,1	295,2	19,3	101,3	11,8	62,1	10,4	54,5
ROP Střední Čechy	2,1	34,9	204,0	17,3	101,5	12,1	70,5	5,5	32,0
OP Praha - Konkurenceschopnost	0,9	16,7	231,2	6,3	86,5	5,0	68,4	3,0	42,0
OP Praha - Adaptabilita	0,4	16,3	476,4	3,2	94,4	2,3	68,4	1,5	44,8

Zdroj: MMR (2013).

Největší část celkové alokace připadá na OP Doprava, kam jde 21,8 % veškerých prostředků, na druhém místě je potom OP Životní prostředí s 18,4 %. Následují OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Podnikání a inovace, OP Vzdělání pro konkurenceschopnost a OP Lidské zdroje a zaměstnanost a Integrovaný OP, kde se u každého pohybuje podíl alokace ve výši 6–12 %. Regionální operační programy pak mají každý alokaci v rozmezí 2–3 %. Ostatní OP jsou relativně marginální s alokací každý pod 1 %.

OP Doprava má rovněž největší podíl již vyplacených prostředků konečným příjemcům, a to 80,9 % jeho alokace. Celkové podané žádosti za celé období pak tvoří bezmála 140 % alokace, a téměř o 40 % tak převyšují finanční možnosti tohoto programu. Drtivá většina výdajů tohoto operačního programu je realizována přes Správu železniční dopravní cesty a Ředitelství silnic a dálnic. Řada prostředků tak jde do tvorby hrubého fixního kapitálu, čímž představují investiční impuls do hospodářství a kladně přispívají k tempu potenciálního produktu. Vzhledem k charakteru programu má OP Doprava i objemově největší projekty, mezi nimiž lze uvést například Dálnici D3 Tábor–Veselí nad Lužnicí (doposud vyplaceno 8,1 mld. Kč), rychlostní silnice R6 úsek Jenišov–Kamenný Dvůr (dosud vyplaceno 7,0 mld. Kč) a jiné.

OP Životní prostředí, zaměřující se na zlepšení vod, ovzduší, využití obnovitelné energie a jiné (MMR, 2013), má podané žádosti v celkové výši téměř 160 % alokace. Ovšem zde je přechod od podaných žádostí k realizaci problematický. Projektů krytých podpisem smlouvy je pouze 46,5 % – nejméně ze všech OP – a vyplaceno bylo pouze 37,1 % celkové alokace. Vzhledem k tomu, že se jedná o druhý největší OP, je nízké čerpání relativně velká potenciální ztráta prostředků.

Jak shrnuje Tabulka 2.3, u všech OP se projevuje výrazné přečerpání u podaných žádostí, dokonce i více než čtyřikrát. Rovněž projekty pokryté rozhodnutím (smlouvou) jsou na poměrně solidní úrovni (u většiny projektů nad 90 %, u některých i lehce přes 100 %). Největší rezervy tedy signalizují vyplacené prostředky a certifikovaná výše z EU.

Výdaje by měly oproti minulému roku poklesnout o 2,4 %, v čemž hrají výraznou roli výše zmíněná jednorázová opatření. Po očištění o tyto vlivy by došlo k nárůstu výdajů o 1,8 %. Odhadujeme, že výdaje na konečnou spotřebu vlády vzrostou o 1,6 %, a to především kvůli růstu mezispotřeby, kde se oproti hlubokým propadům z minulých let očekává 1,6% nárůst daný autonomním vývojem a změnou sazeb u daně z přidané hodnoty. Na růst vládní spotřeby působí i 2% nárůst objemu mezd a platů.

U investic vládního sektoru předpokládáme přibližně stejný objem jako v minulém roce, mělo by již polevit výrazné tempo snižování objemu investic. Tvorba hrubého fixního kapitálu je oproti roku 2009 na cca 60 %, a nelze tedy očekávat další výrazný propad v investicích. Pokles nominální výše investic v minulosti značí relativně „nezdravé“ užití úspor, které může vést k vytváření implicitního dluhu. V případě ekvivalentní investiční aktivity, jako v roce začátku první vlny recese, by se deficit, za jinak nezměněných okolností, velmi pravděpodobně pohyboval výrazně nad 3 % HDP, a to i v letech výhledu.

Na druhou stranu se může u tvorby hrubého fixního kapitálu projevovat i tlak na pokles cen pramení z nepříznivé situace například v sektoru stavebnictví, a tím z větší konkurence při vypisování veřejných zakázek.

V predikci na rok 2013 není uvažováno s prodejem kmitočtových pásem mobilním operátorům, ten je zahrnut až v následujícím roce. Predikce je postavena velmi konzervativně, a hospodaření horší, než zde naznačené, je velmi nepravděpodobné.

Dluh sektoru vládních institucí by měl v podstatě stagnovat na úrovni konce minulého roku. Hlavním důvodem je rozpouštění v minulých letech emitované rezervy (především v roce 2012), jejíž rozvolnění se v dluhovém portfoliu promítá do výraznějšího poklesu státních pokladničních poukázek (viz řádek čistá akumulace finančních aktiv v letech 2012 a 2013, Tabulka 2.8). Na konci roku 2013 by tak měl dluh dosáhnout hodnoty 46,1 % HDP.

Z vývoje dluhu tvoří naprosto dominantní část dluh generovaný hospodařením státního rozpočtu, výrazně menší část (necelá 3 % HDP) tvoří subsektor místních vládních institucí, zdravotní pojišťovny se pak na dluhu podílejí naprosto marginálně.

Zdravotní pojišťovny hromadí na pasivech své bilance závazky z obchodních vztahů (vesměs neuhrazené platby zdravotnickým zařízením), které se do dluhu dle současné definice nezapočítávají. Vzhledem k vyčerpání rezervy Všeobecné zdravotní pojišťovny a obtížím zdravotního systému může v nejbližších letech tento problém dále narůstat. Je nutné dodat, že v případě velkých závazků po lhůtě splatnosti u zdravotních pojišťoven by musel zasáhnout státní rozpočet, pravděpodobně navýšením platby za státní pojištěnce, a touto cestou by mohl systém zdravotních pojišťoven působit na růst zadlužení vládního sektoru. Přestože tedy většina pasiv zdravotního systému není součástí dluhu, i tak si zasluhují pozornost, protože dříve či později mohou klást nároky na státní rozpočet.

Box 3: Povodně v roce 2013

V průběhu května a června 2013 postihly Českou republiku ničivé povodně. Ty s sebou přinesly kromě momentálních nepříjemností ve formě snížené dostupnosti některých služeb a odříznutí řady oblastí od okolního světa rozsáhlé náklady na obnovu majetku v důsledku způsobených škod. Postiženo v ČR bylo celkem sedm regionů – Jihočeský kraj (postiženo 374 municipalit a jedna vojenská oblast), Plzeňský kraj (postiženo 169 municipalit), Ústecký kraj (postiženo 86 municipalit), Liberecký kraj (postiženo 75 municipalit), Královéhradecký kraj (postiženo 10 municipalit), Středočeský kraj (postiženo 480 municipalit) a Hlavní město Praha (18 z 22 městských částí). Povodněmi bylo přímo postiženo cca 36 % obyvatel ČR.

Ihned po začátku povodní vláda uvolnila (usnesení vlády č. 411 z 2. června) částku 0,3 mld. Kč na odstraňování následků povodně a následně přesunula 2 mld. Kč z kapitoly Státní dluh do Státního fondu dopravní infrastruktury na odstraňování škod na dopravní infrastruktuře. Dále vláda přidělila (usnesení č. 461 z 12. června) necelých 0,6 mld. Kč postiženým regionům a dalších 0,1 mld. na pokrytí dodatečných nákladů integrovaného záchranného systému. Rovněž bylo v první tranši přesunuto 0,5 mld. Kč (usnesení vlády č. 468) Ministerstvu dopravy na vrub kapitoly Všeobecná pokladní správa, ve druhé tranši dalších dodatečných 0,5 mld. Kč (usnesení vlády č. 492 z 19. června). Z Vládní rozpočtové rezervy na rok 2013 byly uvolněny (usnesení vlády č. 531 ze dne 3. července) dodatečné prostředky na odstraňování následků povodní Ministerstvu zemědělství (0,2 mld. Kč), Ministerstvu vnitra (0,2 mld. Kč) a také prostředky Správě státních hmotných rezerv, Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu obrany. Dále byly alokovány prostředky Ministerstvu životního prostředí na realizaci projektu Vyhodnocení povodně v červnu 2013 (vládní usnesení č. 533) a Ministerstvu zemědělství na poskytování půjček na obnovu zemědělské výroby (vládní usnesení č. 534) v objemu 0,2 mld. Kč.

Odhad samotných nákladů je značně komplikovaný a byl již několikrát zpřesňován. Co se týče škod na majetku veřejného a soukromého sektoru, odhady se pohybují na úrovni přesahující 15 mld. Kč. Rozdělení těchto nákladů podle vlastníků uvádí Tabulka 2.4. ČR se aktuálně uchází o pomoc z Evropského fondu solidarity. Žádost byla podána v rámci tzv. sousedského kritéria, kde má ČR nárok na maximálně 2,5 % celkových škod, které byly v žádosti vyčísleny na 637 mil. EUR (16,4 mld. Kč). Žádost byla schválena ze strany Evropské komise, která navrhla Evropskému parlamentu a Radě EU schválit grant ve výši 15,9 mil. EUR (cca 411 mil. Kč). O uvolnění finančních prostředků rozhoduje Evropský parlament a Rada v rámci standardního rozpočtového procesu.

Tabulka 2.4: Přehled nákladů na obnovu majetku po povodních v členění podle vlastníků

(v mil. Kč)

Vlastník	Liberecký kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Ústecký kraj	Středočeský kraj	Královéhradecký kraj	Hl. m. Praha	Celkem
Stát	175	165	23	1 027	355	381	227	**2 354**
Kraje	244	143	92	111	1 227	107	0	**1 923**
Obce	145	1 089	124	1 156	1 416	248	2 318	**6 497**
Podnikatelské subjekty	1	532	25	513	389	22	990	**2 472**
Fyzické osoby nepodnikající	2	77	9	707	731	112	214	**1 853**
Právnické osoby nepodnikající	0	8	5	8	57	1	93	**173**
Celkem	**568**	**2 013**	**279**	**3 523**	**4 176**	**872**	**3 841**	**15 272**

Zdroj: MF ČR.

Tabulka 2.5: Výdaje sektoru vládních institucí (2007–2013)

(v % HDP)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Výdaje sektoru vládních institucí	**41,0**	**41,1**	**44,7**	**43,7**	**43,2**	**44,5**	**43,4**
vládní spotřeba	19,8	19,7	21,5	21,3	20,7	20,5	20,8
sociální dávky jiné než naturální sociální transfery	12,5	12,4	13,5	13,7	13,8	13,9	14,4
tvorba hrubého fixního kapitálu	4,2	4,6	5,1	4,2	3,6	3,2	3,2
ostatní	4,6	4,4	4,5	4,5	5,1	6,9	4,9

Zdroj: ČSÚ (2013a, 2013b). Rok 2013 MF ČR.

Tabulka 2.6: Saldo sektoru vládních institucí a jeho subsektorů (2007–2013)

(v % HDP)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Saldo sektoru vládních institucí	**-0,7**	**-2,2**	**-5,8**	**-4,7**	**-3,2**	**-4,4**	**-2,9**
Saldo ústředních vládních institucí	-1,5	-2,4	-4,9	-4,1	-2,7	-4,2	-2,9
Saldo místních vládních institucí	0,4	-0,1	-0,6	-0,4	-0,3	-0,1	0,1
Saldo fondů sociálního zabezpečení	0,4	0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Primární saldo	**0,4**	**-1,2**	**-4,5**	**-3,3**	**-1,8**	**-2,9**	**-1,4**

Zdroj: ČSÚ (2013a, 2013b). Rok 2013 MF ČR.

Tabulka 2.7: Dluh sektoru vládních institucí a jeho subsektorů (2007–2013)
(v % HDP)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dluh vládních institucí	**27,9**	**28,7**	**34,6**	**38,4**	**41,4**	**46,2**	**46,1**
Dluh ústředních vládních institucí	25,6	26,4	32,0	35,8	38,8	43,4	43,3
Dluh místních vládních institucí	2,4	2,4	2,7	2,6	2,6	2,9	3,0
Dluh fondů sociálního zabezpečení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: ČSÚ (2013a, 2013b). Rok 2013 MF ČR.

Tabulka 2.8: Přechod od deficitu ke změně dluhu (2007–2013)
(úroveň dluhu v % HDP, ostatní v p.b.)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Úroveň hrubého dluhu	**27,9**	**28,7**	**34,6**	**38,4**	**41,4**	**46,2**	**46,1**
Změna hrubého dluhu	-0,3	0,8	5,9	3,8	3,0	4,8	-0,1
Příspěvky ke změně dluhu							
nominální růst HDP	**-2,4**	**-1,3**	**0,7**	**-0,3**	**-0,3**	**-0,2**	**-0,1**
saldo sektoru vládních institucí	**0,7**	**2,2**	**5,8**	**4,7**	**3,2**	**4,4**	**2,9**
ostatní faktory působící na úroveň dluhu	**1,3**	**-0,1**	**-0,6**	**-0,6**	**0,2**	**0,6**	**-2,9**
rozdíl mezi hotovostním a akruálním přístupem	0,0	-1,5	0,7	-0,3	0,8	-2,6	0,2
čistá akumulace finančních aktiv	1,4	1,3	-1,7	-0,2	-0,8	3,2	-3,1
privatizační příjmy	0,3	0,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
přecenění a ostatní faktory	-0,1	0,1	0,3	-0,2	0,2	-0,1	0,0

Zdroj: ČSÚ (2013a, 2013b). Rok 2013 Eurostat (2013c).

2.2 Mezinárodní srovnání

2.2.1 Saldo sektoru vládních institucí

Deficit vládního sektoru zemí EU28, tj. včetně nově přistoupivšího Chorvatska, dosáhl v roce 2012 hodnoty 3,8 % HDP. Ovšem pokud u Spojeného království uvažujeme kalendářní rok, dosáhl schodek 3,9 % HDP. V obou případech byl schodek ve srovnání s rokem 2011 nižší (o 0,6 p.b., resp. 0,5 p.b.). ČR se se schodkem ve výši 4,4 % HDP tentokrát nacházela nad průměrem EU28, nicméně saldo bylo mimořádně zhoršeno o jednorázové a přechodné operace (viz kapitola 2.1). Bez těchto úprav by se deficit nacházel pod maastrichtskou hranicí 3 % HDP.

Nejhorší saldo vládního sektoru bylo v roce 2012 zaznamenáno ve Španělsku a Řecku se schodky 10,6 % a 9,0 % HDP. Dalších vysokých deficitů dosáhlo v relativním vyjádření Irsko (8,2 % HDP), Portugalsko a Kypr (6,4 % HDP) a Spojené království (5,2 % HDP)[1]. Jedinou zemí, která v roce 2012 dosáhla přebytku, bylo Německo s +0,1 % HDP. Na kladný výsledek hospodaření tentokrát nedosáhlo jinak disciplinované Švédsko nebo Estonsko, nicméně jejich deficity byly minimální (shodně 0,2 % HDP), hluboko pod úrovní pravidla deficitu Paktu stability a růstu. U Švédska je zajímavostí, že oproti dubnu notifikovalo na podzim deficit v absolutní hodnotě téměř třikrát menší, a to vlivem úprav v hospodaření místních vlád. Maďarsko ukázalo, že vysoký přebytek za rok 2011 nebyl náhodný, ale jednalo se o mimořádnou administrativní úpravu salda v důsledku znárodnění povinných důchodových fondů. Kritérium Paktu stability a růstu pro výši deficitu za rok 2012 nesplnilo kromě ČR dalších 16 zemí EU. Itálie s Rumunskem vykázaly hraniční hodnoty deficitu v úrovni 3 % HDP.

V roce 2013 očekávají deficitní hospodaření vládního sektoru všechny země EU28, z toho Německo a Estonsko v minimální výši 0,2 % HDP a Švédsko s Lucemburskem ještě pod úrovní 1 % HDP. Německo, podobně jako v předchozím roce Švédsko, snížilo notifikovaný deficit oproti jarní hodnotě na více než polovinu, nicméně zde zatím nelze důvod přesně identifikovat.

Nejvyšší deficity by měly být vykázány v Irsku a na Kypru (7,3 % HDP), a dále ve Spojeném království a ve Španělsku (shodně 6,8 % HDP, přičemž kalendářnímu roku odpovídá ve Spojeném království hodnota 5,6 % HDP). Tradičně fiskálně problémové Řecko[2] má v roce

[1] Tento údaj se týká finančního, nikoliv kalendářního roku, a proto se údaj liší od výše za kalendářní rok v databázi Eurostat – zde schodek činí 6,1 % HDP. Podobná je situace u dluhového ukazatele – za rok 2012 uvádíme hodnotu 88,1 % HDP za finanční rok, zatímco Eurostat 88,7 % HDP za kalendářní rok. Preferujeme zde údaj za finanční rok, neboť tento údaj je u Spojeného království relevantní pro postup při nadměrného schodku.

[2] Poslední prognóza Evropské komise (EK, 2013) uvádí pro Řecko hodnotu deficitu vysokých 13,5 % HDP, z toho 10,6 % HDP odpovídá nákladům na bankovní rekapitalizaci. Z hlediska analogie irské situace z roku 2010 ale není jasné, proč Eurostat, spadající pod EK, tuto skutečnost při schvalování posledních řeckých notifikací vládního deficitu a dluhu nevzal v potaz.

2013 vykázat nezvykle nízkou úroveň deficitu ve výši 2,1 % HDP, což odpovídá situaci někde mezi Bulharskem a Finskem. Tato úroveň je navíc nižší než stanovené cíle do roku 2016. Lepší výsledek než v Řecku se očekává pouze v sedmi zemích EU. Slovinsko, které v letošním roce čelí vážnějším hospodářským potížím kvůli problémům tamějších bank, vykázalo na jaře deficit ve výši 4,2 % HDP, na podzim to již bylo 5,7 % HDP. Deficit vyšší než 3 % za rok 2013 je očekáván v jedenácti zemích – viz Tabulka B.15 v příloze. Itálie bude opět na hraniční hodnotě. Oproti roku 2012 anticipují horší výsledek hospodaření vládního sektoru v relativním vyjádření taktéž v 11 zemích.

2.2.2 Dluh sektoru vládních institucí

Dluh vládního sektoru dlouhodobě přibližně reflektuje vývoj deficitů příslušné země. U zemí EU28 dosáhl dluh vládního sektoru v roce 2012 konsolidované hodnoty 85,1 % HDP, tedy o 2,8 p.b. více než v roce 2011 (pro úplnost: nekonsolidovaná výše je na úrovni 86,6 % HDP, v případě finančního roku u Spojeného království potom 86,5 % HDP).

ČR je na tom z pohledu ukazatele vládního dluhu stále relativně dobře, velmi alarmující je však v posledních letech zrychlení dynamiky jeho růstu. V roce 2011 dluh vládního sektoru prolomil dvoutřetinovou hodnotu maastrichtského dluhového konvergenčního kritéria a v roce 2012 se zastavil již na úrovni 46,2 % HDP.

Nejzadluženější zemí v EU28 zůstává Řecko. V roce 2012 sice došlo odpuštěním části celkového vládního dluhu ze strany soukromých věřitelů ke snížení dluhu o cca 14,5 %, nicméně vlivem trvající ekonomické deprese se relativní ukazatel vládního dluhu zřejmě nadále prohloubí na 175,5 % HDP v letošním roce. Mezi další země, které by nebyly schopny pokrýt svůj vládní dluh ani celkovou roční hrubou přidanou hodnotou, patří Itálie, Irsko a Portugalsko a v roce 2013 nově nedávnou bankovní krizí zasažený Kypr. O mnoho lépe na tom není ani Belgie, kde je dluh roven právě ročnímu HDP, a dále Spojené království, Španělsko či Francie. Pozitivně se vyvíjí dluhový ukazatel v Dánsku, méně pak v Německu, Maďarsku a Litvě. V Estonsku je poměrová výše dluhu v relaci k HDP suverénně nejnižší, přestože v roce 2013 poprvé dosáhla dvouciferné hodnoty (v absolutním vyjádření se dluh oproti roku 2011 téměř zdvojnásobil). Ve většině zemí EU dochází k relativnímu zhoršení objemu dluhu; za období 2009–2013 je tento trend nejvýrazněji vidět v případě Irska, Kypru a Španělska (viz Tabulka B.15 v příloze). V roce 2012 by 60% kritérium pro dluh splnilo 14 zemí, o zemi méně, neboť Slovinsko již překročilo jeho hranici. Dalšími státy, které se jí rychle přibližují, jsou Finsko, Slovensko, Polsko a také členský nováček EU, Chorvatsko.

Pozn.: V Rakousku v souvislosti s podzimní notifikací vládního deficitu a dluhu udělil Eurostat výhradu, jejímž důvodem je údajná nevěrohodnost dat spolkové země Salcbursko za rok 2012 a roky předchozí, objevená tamním federálním kontrolním úřadem. Předpokládá se, že by se vládní dluh mohl zvýšit až o 0,5 p.b. HDP, přičemž nejsou vyloučeny ani menší úpravy deficitu.

Obrázek 2.2: Saldo vládního sektoru ve vybraných zemích EU (2010–2013)
(v % HDP)

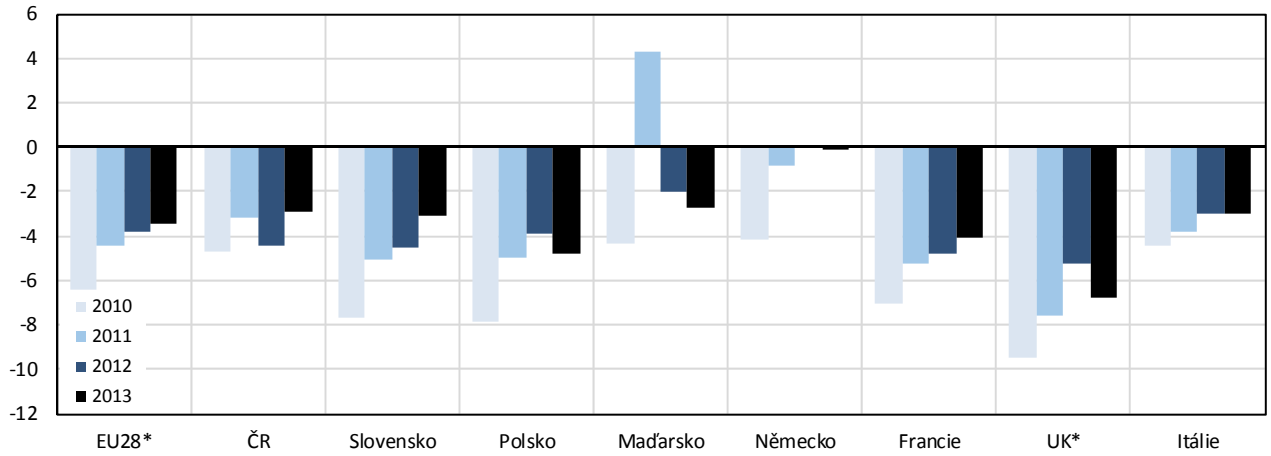

*Pozn.: *) U Spojeného království jde o data za finanční rok (1. duben roku t až 31. březen roku t+1), která jsou směrodatná pro postup při nadměrném schodku.*
Zdroj: Eurostat (2013c).

Obrázek 2.3: Dluh vládního sektoru ve vybraných zemích EU (2010–2013)
(v % HDP)

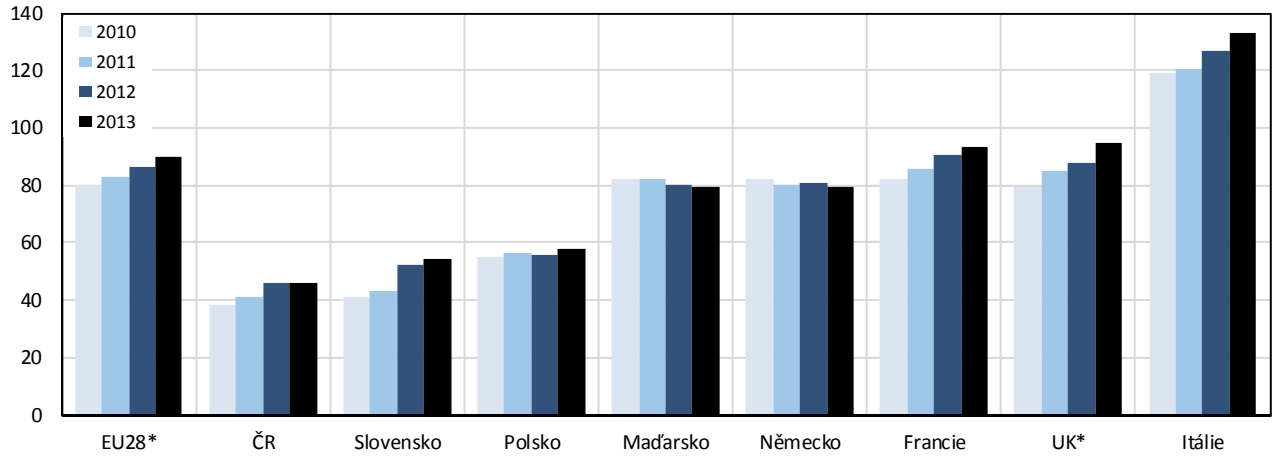

*Pozn.: U EU28 jde o nekonsolidovaný dluh. *) U Spojeného království jde o data za finanční rok (1. duben roku t až 31. březen roku t+1), která jsou směrodatná pro postup při nadměrném schodku.*
Zdroj: Eurostat (2013c). Nominální HDP pro ČR v roce 2013 MF ČR.

2.2.3 Financování státního dluhu

Nákladnost dluhové služby je dána důvěrou finančních trhů ve schopnost států dostát svým závazkům, což se projevuje ve výnosech vládních cenných papírů všech splatností. Toto ilustruje Obrázek 2.4 formou spreadů výnosů desetiletých státních dluhopisů do doby splatnosti na sekundárních trzích proti referenční hladině Německa neboli rozdílů výnosů desetiletých státních dluhopisů dané země vůči německým dluhopisům stejného druhu, a to v období od ledna 2008 do září 2013. Obecně lze říci, že vývoj do určité míry koreluje s fiskálními ukazateli vládního deficitu a dluhu, ale jako riziková prémie nejlépe vystihuje důvěru v danou zemi. Pro lepší názornost a přehlednost jsme vybrané země EU rozdělili do 4 skupin.

Obrázek 2.4: Spready vůči německým dluhopisům ve vybraných zemích EU (leden 2008 až září 2013)
(v p.b.)

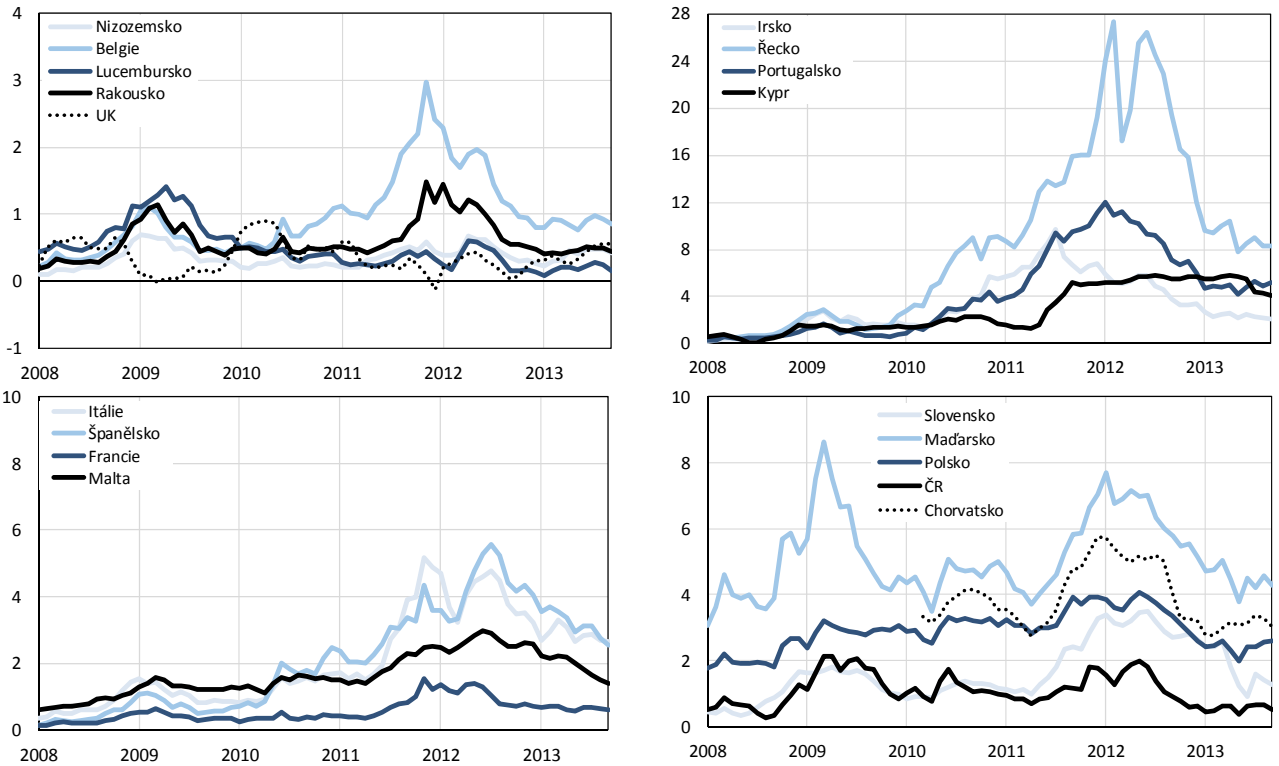

Pozn.: Spready jsou spočteny jako rozdíl výnosů desetiletých státních dluhopisů dané země a výnosů desetiletých státních dluhopisů Německa.
Zdroj: ESCB (2013). Výpočty MF ČR.

V levém horním grafu jsou mimo Belgie země s velmi nízkým spreadem, přičemž v některých obdobích byly výnosy britských dluhopisů (ale i dánských a švédských) dokonce nižší než u německých. Lze tvrdit, že tyto státy se těší nejvyšší důvěře v rámci EU. Relativně vyšší spready Belgie jsou zapříčiněny vysokým zadlužením vládního sektoru (viz předchozí subkapitola 2.2.2). Pravý horní a levý dolní graf znázorňuje vývoj v jižních zemích EU a v Irsku, kde ekonomické turbulence posledních let odhalily tamější vnitřní problémy a nerovnováhy. Dále je tu Francie, jejíž rating byl v nedávném období rovněž několikrát zhoršen. Vývoj v Řecku v posledních měsících odráží pozitivně vnímané kroky řecké vlády a pomalu se obnovující důvěru investorů. Konečně poslední skupina v pravém dolním grafu ukazuje vývoj zemí střední Evropy, které v posledních 20 letech prošly velkými ekonomickými, politickými i sociálními změnami. Díky nastartované trajektorii fiskální konsolidace vnímají finanční trhy z této geografické oblasti dlouhodobě nejpozitivněji ČR, což se projevuje v nízké rizikové přirážce na emitované dluhopisy, a tím v nižších nákladech dluhové služby. Do grafu bylo přidáno i Chorvatsko, nicméně jeho data jsou k dispozici až od března 2010.

3 Střednědobý fiskální výhled

Střednědobý výhled hospodaření vládního sektoru je výsledkem interakce fiskální strategie vlády a makroekonomického výhledu. Technickým nástrojem v procesu rozpočtového plánování a dosažení konsolidačních cílů vlády je závazný střednědobý výdajový rámec pro státní rozpočet a státní fondy.

Vláda premiéra Jiřího Rusnoka v mezidobí do jmenování nové vlády orientuje fiskální politiku obdobným směrem jako vláda předchozí. Cílem je tak snížit deficit vládního sektoru v podílu na HDP pod 3 % a ukončit tímto postup při nadměrném schodku vedený ze strany Evropské unie s ČR od konce roku 2009. Postup při nadměrném schodku by měl být ukončen na základě výsledku za rok 2013, kdy by se měl dle konzervativních odhadů deficit snížit na 2,9 % HDP. Obdobná výše deficitu vládního sektoru je potom cílena i v letech následujících, což při očekávaném zlepšujícím se stavu ekonomiky znamená prorůstovou orientaci hospodářské politiky. V návrhu státního rozpočtu a rozpočtu státních fondů jsou mimo jiné akcentovány investice do vzdělání, vědy, výzkumu a dopravní infrastruktury.

3.1 Střednědobý výhled a výdajový rámec

Závaznost střednědobého výdajového rámce (dále Rámec) vyplývá obecně ze zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, konkrétní částky Rámce pak stanovuje usnesení Poslanecké sněmovny.

Stávající Rámec na roky 2014 a 2015 byl schválen Poslaneckou sněmovnou v prosinci roku 2012 (usnesení č. 1446/2012), přičemž částky Rámce činí 1 122,0 mld. Kč pro rok 2014 a 1 145,8 mld. Kč pro rok 2015 (v nekonsolidovaném vyjádření).

Schválený Rámec je možné bez souhlasu Poslanecké sněmovny upravit pouze o taxativně vymezené položky, jakými jsou: významně odchylný vývoj spotřebitelských cen, změny v odhadu výdajů spolufinancovaných prostředky z EU a z finančních mechanismů, dopady změn rozpočtového určení daní na výdaje, a mimořádné situace. Dále je možné rámec navýšit o jedno promile celkových výdajů na rok návrhu státního rozpočtu a o dvě promile na rok po něm následující. Pro rok 2014 je tak částka rámce zvýšena o 100 mld. Kč v důsledku očekávaných výdajů, které jsou spolufinancovány z fondů Evropské unie a z finančních mechanismů, a o 59,4 mld. Kč, resp. 1,2 mld. Kč v roce 2015, které předpokládají odlišné dotační vztahy mezi státním rozpočtem a státními fondy (konsolidaci). Žádné další úpravy z výše jmenovaných nejsou v letech výhledu uvažovány.

Takto aktualizované částky schváleného Rámce by nejspíše vedly k deficitům sektoru vládních institucí ve výši 2,2 % HDP v roce 2014 a 2,5 % HDP v roce 2015. Ve snaze podpořit oživení české ekonomiky a s cílem realizovat záměry své politiky schválila vláda pro sestavení rozpočtu a střednědobého výhledu částky vyšší. V roce 2014 by měly být výdaje státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů navýšeny o 28,0 mld. Kč, v roce 2015 o 17,1 mld. Kč. Toto navýšení však ještě musí být schváleno Poslaneckou sněmovnou během procesu schvalování státního rozpočtu. Navýšení částek rámců by nemělo způsobit překročení limitní hranice pro deficit známé z Paktu stability a růstu ve výši 3 % HDP. Postup odvození nových částek výdajového Rámce od cíle v metodice ESA 95 pro roky 2014–2016 znázorňuje Tabulka 3.1.

V rámci vztahů mezi akruálním deficitem z národních účtů upraveným o derivátové operace a hotovostním principem národní metodiky „fiskálního cílení“ je nutné přijmout několik dalších předpokladů a provést predikci ostatních složek rozpočtů vládního sektoru. Předpoklad hospodaření veřejných rozpočtů mimo státní rozpočet a státní fondy počítá s víceméně vyrovnaným hospodařením. Faktorem, který má také vliv na plánované saldo sektoru vlády, je odhad rozdílu mezi deficitem fiskálního cílení a deficitem dle metodiky ESA 95. Pro následující období predikujeme, že tento rozdíl se bude pohybovat ve směru ze záporné hodnoty v roce 2014 k hodnotám kladným v následujících letech. Důvodem jsou především rozdíly mezi inkasem daní založeným na hotovostním principu a akrualizací daňových příjmů, které v letech ekonomického oživení mají tendenci „předbíhat“ příjmy hotovostní (viz např. MF ČR, 2009 nebo Hrdlička *et al.*, 2010).

Celkový přehled schváleného, aktualizovaného a nově stanoveného Rámce prezentuje Tabulka 3.2, která rekapituluje rozvolnění částek rozpočtového Rámce.

V tabulce 3.1 a v tabulce 3.2 částky střednědobého výdajového rámce, ale i částky příjmů na roky 2015 a 2016, významně klesají. Tento razantní pokles je však způsoben výpočtem Rámce, kdy na rok t+2 a t+3 nejsou započítávány do příjmů ani do výdajů prostředky z Evropské unie a z finančních mechanismů a jejich profinancování.

Tabulka 3.1: Odvození částek výdajového rámce od fiskálních cílů

(v mld. Kč, v % HDP)

			2012	2013	2014	2015	2016
Cíl pro vládní sektor (metodika ESA 95)	*% HDP*	1	**-4,4**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,8**
	mld. Kč	2	-170,4	-111,6	-112,0	-118,7	-119,3
Rozdíl mezi metodikou ESA 95 a metodikou fiskálního cílení	*mld. Kč*	3	**-64,8**	**-3,2**	**-0,8**	**2,1**	**0,1**
Saldo veřejných rozpočtů (metodika fiskálního cílení)	*mld. Kč*	4=2-3	**-105,6**	**-108,4**	**-111,2**	**-120,8**	**-119,4**
	% HDP	5	-2,7	-2,8	-2,8	-3,0	-2,8
Saldo veřejných rozpočtů mimo státní rozpočet a státní fondy	*% HDP*	6	**-0,4**	**-0,2**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Cíl pro státní rozpočet a státní fondy	*% HDP*	7=5-6	**-2,4**	**-2,6**	**-2,8**	**-3,0**	**-2,8**
	mld. Kč	8	-91,6	-98,9	-111,2	-120,8	-119,4
státní rozpočet	*mld. Kč*	8a	-83,8	-90,1	-108,2	-118,3	-118,3
státní fondy	*mld. Kč*	8b	-7,8	-8,8	-3,0	-2,5	-1,1
Predikce příjmů státního rozpočtu a státních fondů	*mld. Kč*	9	**1112,6**	**1183,1**	**1198,2**	**1043,3**	**1055,3**
státní rozpočet	*mld. Kč*	9a	1014,9	1083,1	1098,6	1001,7	1014,3
státní fondy	*mld. Kč*	9b	97,8	100,1	99,6	41,6	41,0
Nové částky výdajového rámce	*mld. Kč*	10=9-8	**1204,3**	**1282,1**	**1309,4**	**1164,1**	**1174,7**
státní rozpočet	*mld. Kč*	10a	1098,7	1173,2	1206,8	1120,0	1132,6
státní fondy	*mld. Kč*	10b	105,6	108,8	102,6	44,1	42,1

Pozn.: Pokles úrovně příjmů a výdajů mezi roky 2014 a 2015 je mj. způsoben tím, že do výhledu státního rozpočtu na roky 2015 a 2016 nejsou zahrnuty příjmy z EU a finančních mechanismů, jakožto i výdaje spolufinancované z těchto prostředků.
Zdroj: MF ČR.

Tabulka 3.2: Vyhodnocení dodržování výdajového rámce

(v mld. Kč, hotovostní metodika fiskálního cílení)

		2014	2015	2016
Výdajový rámec schválený v roce 2012 po úpravách	1	**1281,4**	**1147,0**	**-**
Nový výdajový rámec	2	**1309,4**	**1164,1**	**1174,7**
Zpřísnění (-) / překročení (+) výdajového rámce	3=2-1	28,0	17,1	-

Pozn.: Pokles úrovně příjmů a výdajů mezi roky 2014 a 2015 je mj. způsoben tím, že do výhledu státního rozpočtu na roky 2015 a 2016 nejsou zahrnuty příjmy z EU a finančních mechanismů, jakožto i výdaje financované z těchto prostředků.
Zdroj: MF ČR.

3.2 Střednědobý výhled sektoru vládních institucí

Optimističtější makroekonomický výhled ve srovnání s dubnovou predikcí (MF ČR, 2013c) vedl k revizi prognózovaných příjmů vládního sektoru, kdy byl navýšen jejich meziroční růst i podíl na HDP. Odpovídajícím způsobem byla následně upravena i výdajová strana rozpočtů sektoru vlády, takže ve srovnání s předchozí predikcí došlo pouze k minimální změně ve výši deficitních cílů pro období let 2014–2016. Přehledný vývoj hospodaření celého sektoru i jednotlivých subsektorů vládních institucí v ČR od roku 2012 do roku 2016 podává Tabulka 3.3. Z ní je patrné, že rozhodující část salda vládního sektou pochází z centrální úrovně (státní rozpočet a státní fondy), jejichž vývoj tak z největší části determinuje celkové vládní saldo. Tabulka 3.3 také srovnává dynamiku celkových příjmů a výdajů. Je patrné, že tempa růstu příjmů i výdajů by měla být v letech výhledu přibližně vyrovnaná.

Tabulka 3.3: Hospodaření sektoru vládních institucí

		2012	2013	2014	2015	2016
Saldo sektoru vládních institucí	*% HDP*	**-4,4**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,8**
Ústřední vládní instituce	*% HDP*	-4,2	-2,9	-3,0	-3,0	-2,8
Místní vládní instituce	*% HDP*	-0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Fondy sociálního zabezpečení	*% HDP*	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0
Příjmy celkem	*% HDP*	**40,1**	**40,5**	**40,8**	**40,3**	**39,7**
	růst v %	0,9	1,1	2,6	2,5	2,1
Výdaje celkem	*% HDP*	**44,5**	**43,4**	**43,6**	**43,2**	**42,5**
	růst v %	3,7	-2,4	2,5	2,7	2,0

Zdroj: Rok 2012 ČSÚ (2013a, 2013b). Výpočty a predikce MF ČR.

3.2.1 Příjmy sektoru vládních institucí

Ve srovnání s roky 2012 a 2013 očekáváme v letech výhledu více než dvojnásobné meziroční přírůstky celkových příjmů vládního sektoru. Opětovné zpomalení tempa růstu na horizontu predikce je způsobeno především vývojem daňových příjmů. V jejich případě bude proti mírnému autonomnímu růstu, který souvisí se zvětšováním makroekonomických základen jednotlivých daňových titulů, působit struktura schválených diskrečních opatření, které snižují úroveň daňového zatížení. V roce 2015 se jedná především o změny v souvislosti se zavedením Jednoho inkasního místa, v roce 2016 pak poklesne daňové zatížení v důsledku ukončení platnosti dočasných opatření konsolidačního balíčku z podzimu 2012 (viz MF ČR, 2012).

Na inkasa daně z příjmů fyzických osob bude vedle trvale rostoucího objemu mezd a platů v ekonomice (průměrný růst o 3,7 % v období výhledu) působit řada významných opatření, která zapříčiní znatelné výkyvy v objemu vybraných prostředků. V roce 2014 bude omezeno daňové zvýhodnění na dítě pouze na rezidenty z EU, Norska a Islandu (2,5 mld. Kč), dodatečné dopady zrušení základní slevy pro pracující důchodce a zavedení druhého daňového pásma pak navýší výběr o dalších 0,8 mld. Kč. V roce 2015 bude inkaso daně z příjmů fyzických osob ovlivněno reformou přímých daní a odvodů v souvislosti s Jedním inkasním místem. Celkový propad výnosu vlivem diskrečních opatření je odhadován na 14,7 mld. Kč. Očekávaný dopad je oproti dubnové prognóze o 2,5 mld. Kč nižší, neboť bylo upuštěno od plánovaného osvobození dividend od zdanění. V roce 2016 bude negativně na v podstatě stagnující daňový výnos působit ukončení statutární progrese (cca 2,1 mld. Kč) a opětovné zavedení základní slevy pro pracující důchodce (2,5 mld. Kč).

U příspěvků na sociální a zdravotní pojištění, jakožto nejvýznamnějšího příjmu pro sektor vládních institucí, očekáváme relativně robustní růst v celém období let 2014–2016. Podobně jako v případě osobní důchodové daně bude na inkaso pojistného pozitivně působit nárůst objemu mezd a platů v ekonomice. Výběr pojistného bude rovněž ovlivněn reformou přímých daní a odvodů, přijaté změny však budou mít na rozdíl od daně z příjmů fyzických osob celkově kladný dopad na saldo. Od roku 2015 budou některé zaměstnanecké benefity zatíženy pojistným, což povede k navýšení příjmů o cca 2 mld. Kč. Od stejného roku dojde k přesunu 2 p.b. statutární sazby pojistného ze zaměstnavatele na zaměstnance. Z důvodu poklesu zatížení na straně zaměstnavatele počítáme s následným tlakem na růst mezd a platů, které bude implikovat vyšší základ zdanění pro daň z příjmů fyzických osob a pro příspěvky na sociální zabezpečení. Kumulativní růst inkasa příspěvků na sociální zabezpečení za roky 2015 a 2016 v důsledku této úpravy je kvantifikován na cca 10,5 mld. Kč. Reforma přímých daní a odvodů mění rovněž úroveň zatížení pro osoby samostatně výdělečně činné. Od roku 2015 budou osoby samostatně výdělečně činné odvádět na sociální a zdravotní pojištění 13 % z hrubého zisku. Jejich celkové zatížení se touto úpravou sníží o 5,8 mld. Kč. V roce 2016 pak dojde k ukončení platnosti zrušení stropů u příspěvků na zdravotní pojištění s negativním dopadem na saldo ve výši cca 1,8 mld. Kč. Vzhledem k nízkému zájmu o vstup do II. pilíře důchodového systému byl významně revidován odhad propadu inkasa u příspěvků na sociální zabezpečení, kde v současnosti počítáme pro celé období predikce prakticky s nulovými dodatečnými dopady.

U inkasa daně z příjmů právnických osob očekáváme v následujících třech letech mírný růst. V horizontu predikce neuvažujeme žádné významnější diskreční změny. Na rozdíl od květnové aktualizace Fiskálního výhledu (MF ČR, 2013a) již nepočítáme s dopadem zrychlených odpisů (opatření neprošlo legislativním procesem) a, obdobně jako u daně z příjmů fyzických osob, ani s osvobozením dividend.

Výběr daně z přidané hodnoty je v letech 2014 a 2015 determinován především předpokládaným oživením domácí ekonomiky, resp. spotřeby domácností. Od roku 2015 bude snížen registrační limit pro plátce daně z přidané hodnoty z 1 mil. Kč na 750 tis. Kč s dodatečným přínosem 2,4 mld. Kč v prvním roce platnosti. V roce 2016 dojde dle platné legislativy ke sjednocení sazeb daně z přidané hodnoty na 17,5 %, což způsobí propad výběru o cca 16 mld. Kč a celkový pokles inkasa o 2 % oproti předcházejícímu roku.

U spotřebních daní očekáváme v nadcházejícím období stagnaci celkového výběru. V roce 2014 dojde k omezení odvodů z elektřiny vyrobené ze slunečního záření, naopak vzroste sazba spotřební daně z cigaret a naplno se projeví dopad zrušení zelené nafty. Souhrnný dopad těchto opatření na saldo bude prakticky nulový.

V položce ostatních příjmů je pro rok 2014 započítán výnos z aukčního prodeje kmitočtových pásem mobilním operátorům s předpokládaným ziskem ve výši 10 mld. Kč. S dalšími významnějšími jednorázovými příjmy pro období let 2014–2016 nepočítáme.

Tabulka 3.4: Výhled příjmů sektoru vládních institucí

	2012	2013	2014	2015	2016
mld. Kč					
Příjmy celkem	**1542**	**1559**	**1600**	**1641**	**1675**
Daňové příjmy	**736**	**754**	**773**	**781**	**780**
Daně z výroby a dovozu	460	474	478	492	487
Daň z přidané hodnoty	273	292	299	311	305
Spotřební daně	152	146	144	145	146
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	276	280	294	288	294
Daň z příjmů fyzických osob	145	153	162	154	155
Daň z příjmů právnických osob	127	125	129	131	135
Kapitálové daně	0	0	0	0	0
Sociální příspěvky	**600**	**597**	**615**	**644**	**672**
Důchody z vlastnictví	**28**	**26**	**26**	**26**	**27**
Ostatní	**178**	**182**	**186**	**189**	**195**
růst v %					
Příjmy celkem	**0,9**	**1,1**	**2,6**	**2,5**	**2,1**
Daňové příjmy	**2,3**	**2,4**	**2,5**	**1,0**	**0,0**
Daně z výroby a dovozu	3,5	3,0	1,0	2,9	-1,1
Daň z přidané hodnoty	2,9	6,8	2,7	4,0	-2,0
Spotřební daně	1,3	-3,5	-1,6	0,9	0,1
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	0,2	1,5	5,2	-2,1	1,8
Daň z příjmů fyzických osob	1,5	5,9	5,8	-4,9	0,2
Daň z příjmů právnických osob	-1,3	-2,0	3,3	1,4	3,7
Kapitálové daně	-0,9	-30,1	-93,8	2,0	2,0
Sociální příspěvky	**1,3**	**-0,4**	**3,0**	**4,7**	**4,4**
Důchody z vlastnictví	**0,9**	**-7,8**	**-1,5**	**2,3**	**3,4**
Ostatní	**-5,5**	**2,3**	**2,4**	**1,7**	**3,0**
Daňová kvóta *% HDP*	**34,9**	**35,2**	**35,5**	**35,1**	**34,5**

Pozn.: Daňová kvóta proti údajům národních účtů zahrnuje jak část daně z přidané hodnoty odváděnou do EU jako její vlastní zdroj, tak i výnos cel.
Zdroj: Rok 2012 ČSÚ (2013b). Výpočty a predikce MF ČR.

3.2.2 Výdaje sektoru vládních institucí

Stávající fiskální strategie počítá s průměrným meziročním růstem celkových výdajů na úrovni 2,4 % ve třech letech výhledu. Tempo růstu tak bude zřejmě více než dvojnásobné ve srovnání s rokem 2013, kdy (po abstrahování od vlivu metodického zaúčtování finanční kompenzace církvím ve výši 59 mld. Kč v roce 2012) vzrostly celkové výdaje meziročně o 1,1 %.

Oproti květnové aktualizaci byl opuštěn předpoklad nominální stagnace objemu mezd ve státní správě, kde nyní počítáme, v souladu s návrhem státního rozpočtu a střednědobým výhledem, s růstem o 2 % v roce 2014 a s 1% růstem v letech 2015 a 2016. Objem náhrad zaměstnancům v celém sektoru vládních institucí pak poroste v období predikce ještě rychleji, meziročně v průměru o 1,8 %.

V případě mandatorních sociálních výdajů bude v letech 2014 a 2015 pokračovat nižší indexace důchodů, a to dle valorizačního vzorce schváleného v rámci konsolidačního balíčku v roce 2012. Počínaje rokem 2016 bude při valorizaci důchodů zohledněno vedle 1/3 růstu reálných mezd i 100 % růstu cenové hladiny (namísto 1/3 růstu cen pro období 2013–2015). Dále od roku 2014 bude stát vyplácet nemocenskou již od patnáctého dne pracovní neschopnosti, namísto stávajícího dvaadvacátého dne. Toto opatření povede ke zvýšení výdajů o cca 2 mld. Kč. Mezi roky 2013 a 2016 dojde pouze k mírnému relativnímu růstu mandatorních sociálních výdajů. Jejich podíl na celkových výdajích sektoru vládních institucí se zvýší o 0,5 p.b.

Po třech letech výrazného propadu tvorby hrubého fixního kapitálu a předpokládané stagnaci v roce 2013, očekáváme v nadcházejícím období oživení investiční aktivity. V letech 2014-2016 počítáme s průměrnými meziročními přírůstky tvorby hrubého fixního kapitálu o 4 %. Konzervativně uvažujeme s prakticky konstantním přílivem prostředků z fondů Evropské unie na úrovni roku 2013. Růst by tak měl být tažen investičními prostředky z domácích zdrojů.

Díky přetrvávajícím velmi příznivým podmínkám pro umisťování státních dluhopisů na finančních trzích byla ve srovnání s dubnovou aktualizací opět snížena predikce úrokových nákladů sektoru vládních institucí. Náklady na obsluhu vládního dluhu by měly v roce 2016 dosahovat úrovně 61 mld. Kč a jejich podíl na celkových výdajích by ve srovnání s rokem 2013 měl vzrůst o 0,1 p.b. na 3,4 %.

Tabulka 3.5: Výhled výdajů sektoru vládních institucí

	2012	2013	2014	2015	2016
mld. Kč					
Výdaje celkem	**1712**	**1671**	**1712**	**1759**	**1794**
Výdaje na konečnou spotřebu	**789**	**801**	**814**	**826**	**837**
Výdaje na kolektivní spotřebu	373	384	387	393	399
Výdaje na individuální spotřebu	416	417	427	432	438
Naturální sociální dávky	233	233	237	242	246
Transfery individuálních netržních výrobků a služeb	183	185	189	191	193
Sociální transfery jiné než naturální	**534**	**557**	**574**	**595**	**606**
Úroky	**56**	**55**	**58**	**59**	**61**
Dotace	**76**	**77**	**80**	**81**	**82**
Tvorba hrubého fixního kapitálu	**123**	**123**	**130**	**134**	**139**
Ostatní	**134**	**57**	**56**	**64**	**69**
Náhrady zaměstnancům	**286**	**292**	**301**	**302**	**308**
Sociální transfery celkem	**767**	**789**	**811**	**837**	**852**
růst v %					
Výdaje celkem	**3,7**	**-2,4**	**2,5**	**2,7**	**2,0**
Výdaje na konečnou spotřebu	**-0,5**	**1,5**	**1,7**	**1,5**	**1,4**
Výdaje na kolektivní spotřebu	-1,9	2,8	1,0	1,6	1,3
Výdaje na individuální spotřebu	0,9	0,3	2,3	1,4	1,4
Naturální sociální dávky	2,4	-0,2	2,0	1,8	1,8
Transfery individuálních netržních výrobků a služeb	-1,0	1,0	2,6	0,8	0,8
Sociální transfery jiné než naturální	**1,3**	**4,3**	**3,1**	**3,8**	**1,7**
Úroky	**6,5**	**-1,0**	**4,5**	**2,2**	**3,0**
Dotace	**-3,1**	**0,7**	**3,7**	**1,0**	**2,0**
Tvorba hrubého fixního kapitálu	**-10,5**	**0,4**	**5,5**	**2,9**	**3,7**
Ostatní	**115,4**	**-57,1**	**-1,7**	**12,9**	**8,5**
Náhrady zaměstnancům	**2,3**	**2,0**	**3,1**	**0,4**	**2,0**
Sociální transfery celkem	**1,6**	**2,9**	**2,7**	**3,2**	**1,7**

Zdroj: Rok 2012 ČSÚ (2013b). Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.6: Struktura diskrečních opatření (2014–2016)

(v mld. Kč)

	2014	2015	2016
Opatření na příjmové straně celkem	**13,6**	**-18,4**	**-13,9**
Přímé daně	**3,9**	**-11,8**	**1,6**
daň z příjmů fyzických osob	3,2	-14,7	-5,2
daň z příjmů právnických osob	0,7	-1,0	0,0
sociální a zdravotní pojištění	0,0	3,9	6,8
Nepřímé daně	**-0,5**	**3,4**	**-15,5**
daň z přidané hodnoty	0,0	2,4	-15,5
spotřební daně	-0,5	1,0	0,0
Ostatní příjmy	**10,2**	**-10,0**	**0,0**
Opatření na výdajové straně celkem	**-3,9**	**-0,4**	**-5,4**
Sociální dávky	3,9	0,8	-6,2
Náhrady zaměstnancům	-5,4	-1,5	0,6
Opatření zvyšující efektivnost vládního sektoru	2,0	0,3	0,2
Ostatní výdaje	-4,4	0,0	0,0
Celkový dopad na saldo	**9,7**	**-18,8**	**-19,3**
% HDP	0,2	-0,5	-0,5

Pozn.: Údaje v tabulce zobrazují meziroční diskreční změny v důsledku veškerých plánovaných opatření na příjmové a výdajové straně rozpočtu sektoru vládních institucí.
Zdroj: MF ČR.

3.2.3 Dluh sektoru vládních institucí

Od roku 2009 do roku 2012 podíl vládního dluhu na HDP rostl rychlejším tempem v důsledku ekonomického vývoje a předfinancování. Mírný pokles dluhové kvóty v roce 2013 je způsoben především rozpouštěním finančních rezerv.

V letech výhledu by měl růst podílu dluhu zpomalovat v souvislosti s očekávaným ekonomickým oživením i díky dopadům přijatých konsolidačních opatření. Úrokové výdaje mají v celém časovém horizontu tendenci stagnovat. Dopady ostatních faktorů jsou v letech výhledu minimální.

Současný výhled nepočítá s žádnými privatizačními akcemi. V případě jejich uskutečnění a využití příjmů z privatizace k financování vládních výdajů by došlo k dalšímu zpomalení nárůstu dluhové kvóty.

Rozdíl mezi saldem hospodaření (tokovou veličinou) a změnou dluhu (stavovou veličinou) je vyjádřen faktory působícími na úroveň dluhu (tzv. stock-flow adjustment). Odlišné hodnoty změny dluhu a výše deficitu vládního sektoru lze v horizontu predikce vysvětlit vývojem nominálního HDP, kdy vzhledem k růstu HDP dochází za jinak nezměněných okolností k poklesu dluhové kvóty. Co se týká ostatních faktorů, nejvýraznější vliv mají akrualizační rozdíly a čisté pořízení finančních aktiv. U čisté akumulace finančních aktiv došlo v roce 2013 k poklesu finančních aktiv, resp. rozpuštění rezervy, která byla vytvořena převážně v roce 2012. V následujících letech pak z důvodu přetrvávající nejistoty na finančních trzích očekáváme pouze mírné rozpouštění rezervy.

Akrualizační rozdíly jsou dány rozdílem mezi hotovostními a akruálními úroky. V letech 2011 a 2012 došlo k výraznému nárůstu emisí dluhopisů s prémií, kdy v případě hotovostního přístupu dochází k jednorázovému zaznamenání a v případě akruálního k rozkladu do doby splatnosti dluhopisu. V roce 2012 se mezi akrualizační faktory rovněž promítlo jednorázové zachycení finanční kompenzace církvím a náboženským společnostem a zachycení plošné EU korekce, jejichž efekt byl záporný, a celkový dluh tak kompenzace ani korekce v roce 2012 neovlivnila. Vliv na akrualizaci má i nárůst ostatních závazků v horizontu predikce, předpokládá se silnější role vládního sektoru v obchodních vztazích a důraznější schopnost posunout lhůtu splatnosti, a také obnovení růstu mezispotřeby v horizontu predikce.

Předpokládáme, že za současných podmínek dluh vládního sektoru v roce 2016 téměř dosáhne hranice 50 % HDP. Ke změně střednědobého trendu dluhové kvóty z rostoucí na klesající tedy v horizontu predikce patrně, i přes její pokles v roce letošním, nedojde.

Tabulka 3.7: Hrubý konsolidovaný dluh sektoru vládních institucí

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vládní instituce celkem	*mld. Kč*	**1583**	**1775**	**1775**	**1880**	**1993**	**2107**
Ústřední vládní instituce	*mld. Kč*	1484	1668	1670	1768	1883	1997
Místní vládní instituce	*mld. Kč*	101	110	115	115	113	113
Fondy sociálního zabezpečení	*mld. Kč*	0	0	0	0	0	0
Podíl dluhu vládních institucí na HDP	*% HDP*	**41,4**	**46,2**	**46,1**	**47,9**	**49,0**	**49,9**
Příspěvky ke změně dluhu							
Změna dluhu	*p.b.*	3,0	4,8	-0,1	1,9	1,0	0,9
Primární saldo vládního sektoru	*p.b.*	**1,8**	**3,0**	**1,5**	**1,4**	**1,5**	**1,4**
Úroky	*p.b.*	**1,4**	**1,5**	**1,4**	**1,5**	**1,5**	**1,4**
Růst HDP v běžných cenách	*p.b.*	**-0,3**	**-0,2**	**-0,1**	**-0,8**	**-1,7**	**-1,7**
Ostatní faktory	*p.b.*	**0,2**	**0,6**	**-2,9**	**-0,2**	**-0,1**	**-0,1**
Rozdíly mezi hotovostním a akruálním principem	*p.b.*	0,8	-2,6	0,2	0,0	0,0	0,0
Čisté pořízení finančních aktiv	*p.b.*	-0,8	3,2	-3,1	-0,2	-0,1	-0,1
Přecenění a ostatní faktory	*p.b.*	0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: Údaje za dluh sektoru a subsektorů vládních institucí do roku 2012 ČSÚ (2013b). Výpočty a predikce MF ČR.

3.2.4 Cyklický vývoj a rozklad salda

Recese, ve které se ČR nacházela od druhé poloviny roku 2011 a jejíž konec předpokládáme k polovině roku letošního, vedla k prohloubení záporné produkční mezery. Ta by i přes pozvolné uzavírání měla přetrvat v celém horizontu predikce. Cyklická složka salda by tedy pravděpodobně po celou dobu predikce měla zůstat záporná.

V položce jednorázové a ostatní přechodné operace je v roce 2013 zohledněn pokles příjmů v důsledku snížení daňové povinnosti v rozsahu škod způsobených povodněmi v tomto roce ve výši 2 mld. Kč. Jednorázové výdaje i v letošním roce mírně zvyšuje plošná korekce evropských prostředků určených k refundaci Evropskou komisí v objemu 1,6 mld. Kč. Mezi další přechodné výdaje patří transfer kapitálu za nestandardní státní záruky (garance vyplývající z řešení krize IPB v roce 2000) ve výši 2 mld. Kč. Tento každoroční výdajový transfer je předpokládán ve stejném objemu až do roku 2016. Celkový rozsah jednorázových a pře-

chodných operací je pro rok 2013 odhadován na −0,2 % HDP.

V roce 2014 očekáváme jednorázový příjem z aukčního prodeje nově uvolňovaných kmitočtových pásem v objemu 10 mld. Kč.

Fiskální úsilí, jehož kladné hodnoty v nedávné minulosti a v letošním roce znamenaly zlepšování strukturálního salda, bude v letech 2014–2016 záporné. Celkové saldo sektoru vládních institucí by tak mělo i přes očekávané oživení růstu HDP v podstatě stagnovat na hodnotě mírně nad −3 % HDP. Tento vývoj je způsoben především posunem paradigmatu od restriktivní fiskální politiky ke stimulaci ekonomického růstu.

Tabulka 3.8: Strukturální saldo vládního sektoru (metoda EK)

		2012	2013	2014	2015	2016
Růst HDP ve stálých cenách	%	-1,0	-1,0	1,3	2,2	2,7
Růst potenciálního HDP	%	0,3	0,6	0,9	1,3	1,6
Produkční mezera	% PP	-1,2	-2,9	-2,5	-1,7	-0,7
Saldo vládního sektoru	% HDP	**-4,4**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,8**
Cyklická složka salda	% HDP	-0,6	-1,2	-1,0	-0,7	-0,4
Cyklicky očištěné saldo	% HDP	**-3,8**	**-1,7**	**-1,8**	**-2,2**	**-2,4**
Jednorázové a ostatní přechodné operace	% HDP	-2,1	-0,2	0,2	-0,1	-0,1
Strukturální saldo	% HDP	**-1,7**	**-1,5**	**-2,0**	**-2,1**	**-2,4**
Změna strukturálního salda	p.b.	**1,0**	**0,2**	**-0,5**	**-0,1**	**-0,3**
Úroky	% HDP	1,5	1,4	1,5	1,5	1,4
Primární strukturální saldo	% HDP	**-0,3**	**-0,1**	**-0,5**	**-0,7**	**-0,9**
Změna primárního strukturálního salda	p.b.	**1,1**	**0,2**	**-0,4**	**-0,1**	**-0,3**

Zdroj: MF ČR.

3.3 Analýza citlivosti

Analýza citlivosti je tvořena pomocí dynamického modelu všeobecné rovnováhy vytvořeném na Ministerstvu financí. Model umožňuje analyzovat dopady jak makroekonomických, tak i fiskálních šoků do ekonomiky. V současné době funguje již třetí verze tohoto modelu. Ta, po předchozím detailnějším rozpracování fiskálního bloku, rozšiřuje makroekonomickou část a pracuje s celou výdajovou strukturou HDP, nejen s agregovanými veličinami domácí a zahraniční poptávky (blíže Aliyev *et al.*, 2013).

Česká republika je malou otevřenou ekonomikou, která je z velké části závislá na vývoji vnějšího prostředí, především na vývoji v EU. Z tohoto důvodu jsou první dva scénáře citlivostní analýzy zvoleny tak, aby ukázaly rozsah dopadů jiného než očekávaného vývoje ekonomického růstu v EU. Uvažujeme jak situaci náhlého útlumu dynamiky růstu HDP v prvním roce simulace, tak i případ dlouhodobého zhoršení ekonomického vývoje, kdy je pokles růstu v EU simulován jako trvalý. Třetí alternativní scénář simuluje dopady zvýšené domácí úrokové míry na českou ekonomiku. Alternativní scénáře jsou odvozeny od makroekonomického rámce tohoto Fiskálního výhledu.

3.3.1 Pomalejší ekonomický růst v EU v roce 2014

První scénář vývoje v EU je založen na předpokladu zhoršeného ekonomického růstu, definovaného jako o 1 p.b. nižší růst reálného HDP oproti základnímu scénáři, a to pouze v roce 2014.

Uvažovaný scénář by se do české ekonomiky promítl především prostřednictvím exportu, který z více než 80 % směřuje právě do zemí EU. Nižší zahraniční poptávka by vedla k poklesu exportní aktivity a k celkovému zhoršení salda běžného účtu. To by se negativně odrazilo v růstu reálného HDP a ve vývoji nezaměstnanosti. Tento efekt by byl nejmarkantnější v roce 2014. Vlivy na inflaci se jeví jako zanedbatelné, neboť se zde střetávají dva protichůdné efekty: (i) vlivem nižší produkce české ekonomiky by došlo k poklesu mzdových tlaků, které by stlačovaly inflaci směrem dolů, (ii) na druhé straně by mělo zhoršování běžného účtu platební bilance vliv na depreciaci české koruny, která tak podnikům zdražuje dovážené vstupy.

Saldo sektoru vládních institucí by bylo ovlivněno nižším inkasem daní z příjmů (vlivem nižších mezd) ze spotřeby a zisku firem. Současně by došlo k navýšení výdajové strany o dávky související s vyšší nezaměstnaností. Vyšší vládní deficity by se poté v následujících letech kumulovaly i do dluhu.

S postupným oživováním zahraniční poptávky v dalších letech by mělo docházet i k postupnému oživování české ekonomiky.

3.3.2 Trvale nižší ekonomický růst v EU

Druhý scénář analyzuje dlouhodobě nepříznivý hospodářský vývoj v EU, který je definovaný jako o 1 p.b. nižší růst reálného HDP, a to ve všech letech výhledu (2014–2016).

V případě tohoto scénáře by negativní odezvu české ekonomiky v každém roce předpokládaného pesimistického vývoje v EU způsobil stejný mechanismus jako v předchozím scénáři. Nejzávažnější by pak byla situace v roce 2015, kdy by došlo k akumulaci pouze negativních efektů trvale zhoršeného vývoje růstu HDP v EU. Ekonomika má však tendence se postupně začít oživovat, a proto by byly negativní dopady vývoje v zahraničí v následujících letech (spíše ale za horizontem výhledu) postupně mírnější. Přesto by u vládního sektoru mělo i nadále docházet k rychlejšímu růstu podílu dluhu na HDP.

3.3.3 Nárůst domácí úrokové míry

Posledním zvažovaným scénářem je předpokládaný náhlý nárůst krátkodobé domácí úrokové míry o 1 p.b. v roce 2014. Vyšší úroková míra tlumí domácí poptávku především prostřednictvím investic, které by byly brzděny vyššími úrokovými mírami (které zvyšují náklady investic prostřednictvím vyšších sazeb na úvěry firmám). To by se projevilo v pomalejším růstu HDP v letech 2014 a 2015, přibližně o 0,1 p.b. a s tím spojenou vyšší nezaměstnaností.

Tabulka 3.9: Modelové scénáře makroekonomických simulací

		2013	2014	2015	2016
Základní scénář					
Hrubý domácí produkt	*růst v %, s.c.*	**-1,0**	**1,3**	**2,2**	**2,7**
Spotřeba domácností	*růst v %, s.c.*	0,2	0,9	2,1	2,5
Tvorba hrubého fixního kapitálu	*růst v %, s.c.*	-4,8	-0,8	2,6	3,1
Export zboží a služeb	*růst v %, s.c.*	-0,1	3,3	4,6	5,2
Import zboží a služeb	*růst v %, s.c.*	-0,9	2,7	4,4	4,8
Index spotřebitelských cen	*růst v %*	**1,4**	**0,7**	**1,9**	**0,9**
Míra nezaměstnanosti	*%*	**7,1**	**7,3**	**7,1**	**6,6**
Saldo sektoru vládních institucí	*% HDP*	**-2,9**	**-2,9**	**-2,9**	**-2,8**
Dluh sektoru vládních institucí	*% HDP*	**46,1**	**47,9**	**49,0**	**49,9**
Alternativní scénář I. - pomalejší růst v EU v roce 2014					
Hrubý domácí produkt	*růst v %, s.c.*	**-1,0**	**0,8**	**2,2**	**2,7**
Spotřeba domácností	*růst v %, s.c.*	0,2	0,9	2,1	2,5
Tvorba hrubého fixního kapitálu	*růst v %, s.c.*	-4,8	-0,8	2,6	3,1
Export zboží a služeb	*růst v %, s.c.*	-0,1	2,3	4,6	5,2
Import zboží a služeb	*růst v %, s.c.*	-0,9	2,3	4,5	4,8
Index spotřebitelských cen	*růst v %*	**1,4**	**0,7**	**1,9**	**0,9**
Míra nezaměstnanosti	*%*	**7,1**	**7,9**	**7,2**	**6,6**
Saldo sektoru vládních institucí	*% HDP*	**-2,9**	**-3,1**	**-3,0**	**-2,8**
Dluh sektoru vládních institucí	*% HDP*	**46,1**	**48,4**	**49,4**	**50,3**
Alternativní scénář II. - trvale nižší růst v EU					
Hrubý domácí produkt	*růst v %, s.c.*	**-1,0**	**0,8**	**1,6**	**2,1**
Spotřeba domácností	*růst v %, s.c.*	0,2	0,9	2,0	2,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	*růst v %, s.c.*	-4,8	-0,8	2,6	3,1
Export zboží a služeb	*růst v %, s.c.*	-0,1	2,3	3,6	4,2
Import zboží a služeb	*růst v %, s.c.*	-0,9	2,3	4,1	4,5
Index spotřebitelských cen	*růst v %*	**1,4**	**0,7**	**1,9**	**0,9**
Míra nezaměstnanosti	*%*	**7,1**	**7,9**	**7,8**	**7,3**
Saldo sektoru vládních institucí	*% HDP*	**-2,9**	**-3,1**	**-3,2**	**-3,1**
Dluh sektoru vládních institucí	*% HDP*	**46,1**	**48,4**	**49,9**	**51,2**
Alternativní scénář III. - vyšší úrokové sazby					
Hrubý domácí produkt	*růst v %, s.c.*	**-1,0**	**1,2**	**2,1**	**2,7**
Spotřeba domácností	*růst v %, s.c.*	0,2	0,9	2,1	2,5
Tvorba hrubého fixního kapitálu	*růst v %, s.c.*	-4,8	-0,9	2,4	3,0
Export zboží a služeb	*růst v %, s.c.*	-0,1	3,3	4,6	5,2
Import zboží a služeb	*růst v %, s.c.*	-0,9	2,9	4,5	4,8
Index spotřebitelských cen	*růst v %*	**1,4**	**0,7**	**1,9**	**0,9**
Míra nezaměstnanosti	*%*	**7,1**	**7,4**	**7,2**	**6,6**
Saldo sektoru vládních institucí	*% HDP*	**-2,9**	**-2,9**	**-3,0**	**-2,8**
Dluh sektoru vládních institucí	*% HDP*	**46,1**	**48,0**	**49,1**	**50,0**

Zdroj: Základní scénář: MF ČR (2013c). Výpočty MF ČR.

Podobně, avšak v menším rozsahu, jako v případě nižšího růstu HDP v EU by příjmy sektoru vládních institucí byly ovlivněny o něco málo nižším inkasem daní jak od podniků, tak od jednotlivců. S vyšší nezaměstnaností by rostly výdaje vlády. Negativní saldo by se pak opět promítalo do kumulace dluhu, na nějž by působily i samotné vyšší úrokové sazby.

3.4 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí

V květnu 2012 vyšla aktualizace Zprávy o stárnutí populace (EK, 2012), kterou každé tři roky společně vydávají Evropská komise a Výbor pro hospodářskou politiku v rámci pracovní skupiny pro stárnutí populace. Zpráva obsahuje projekce výdajů do roku 2060 již tradičně v pěti oblastech – penze, zdravotní služby ze systému veřejného zdravotního pojištění, dlouhodobá péče, vzdělávání a dávky v nezaměstnanosti. Ministerstvo financí se aktivně na přípravě této Zprávy podílí a zpracovává projekce penzijních výdajů. Projekce ostatních výdajů jsou počítány na bázi modelu vyvinutého Evropskou komisí.

Faktory, které ovlivňují nové projekce, jsou kromě makroekonomických a demografických předpokladů a projekcí (viz Tabulka 3.10) také schválená reformní opatření.

V první řadě je nutné zdůraznit další prodlužování statutárního důchodového věku. Z původních záměrů byl posunut věk na 63 let a následně na 65 let (pro ženy diferencovaný věk podle počtu vychovaných dětí), nyní se důchodový věk bude lišit podle dat narození a k počtu vychovaných dětí u žen se již přihlížet nebude. Sjednocení důchodového věku by mělo nastat po roce 2040, přičemž pro osoby narozené v roce 1977 bude důchodový věk přesně 67 let. Pro každé další ročníky se důchodový věk bude posouvat o 2 měsíce za rok (tj. ročník 1978 bude mít statutární důchodový věk 67 let a 2 měsíce, ročník 1979 bude mít nárok na řádný důchod v 67 letech a 4 měsících věku atd.).

Prodlužování statutárního věku odchodu do důchodu má vliv i na podmínky permanentních vdovských a vdoveckých důchodů a stejně tak na předčasné odchody do důchodu. Pro oba typy důchodů se hranice bude rovněž zvyšovat.

Valorizace důchodů je od roku 2011 stanovena pevným pravidlem, nikoliv pravidlem minimální valorizace. Vládě tak není ponechán prostor pro jeho umělé navyšování.

V penzijních projekcích se výrazně promítá i vliv nižších nákladů na invalidní důchody, neboť rozšířením počtu typů invalidních důchodů (ze dvou, plného a částečného, na tři skupiny) se část dříve plných důchodů přesunula do druhého stupně (se sazbou dříve částečných důchodů) a skupina dříve částečných invalidních důchodů se přesunula do prvního stupně (který má sazbu ve výši dvou třetin dřívějších částečných invalidních důchodů).

Změna v kalkulaci důchodů (v reakci na rozhodnutí Ústavního soudu, předpis č. 135/2010 Sb.) v podstatě znamená změnu „míry progresivního zdanění“ vyměřovacího základu pro důchod (viz §15 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Tato „míra zdanění“ probíhá přes tzv. redukční hranice. Jejich vývoj od stavu, který byl Ústavním soudem zrušen (MF ČR, 2011a), do konečného stavu v roce 2015 ilustruje Tabulka 3.11 v MF ČR (2012). Vyměřovací základ (určen výdělky dané osoby v době, kdy byla ekonomicky aktivní) se rozdělí na části podle redukčních hranic. Pouze první (nejnižší) část se bere v úvahu v plné výši, u dalších částí vstupuje do vzorce pro výpočet důchodů základ redukovaný (např. jen 30 % atd.). Nová úprava snižuje solidaritu v rámci důchodového systému. Kromě plného započítání příjmu v nejnižším redukčním intervalu se bude nově nad touto hranicí až do výše 400 % průměrné mzdy brát v úvahu jen 26 % mzdy (s postupným přechodem). Vyměřovací základ přesahující 400 % průměrné mzdy se nebude započítávat, neboť z této části příjmu není hrazeno ani důchodové pojištění.

V mezidobí došlo k revizi dlouhodobých projekcí vlivem dvou dodatečných opatření.

Tabulka 3.10: Základní makroekonomické a demografické předpoklady projekcí
(v %)

	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Růst produktivity práce	**2,2**	**2,0**	**1,8**	**1,8**	**1,7**	**1,5**
Reálný růst HDP	**2,1**	**1,8**	**1,7**	**1,5**	**1,1**	**1,2**
Míra participace celkem (20-64)	**75,9**	**77,9**	**77,6**	**77,1**	**79,0**	**79,7**
mužů	85,1	86,9	86,1	85,5	86,8	87,3
žen	66,5	68,7	68,8	68,4	70,9	71,7
Míra nezaměstnanosti	**7,1**	**6,2**	**6,0**	**5,9**	**5,9**	**5,9**
Podíl populace 65+	**15,4**	**19,8**	**22,1**	**25,1**	**28,8**	**30,6**

Zdroj: EK (2012).

Prvním z nich je dočasná změna valorizace ze součtu růstu indexu spotřebitelských cen a jedné třetiny růstu reálných mezd na součet jedné třetiny růstu indexu spotřebitelských cen a jedné třetiny růstu reálných mezd pro období 2013 až 2015. Druhou změnou je důchodová reforma účinná od 1. ledna 2013, od kdy začal platit systém důchodového spoření.

Důchodové spoření s dobrovolným vstupem je určeno primárně pro osoby mladší 35 let v okamžiku spuštění reformy. Osoby, které byly v okamžiku startu starší 35 let a nepobíraly starobní důchod, měly na rozhodnutí o vstupu půl roku po spuštění reformy – tedy první pololetí roku 2013. Toto opatření je však platné pouze pro ty, kteří byli v době spuštění reformy zaměstnaní (případně osoby samostatně výdělečně činné), nikoliv pro osoby nezaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Těmto bude běžet lhůta 6 měsíců až od okamžiku, kdy se poprvé od spuštění reformy stanou poplatníky důchodového pojištění. Přijaté rozhodnutí každého pojištěnce nebude v budoucnu možné změnit.

Financování důchodového spoření zajišťují převedené prostředky účastníků z I. pilíře ve výši 3 p.b. ze souhrnné příspěvkové sazby 28 % (zaměstnanec odvádí 6,5 p.b. a zaměstnavatel 21,5 p.b.). K tomu musí každý pojištěnec přidat dodatečné 2 p.b. z vlastních prostředků. Celková příspěvková sazba tak byla pro vyvázané osoby zvýšena na 30 %, přičemž 25 p.b. se odvádí do stávajícího průběžného systému a zbývajících 5 p.b. do nově vzniklého důchodového spoření. Podrobnější popis reformy lze nalézt např. v Konvergenčním programu ČR (MF ČR, 2013b).

Původní předpoklady vlády a penzijních fondů o účasti v systému důchodového spoření se ukázaly jako velmi optimistické. V současné době má důchodové spoření zhruba 83 000 účastníků, což je zhruba desetina původně odhadovaného počtu. Vláda premiéra Nečase připravila a předložila do Parlamentu ČR modifikace systému (např. posun hranice pro rozhodování z 35 let na 40 let, možnost vystoupit ze systému po pěti letech spoření aj.), avšak k projednání těchto návrhů již nedošlo.

Nicméně ani předpoklad o vyvázání dvou horních decilů (tj. osob, kterým by se čistě na bázi finanční kalkulace vyvázání vyplatilo), což činní zhruba milion účastníků, by nezpůsobil výraznější snížení výdajů. Srovnání původních výsledků a výsledků se zahrnutím změny valorizace a systému důchodového spoření uvádí Tabulka 3.12. Z ní je patrné, že rozdíl činí kolem 0,1 % HDP. Vzhledem k tomu, že údaje o aktuálních počtech účastníků systému důchodového spoření jsou zhruba na úrovni jedné desetiny, je efekt na výdaje v dlouhém období prakticky zanedbatelný.

Proto bylo rozhodnuto, že Evropská komise bude do příštího oponentského řízení pro Zprávu o stárnutí populace 2015 používat výsledky z předchozí Zprávy (EK, 2012). Tyto výsledky penzijních projekcí v horizontu let 2010–2060 shrnuje Tabulka 3.11. Pro úplnost uvádí tabulka i projekci ostatních dlouhodobých výdajů, kde však od Fiskálního výhledu z minulého roku (MF ČR, 2012) nedošlo k žádné změně.

Tabulka 3.11: Projekce dlouhodobých výdajů 2010–2060
(v % HDP)

	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Veřejné penzijní výdaje	**9,1**	**8,7**	**8,9**	**9,7**	**11,0**	**11,8**
starobní	7,2	6,9	6,9	7,5	8,8	9,5
invalidní	1,2	1,1	1,3	1,3	1,4	1,4
pozůstalostní	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9
Zdravotní služby	**6,9**	**7,3**	**7,8**	**8,1**	**8,4**	**8,5**
Dlouhodobá péče	**0,8**	**0,9**	**1,1**	**1,2**	**1,3**	**1,5**
Vzdělávání	**3,4**	**3,4**	**3,6**	**3,3**	**3,4**	**3,7**
Dávky v nezaměstnanosti	**0,4**	**0,3**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**

Zdroj: Rok 2010 MF ČR (2011b) a údaje z České správy sociálního zabezpečení. Projekce penzijních výdajů: MF ČR. Projekce ostatních výdajů: EK (2012).

Tabulka 3.12: Srovnání projekcí výdajů na starobní důchody vzhledem k reformám platným od roku 2013
(v % HDP)

	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Projekce výdajů na starobní důchody z roku 2012	**7,2**	**6,9**	**6,9**	**7,5**	**8,8**	**9,5**
efekt změny valorizace	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
efekt zavedení opt-out	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
Aktualizace projekce výdajů na starobní důchody v roce 2013	**7,2**	**6,6**	**6,5**	**7,3**	**8,7**	**9,4**

Zdroj: MF ČR.

4 Veřejné rozpočty – peněžní toky (GFS 2001)

4.1 Veřejné rozpočty v roce 2013

Ve vývoji hospodaření veřejných rozpočtů (metodika GFS 2001) dojde meziročně k mírnému zlepšení, v porovnání s předpoklady v rozpočtové dokumentaci pro rok 2013 ale dochází k výraznějšímu zhoršení. Jeho příčinou je především snížení očekávaného přebytku Národního fondu. Ten předpokládal vyšší příjmy z EU než jejich převody do státního rozpočtu; zároveň byly ale realizovány vyšší výdaje. V neposlední řadě je situace ovlivněna nepříznivými očekávanými výsledky makroekonomického vývoje ČR, které se promítají ve snížení očekávaných daňových příjmů.

Obrázek 4.1 ukazuje srovnání předpokládaných (rozpočtovaných) a skutečně dosažených výsledků hospodaření veřejných rozpočtů v letech 2006–2012 a předpokládaný a očekávaný deficit pro rok 2013 a 2014.

Obrázek 4.1: Salda veřejných rozpočtů (2006–2014)
(v mld. Kč)

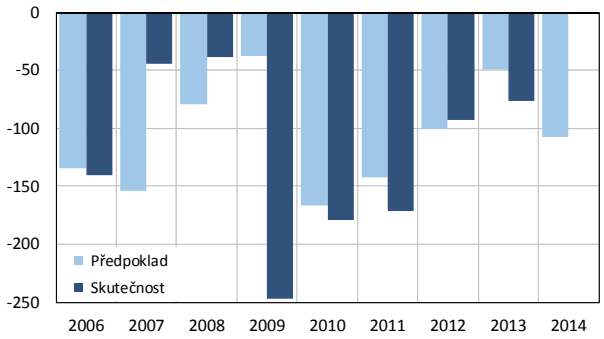

Pozn.: V roce 2013 na místě skutečnosti aktuální predikce.
Zdroj: MF ČR.

Meziroční snížení salda veřejných rozpočtů lze očekávat ve výši 15,9 mld. Kč na −77,0 mld. Kč (−2,0 % HDP). I nadále se do očekávaného vývoje deficitu i dluhu veřejných rozpočtů promítá skutečnost, že česká se ekonomika pozvolna zotavuje z recese. K meziročnímu zlepšení dojde s výjimkou mimorozpočtových fondů [3] u většiny subjektů veřejných rozpočtů, přičemž konsolidační úsilí se v největší míře projeví u schodku státního rozpočtu.

Meziročně příjmy vzrostou o 3,3 % (50,2 mld. Kč), výdaje pouze o 2,2 % (34,3 mld. Kč). Daňové příjmy bez pojistného na sociální a veřejné zdravotní pojištění by měly meziročně vzrůst o 2,0 %, tj. o 14,8 mld. Kč, přičemž nejvýrazněji se meziročně zvýší inkaso daně z přidané hodnoty, a to o 7,2 % (19,8 mld. Kč). Inkaso spotřebních daní naopak poklesne o 1,1 %, tj. o 1,6 mld. Kč. Celkově by se však nepřímé daně měly vyvíjet lépe než daně přímé a jejich růst je očekáván ve výši 4,5 %. Daň z příjmů fyzických osob by se měla zvýšit o 3,6 % (o 4,9 mld. Kč), naopak daň z příjmů právnických osob by měla být v meziročním porovnání o 5,8 % (o 7,8 mld. Kč) nižší. Přímé daně celkem by meziročně měly klesnout o 1,0 %.

Na výdajové straně se předpokládá meziročně nejvyšší zvýšení úroků z dluhu (o 29,6 %). Naopak pozitivním jevem je na straně výdajů meziroční růst nákupu fixních aktiv o 1,5 %, čímž se po 4 letech obnoví růst zdrojů na pořízení dlouhodobého majetku. Jejich převážná část bude realizována územními samosprávnými celky a státním rozpočtem. U běžných transferů poskytovaných společnostem se v roce 2013 očekává stejný podíl na celkových výdajích jako v roce 2012, tj. na úrovni 19,7 %, přičemž opět cca 1/3 připadá soukromým společnostem a zbylé cca 2/3 společnostem veřejným. Běžné transfery soukromým společnostem rostou od roku 2008 především díky dotacím provozovatelům přenosové soustavy a distribučních soustav v souvislosti se snahou vlády zamezit nárůstu cen elektrické energie. Tomu by měla zamezit novela zákona o podporovaných zdrojích energie, kterou 13. září 2013 schválil Senát ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou před jejím rozpuštěním.

Schodek státního rozpočtu by se měl v porovnání s rokem 2012 snížit o 39,6 mld. Kč na 63,1 mld. Kč. V porovnání s rozpočtovou dokumentací by měl být o 37,5 mld. Kč nižší. Předpokládá se, že zdravotní pojišťovny sníží meziročně svůj deficit o 3,7 mld. Kč na 2,3 mld. Kč. Rovněž výsledek hospodaření územně samosprávných celků se zlepší o 4,2 mld. Kč a bude činit +5,6 mld. Kč. Naopak mimorozpočtové fondy by měly zaznamenat meziroční zhoršení výsledků svého hospodaření v celkovém rozsahu 5,5 mld. Kč na −8,4 mld. Kč.

Ve srovnání s původními předpoklady v Dokumentaci k návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2013 dochází ve veřejných rozpočtech k určitým odchylkám. Podstatně méně příznivě se vyvíjejí dotace od mezinárodních organizací ve formě běžných i kapitálových příjmů z evropských fondů (nižší o 24,8 mld. Kč) a daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení (k jejich nenaplnění by mělo dojít celkem o 22,3 mld. Kč). Vyšší očekávané inkaso zaznamená pouze daň z přidané hodnoty (o 0,6 mld. Kč) a majetkové daně celkem (o 0,2 mld. Kč). Naopak nižší se očekává inkaso pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění (o 7,7 mld. Kč), daně

[3] Po zrušení Pozemkového fondu ČR jsou od 1. ledna 2013 mimorozpočtové fondy v současné době tvořeny pouze státními fondy, kterých nyní existuje šest.

z příjmů fyzických osob (o 5,6 mld. Kč), spotřebních daní (o 4,3 mld. Kč) a daně z příjmů právnických osob (o 5,1 mld. Kč).

Ve srovnání s rozpočtovou dokumentací lze u státního rozpočtu očekávat nižší výdaje (o 12,0 mld. Kč) a naopak vyšší příjmy (o 25,5 mld. Kč), po zahrnutí transakcí Národního fondu a zdrojů z privatizace nižší výdaje o 8 mld. Kč a nižší příjmy o 32,3 mld. Kč. Méně by se ze státního rozpočtu mělo vydat především za úroky jakožto náklady na dluhovou službu (o 11,6 mld. Kč), užití zboží a služeb (o 9,2 mld. Kč) a také za sociální dávky (o 7,8 mld. Kč). Naopak porostou kapitálové dotace jednotkám vládního sektoru (o 11,9 mld. Kč). I přes poměrně výraznou snahu redukovat celkový objem výdajů veřejných rozpočtů v minulých letech existuje i nadále prostor pro jejich systematickou restrukturalizaci a zefektivnění; jejich momentální růst se zdá být odrazem snah o ekonomické oživení a zvýšení investičních aktivit.

Ostatní subjekty veřejných rozpočtů dosáhnou s výjimkou územních samosprávných celků podle aktuálních odhadů proti původním předpokladům horšího výsledku hospodaření - mimorozpočtové fondy celkově o 4,5 mld. Kč (z toho Státní fond dopravní infrastruktury očekává deficit dokonce o 6,1 mld. Kč vyšší) a veřejné zdravotní pojišťovny o 2,6 mld. Kč.

Očekávaný objem úvěrů a vládních dluhopisů se meziročně zvýší o 8,1 mld. Kč na 1 768,8 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2012 by mělo dojít k minimálnímu růstu dluhu o 0,5 %, což nelze rozhodně přeceňovat, neboť byla vyčerpána v minulých letech vytvořená rezerva v podobě emise dluhopisů nad rámec potřeby krytí schodku státního rozpočtu. V podílovém vyjádření se ve srovnání s rokem 2012 dluh zvýší o 0,1 p.b. na 45,9 % HDP. Váha státního dluhu na celkovém veřejném zadlužení se opět mírně zvýší a dosáhne 93,3 % (podíl státního konsolidovaného dluhu na celkovém veřejném nekonsolidovaném dluhu). Jeho meziroční dynamika však ve srovnání s rokem 2012 díky rozpuštění výše uvedené rezervy zpomalí o 12,6 p.b. na 0,3 %.

Podíly jednotlivých segmentů veřejných rozpočtů na celkovém zadlužení zůstávají v zásadě stabilní. Z hlediska váhy se po státním dluhu na celkovém dluhu veřejných rozpočtů nejvíce podílejí územní samosprávné celky, jejichž zadlužení v roce 2012 ve srovnání s předchozím rokem mírně vzroste (o 4,2 mld. Kč). Mírný pokles dluhu lze očekávat u mimorozpočtových fondů, a to v důsledku jeho snížení u dosud zadlužených Státního fondu životního prostředí a zejména pak Státního zemědělského intervenčního fondu.

4.2 Veřejné rozpočty v roce 2014

Nezbytnost pokračování procesu fiskální konsolidace s cílem udržet hospodaření vládního sektoru těsně pod úrovní maastrichtského konvergenčního kritéria ovlivnila také sestavení rozpočtu na rok 2014. Meziroční růst deficitu veřejných rozpočtů se projeví výhradně u státního rozpočtu. Naopak se zlepší hospodaření mimorozpočtových fondů a veřejných zdravotních pojišťoven; u územních samosprávných celků se mírně sníží přebytek. V meziročním porovnání se ve výsledku hospodaření veřejných financí očekávají růstové vývojové trendy. Nicméně ke zvýšení schodku veřejných rozpočtů dochází z velké části v důsledku snah o podporu růstu v ekonomice, současně jsou respektovány i principy udržitelnosti hospodaření systému veřejných rozpočtů v dlouhodobém časovém horizontu.

Saldo veřejných rozpočtů v meziročním porovnání vzroste o 30,6 mld. Kč (0,7 p.b. HDP) a bude činit −107,6 mld. Kč (−2,7 % HDP). Hlavním faktorem tohoto vývoje je schodek státního rozpočtu, který dosáhne 113,1 mld. Kč a meziročně tak bude o 49,9 mld. Kč vyšší. Zlepší se hospodaření mimorozpočtových fondů (o 5,4 mld. Kč na −3,0 mld. Kč) a veřejných zdravotních pojišťoven (z deficitu 2,3 mld. Kč na přebytek 1,5 mld. Kč). Přebytek územně samosprávných celků bude nižší o 1,9 mld. Kč a bude činit 3,7 mld. Kč.

Meziroční růst příjmů bude v zásadě stagnovat oproti růstu 3,3 % dosaženém v minulém roce, růst výdajů zůstane víceméně na úrovni roku 2013 a dosáhne 2,1 %. Daňové příjmy (bez pojistného na sociální a veřejné zdravotní pojištění) porostou o 3,8 % (28,3 mld. Kč). Zlepšení nastane u inkasa přímých daní o 6,3 %, a to především díky lepšímu očekávanému výběru daně z příjmů fyzických osob. Nepřímé daně porostou o více než 2 p.b. pomaleji než v roce 2013 a vzrostou jen o 2,3 %. Na výdajové straně bude docházet k meziroční úspoře především u některých kapitálových výdajů.

V roce 2014 veřejný dluh vzroste o 6,0 % a jeho očekávaný stav se zvýší o 105,5 mld. Kč na 1 874,3 mld. Kč. V podílovém vyjádření k HDP vzroste o 1,9 p.b. na 47,8 % HDP. Váha státního dluhu na celkovém veřejném zadlužení se opět mírně zvýší a dosáhne 93,7 %. Jeho meziroční dynamika ve srovnání s rokem 2013 dosáhne na 6,4 %. U podílu jednotlivých segmentů veřejných rozpočtů na celkovém zadlužení nedojde k žádným výrazným změnám. Z hlediska váhy se po státním dluhu na celkovém dluhu veřejných rozpočtů nejvíce podílejí územní samosprávné celky, jejichž zadlužení se ve srovnání s předchozím rokem nepatrně sníží. Po poklesu dluhu v roce 2013 lze v roce 2014 opět očekávat jeho rostoucí výši u mimorozpočtových fondů. Zatímco zadlužení vykáže v roce 2013 Státní

fond životního prostředí, v roce 2014 to bude Státní zemědělský intervenční fond. Vyčerpání vlastních zdrojů mimorozpočtových fondů k financování svých deficitů představuje další potenciální riziko růstu dluhu veřejných rozpočtů. Zdravotní pojišťovny by neměly v roce 2014 stejně jako v předchozích dvou letech vykázat žádný dluh.

5 Postupy při nadměrném schodku v členských státech Evropské unie

Krize, která zasáhla EU v roce 2008 nejprve v podobě krize finanční a následně ekonomické, výrazně zhoršila stav financí vládního sektoru v převážné většině členských států. V některých do té míry, že se zhruba od roku 2010 mluví též o krizi dluhové.

Následující strany popisují postupy při nadměrném schodku, které jsou nebo během posledních čtyř let byly vedeny s členskými státy EU. V současnosti se v postupu při nadměrném schodku nachází šestnáct zemí, přičemž u osmi z nich je tento postup tzv. pozastaven. Pozastavení znamená, že postup dále trvá, ale vůči dané zemi nejsou podnikány žádné nové kroky postupu. Komise průběžně posuzuje plnění aktuálně platných doporučení či rozhodnutí Rady, a pokud kdykoli dospěje k závěru, že země nejedná v souladu s doporučením či rozhodnutím, bez prodlení navrhne Radě rozhodnout o přijetí dalšího kroku EDP vůči této zemi.

5.1 Úvod

Síla krize se projevila i v počtu států, jejichž schodek sektoru vládních institucí přesáhl kritérium Paktu stability a růstu pro deficit ve výši 3 % HDP. Ten byl často doprovázen i porušením kritéria pro vládní dluh, podle něhož může dosahovat maximálně 60 % HDP nebo má uspokojivě k této hodnotě klesat. Obecně platí, že se zeměmi, které poruší jedno z těchto kritérií, případně obě, nebo u nichž existuje riziko jejich porušení, může být zahájen tzv. postup při nadměrném schodku (Excessive Deficit Procedure, EDP)[4].

Účelem postupu při nadměrném schodku je u dotčeného členského státu zajistit věrohodné a udržitelné navrácení schodku, resp. dluhu, do souladu s kritérii, pokud bylo některé z nich (či obě) porušeno (porušena). Náprava je udržitelná tehdy, má-li schodek dle v době posuzování aktuální predikce ekonomiky z dílny Evropské komise zůstat pod úrovní 3 % HDP v celém horizontu předpovědi. Postup při nadměrném schodku spočívá v posloupnosti několika kroků, které schvaluje Rada EU na doporučení Evropské komise. Na začátku je vždy rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku, které je následováno doporučením Rady k nápravě a sledováním plnění tohoto doporučení. Postup při nadměrném schodku může Rada ukončit až na základě potvrzených výsledků hospodaření za minulost.

Pokud dotčený členský stát neplní své závazky v rámci EDP, může to u zemí eurozóny vést k uvalení finančních sankcí mnohem dříve, než tomu bylo dosud. [5]

U zemí čerpajících prostředky z Fondu soudržnosti mohla také Rada, dle pravidel použitelných do konce roku 2012, přistoupit k jejich pozastavení. Podle projednávaných legislativních návrhů by počínaje rokem 2014 měla Rada mít možnost pozastavit závazky či platby z kteréhokoli z fondů unijní politiky soudržnosti.

Vedle roku odstranění nadměrného schodku obsahují doporučení Rady také dílčí cíle celkového a strukturálního schodku pro jednotlivé roky nápravy. Dříve vydaná doporučení Rady místo ročních cílů strukturálního schodku stanovovala průměrné roční zlepšování strukturálního schodku v průběhu doby nápravy.

Z hlediska pravidel použitelných v rámci postupu při nadměrném schodku je třeba zmínit, že čtyři členské státy (Irsko, Kypr, Portugalsko a Řecko) v současnosti čerpají půjčky od eurozóny a Mezinárodního měnového fondu (MMF) a též půjčky EU v případě Irska a Portugalska spojené s makroekonomickým ozdravným programem. Za účelem odstranění duplicit a snížení administrativní zátěže jsou proto cíle schodku doporučené Radou pro tyto země vtěleny do ozdravných programů a hodnocení jejich plnění je nedílnou součástí hodnocení pokroku při provádění ozdravných programů. Kladné závěry z těchto čtvrtletně prováděných hodnocení jsou nutnou podmínkou pro uvolnění dalších částí finanční pomoci dle předem stanoveného harmonogramu.

V této kapitole jsou země řazeny vzestupně dle lhůty pro nápravu nadměrného schodku, a dále pak dle relativní závažnosti rozpočtové situace. Hlavními zdroji pro zpracování textu byla podzimní predikce Evropské komise (EK, 2013), říjnové Notifikace schodku a dluhu členských států (Eurostat, 2013c), u některých zemí také Zpráva o účinných opatřeních v návaznosti na nejnovější rozhodnutí či doporučení Rady, případně u států eurozóny také návrhy rozpočtů a/nebo Programy hospodářského partnerství předkládané dle nařízení Rady č. 473/2013.

[4] Z hlediska názvosloví se i v případě porušení pouze dluhového kritéria jedná o postup při nadměrném schodku, neboť tak je to vymezeno ve Smlouvě o fungování Evropské unie, v Protokolu o postupu při nadměrném schodku k ní připojeném a ve Smlouvě o Evropské unii.

[5] Možnost dřívějšího uvalení finančních sankcí pro státy eurozóny je právně účinná od prosince 2011. S ohledem na zákaz retroaktivity však uvalení těchto sankcí přichází v úvahu pouze u zemí, kterým Rada dala doporučení k odstranění nadměrného schodku až po tomto datu.

5.2 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2011 včetně

5.2.1 Bulharsko (EDP od července 2010 do června 2012)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2011 včetně; zajistit snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 0,75 p.b. v roce 2011.

Fáze EDP: Rada 22. června 2012 potvrdila názor Komise, že země odstranila nadměrný schodek, a ukončila postup při nadměrném schodku.

Průběh plnění: Schodek klesl ze 4,3 % HDP v roce 2009 na 2,0 % HDP v roce 2011 a dále na 0,8 % v roce 2012, což je výrazně lepší výsledek, než bylo původně plánováno. V roce 2013 se očekává zvýšení schodku na 2,0 % HDP.

Komentář: Dluh Bulharska zdaleka nedosahuje referenční hodnoty 60 % HDP a náprava schodku se jeví vzhledem k relativně příznivým vyhlídkám ekonomické situace jako udržitelná – dle podzimní hospodářské prognózy Komise má schodek v letech 2013 a 2014 setrvávat na hodnotě 2,0 % HDP a v roce 2015 klesnout na 1,8 % HDP. Případné opětovné zahájení EDP v nejbližší době je takřka vyloučené.

5.2.2 Finsko (EDP od července 2010 do července 2011)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek trvalým a věrohodným způsobem do roku 2011 včetně a zajistit fiskální úsilí alespoň 0,5 % HDP v roce 2011.

Fáze EDP: Rada 12. července 2011 potvrdila názor Komise, že země odstranila nadměrný schodek, a ukončila postup při nadměrném schodku.

Stav plnění: Postup při nadměrném schodku byl zahájen na základě vládou očekávaného schodku pro rok 2010 ve výši 4,1 % HDP, dle notifikací z dubna 2011 však byl v roce 2010 skutečný schodek 2,5 % HDP. Zároveň jarní prognóza Komise z roku 2011 očekávala další pokles schodku na 1 % HDP v roce 2011 a 0,7 % HDP v roce 2012.

Komentář: Schodek v roce 2012 dosáhl dle letošních říjnových notifikací 1,8 % HDP. Nicméně podle podzimní hospodářské prognózy Komise z letošního roku má v roce 2013 schodek vzrůst na 2,2 % HDP a následně do roku 2015 klesnout na 2,0 % HDP. Dluh má dle stejné předpovědi dosáhnout v roce 2014 61,0 % HDP a v roce 2015 62,5 % HDP. Otázkou tedy je, zda bude Evropská komise iniciovat s Finskem otevření EDP z důvodu překročení dluhového kritéria. Nicméně schodek kolem 2 % HDP, relativně cyklicky neutrální nastavení fiskální politiky a recese v letech 2012 a 2013 tomu nenasvědčují.

5.3 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2012 včetně

5.3.1 Lotyšsko[6] (EDP od července 2009 do června 2013)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2012 včetně; zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 2,75 p.b. v letech 2010–2012.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 potvrdila názor Komise, že země odstranila nadměrný schodek, a ukončila postup při nadměrném schodku.

Stav plnění: Po silné fiskální konsolidaci se Lotyšsku podařilo snížit schodek z 9,8 % HDP v roce 2009 na 1,2 % HDP v roce 2012. Podzimní prognóza Komise z letošního roku předpovídá schodek 1,4 % HDP v roce 2013 a 1,0 % HDP v letech 2014 a 2015. Dluh v roce 2012 činil podle říjnových notifikací 40,6 % HDP. Komise očekává jeho nárůst ze 40,6 % HDP v roce 2012 na 42,5 % HDP v roce 2013. Nárůst souvisí s předfinancováním vlády pro úhradu splátek dluhu v letech 2014 až 2015. Pro rok 2014 očekává Komise ve své podzimní předpovědi snížení dluhu na 39,3 % HDP a dále na 33,4 % HDP v roce 2015.

Komentář: Očekáváme, že se země nedostane zpět do EDP a že bude plnit své závazky v eurozóně, kam vstoupí 1. ledna 2014. Lotyšsko je zemí, která úspěšně plnila podmínky makroekonomického ozdravného programu spojeného s půjčkami EU a MMF, předčasně ukončila čerpání pomoci a nyní se nachází pod tzv. následným dohledem věřitelů, který bude moci být ukončen, až Lotyšsko splatí 70 % jistiny. Hospodářská dynamika je silná, reálný růst překračuje 4 % a odhodlání země k udržitelnému plnění maastrichtských kritérií je vysoké.

5.3.2 Litva (EDP od července 2009 do června 2013)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2012 včetně; zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 2,25 p.b. v letech 2010–2012.

[6] Po jednáních v prosinci 2008 bylo dosaženo dohody na mezinárodní finanční pomoci Lotyšsku na podporu platební bilance v celkové výši 7,5 mld. EUR. Pomoc poskytly EU a zároveň bilaterálně některé její členské státy, MMF, Světová banka (SB), EBRD a Norsko. Program pomoci byl úspěšně ukončen dne 19. ledna 2012.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 potvrdila názor Komise, že země odstranila nadměrný schodek, a ukončila postup při nadměrném schodku.

Stav plnění: Schodek klesnul z 9,4 % HDP v roce 2009 na 3,2 % HDP v roce 2012. Podle podzimní prognózy Komise schodek letos klesne na 3,0 % HDP, v následujícím roce na 2,5 % HDP a v roce 2015 na 1,9 % HDP. Toto zlepšení bylo dosaženo konsolidačními opatřeními na výdajové straně rozpočtů, zvláště pokračujícím snižováním růstu výdajů v souladu s litevským zákonem o fiskální disciplíně a příznivými cyklickými podmínkami. Protože schodek za rok 2012 ve výši 3,2 % HDP mohl být považován za blížící se referenční hodnotě a dluhový poměr měla země udržitelně pod 60 % HDP, bylo možné vzít v úvahu čisté přímé rozpočtové náklady systémové penzijní reformy ve výši 0,2 % HDP v roce 2012.

Komentář: Vzhledem k tomu, že se Litva intenzivně připravuje na vstup do eurozóny a chystá s ročním odstupem následovat Lotyšsko, a navíc zažívá hospodářský růst překračující reálně 3 % HDP, neočekáváme, že se země v blízké budoucnosti dostane zpět do EDP. Na druhé straně existují významná rizika, jako například rozhodnutí Ústavního soudu, podle něhož by předchozí snížení státních důchodů a mezd zaměstnanců ve vládním sektoru mělo být kompenzováno, ačkoliv o načasování a rozsahu kompenzace ještě nebylo rozhodnuto.

5.3.3 Rumunsko[7] (EDP od července 2009 do června 2013)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2012 včetně, zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 1,75 p.b. v letech 2010–2012.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 potvrdila názor Komise, že země odstranila nadměrný schodek, a ukončila postup při nadměrném schodku.

Stav plnění: Schodek klesl z 9,0 % HDP v roce 2009 na 3,0 % HDP v roce 2012. Podle podzimní hospodářské předpovědi Komise má do roku 2015 dále klesnout až na 1,8 % HDP. Upravené průměrné roční snížení strukturálního schodku v letech 2010–2012 dosáhlo 2,5 p.b.

Komentář: Rumunsko v červenci roku 2013 požádalo o preventivní finanční pomoc EU ze systému finanční pomoci na podporu platebních bilancí členských států mimo eurozónu. Poskytnutí této pomoci je nyní těsně před konečným schválením. Součástí podmínek pomoci by mělo být dosažení schodku 2,4 % HDP již v letošním roce a 2,0 % HDP v roce 2014. Dluh sektoru vládních institucí by dle prognóz Komise měl do roku 2015 v zásadě setrvávat na více než 39 % HDP.

5.3.4 Itálie (EDP od prosince 2009 do června 2013)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2012 včetně a zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 0,5 p.b. v letech 2010–2012.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 rozhodla ukončit postup při nadměrném schodku, neboť z celkového hodnocení vyplynulo, že nadměrný schodek v Itálii byl napraven.

Stav plnění: Itálie snížila svůj schodek postupně z 5,5 % HDP v roce 2009 na 3,0 % HDP v roce 2012. Podle podzimní hospodářské prognózy Komise by měl schodek v letošním roce dosáhnout 3,0 % HDP, v roce 2014 2,7 % HDP a v roce 2015 2,5 % HDP.

Komentář: Podle říjnové notifikace by schodek v roce 2013 měl dosáhnout 3,0 % HDP, oproti v dubnu notifikované hodnotě 2,9 % došlo ke zhoršení, které zřejmě souvisí s letošním reálným poklesem HDP o 1,8 % (údaj o poklesu dle podzimní prognózy Komise). Návrh rozpočtového plánu pro rok 2014 počítá se schodkem 2,5 % HDP. Itálie se dlouhodobě potýká s vysokým poměrem dluhu k HDP, který mezi roky 2009 a 2012 vzrostl o 10,6 p.b. na 127,0 % HDP a je jedním z nejvyšších v EU (viz také podkapitola 2.2.2). Počínaje letošním rokem se na Itálii začalo vztahovat tříleté přechodné období, během něhož musí zlepšovat strukturální saldo takovým tempem, které navodí sestupnou tendenci poměru dluhu k HDP.

5.3.5 Maďarsko[8] (EDP od července 2004 do června 2013)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2012 včetně; zajistit fiskální úsilí v roce 2012 ve výši 2,4 p.b.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 potvrdila názor Komise, že země odstranila nadměrný schodek, a ukončila postup při nadměrném schodku.

Stav plnění: Schodek klesl ze 4,6 % HDP v roce 2009 na 2,0 % HDP v roce 2012. V době rozhodování o ukončení schodku prognózovala Komise schodek 2,7 % HDP v roce 2013 a 2,9 % HDP v roce 2014 (pozn.: Maďarsko přijalo dodatečná opatření po zveřejnění jarní hospodářské prognózy Komise).

[7] V květnu 2009 bylo dosaženo dohody na mezinárodní finanční pomoci Rumunsku na podporu platební bilance v celkové výši 20 mld. EUR. Pomoc poskytly státy EU, MMF, SB a EBRD/EIB. Program byl úspěšně ukončen v dubnu 2011 a navázal na něj dvouletý preventivní program EU a MMF ve výši 5 mld. EUR, z něhož Rumunsko nakonec nečerpalo.

[8] V listopadu 2008 bylo dosaženo dohody na mezinárodní finanční pomoci Maďarsku na podporu platební bilance v celkové výši 20 mld. EUR. Pomoc poskytly státy EU, MMF a SB. Program byl ukončen, aniž by byla vyplacena celková plánovaná pomoc.

Komentář: Pro rok 2013 vláda dle říjnových notifikací předpokládá schodek 2,7 % HDP. Pro rok 2014 vláda v projednávaném návrhu zákona o státním rozpočtu cílí na 2,9 % HDP. Maďarská Fiskální rada (2013) označila tento cíl za dosažitelný s tím, že existují velká rizika jeho nesplnění v podobě nižšího hospodářského růstu, nižší inflace nebo horšího hospodaření na místní úrovni, než vláda předpokládá. Upozornila rovněž na rezervu pouhého 0,1 p.b. vůči kritériu deficitu.

Postup při nadměrném schodku je obvykle zahajován až na základě notifikovaného výsledku hospodaření za minulost. Proto pokud by Maďarsko překročilo 3% hranici schodku v roce 2014 a toto překročení by nebylo malé ani dočasné a výjimečné, hrozilo by mu opětovné zahájení EDP na jaře 2015. S ohledem na úroveň dluhu (má být dle říjnových notifikací 79,2 % HDP) by s Maďarskem mohl být zahájen postup při nadměrném schodku i dříve z titulu dluhu, pokud by zlepšování strukturálního salda nebylo shledáno jako dostatečné pro navození klesajícího poměru dluhu k HDP (jde o pravidlo pro přechodné období, které se na Maďarsko vztahuje od letošního roku).

5.4 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2013 včetně

5.4.1 Německo (EDP od prosince 2009 do června 2012)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2013 včetně, zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 0,5 p.b. v letech 2011–2013.

Fáze EDP: Rada 22. června 2012 potvrdila názor Komise, že země odstranila nadměrný schodek, a ukončila postup při nadměrném schodku.

Průběh plnění: Schodek klesl ze 4,2 % HDP v roce 2010 na 0,8 % HDP v roce 2011. Průměrné roční zlepšení strukturálního salda v letech 2011–2013 prognózované Komisí na jaře 2012 činilo 0,7 p.b.

Komentář: V roce 2012 dosáhlo Německo dokonce mírného přebytku ve výši necelých 0,1 % HDP a v roce 2013 vláda dle říjnových notifikací očekává schodek ve výši 0,2 % HDP. Návrh rozpočtového plánu pro rok 2014 počítá s vyrovnaným rozpočtem. Německo má sice dluh nad 60 % HDP, ale plní požadavky přechodného období pro dluhové pravidlo, neboť jeho strukturální saldo se vyvíjí způsobem, který by měl zajistit sestupnou tendenci dluhu. Proto se v nejbližší době neočekává znovuspuštění EDP.

5.4.2 Rakousko (EDP od prosince 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2013 včetně, zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 0,75 p.b. v letech 2011–2013.

Fáze EDP: Rada 13. července 2010 potvrdila názor Komise, že země plní doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku z roku 2009. EDP je formálně pozastaven.

Stav plnění: Schodek klesl ze 4,5 % HDP v roce 2010 na 2,5 % HDP v roce 2012. Dle říjnových notifikací vláda pro rok 2013 očekává schodek 2,3 % HDP.

Komentář: Rakousko by velmi pravděpodobně mělo odstranit nadměrný schodek v řádném termínu, tj. v roce 2013, neboť země ve dvou posledních letech dosáhla výrazně lepších výsledků, než sama původně plánovala. Schodek se dostal pod referenční hranici 3 % HDP již v roce 2011 a od té doby tuto hranici nepřekročil. Náprava nadměrného schodku bude s velkou pravděpodobností Komisí vyhodnocena jako udržitelná, neboť by měl do roku 2015 zůstat pod referenční hranicí 3 %. Tomu napomáhá i příznivá ekonomická situace, kdy HDP Rakouska roste od roku 2011 rychleji než HDP eurozóny a od finanční krize nedošlo k jeho poklesu. Konsolidaci financí vládního sektoru rovněž napomáhají nízké náklady na obsluhu vládního dluhu.

5.4.3 Dánsko (EDP od července 2010)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2013 včetně; zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 0,5 p.b. v letech 2011–2013.

Fáze EDP: Rada 15. února 2011 potvrdila názor Komise, že země plní doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku z roku 2010. EDP je formálně pozastaven.

Stav plnění: Schodek vzrostl z 2,7 % HDP v roce 2009 na 4,1 % HDP v roce 2012. V roce 2013 by schodek měl dosáhnout 1,6 % HDP. Vzhledem k podzimní prognóze Komise, která předpovídá schodky v celém horizontu do 3 % HDP (konkrétně 1,7 % HDP v letech 2013 a 2014 a 2,7 % HDP v roce 2015), nic nebrání tomu, aby postup při nadměrném schodku byl ukončen na jaře 2014.

Komentář: Fiskální konsolidaci Dánska lze v tuto chvíli považovat za udržitelnou. Postup při nadměrném schodku byl zahájen na základě očekávaného schodku 5,4 % HDP v roce 2010, tento schodek dosáhl ale jenom 2,5 % HDP, a nepřekročil tak 3% hranici. Dánská vláda se navíc rozhodla určit střednědobé výdajové stropy na období 2014–2017 pro stát i územní samosprávné celky, které by měly zajistit setrvání země na jejím střednědobém rozpočtovém cíli, jímž je strukturální schodek nepřesahující 0,5 % HDP. S dalšími opat-

řeními přichází také „růstový plán“ z února 2013. Dluhové kritérium Dánsko plní s pohodlnou rezervou. Hospodářská prognóza Komise předpokládá jeho mírné zvýšení v roce 2015 na 45,1 % HDP.

5.4.4 Slovensko (EDP od prosince 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2013 včetně; zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 1 p.b. v letech 2010–2013.

Fáze EDP: Rada 13. července 2010 potvrdila názor Komise, že země plní doporučení Rady pro odstranění nadměrného schodku z 30. listopadu 2009. EDP je formálně pozastaven.

Stav plnění: Schodek klesl z 8,0 % HDP v roce 2009 na 4,5 % HDP v roce 2012. Letos má být dle říjnové notifikace dosažen schodek 3,1 % HDP. V roce 2014 by se měl schodek dle podzimní předpovědi Komise mírně zvýšit na 3,2 % HDP, a v roce 2015 dokonce na 3,8 % HDP; dle návrhu rozpočtového plánu pro rok 2014 má schodek dosáhnout pouze 2,8 % HDP. Ve svém stanovisku k Programu stability 2013 a Národnímu programu reforem 2013 z července 2013 Rada uvedla, že dle tehdy dostupných údajů bylo Slovensko na dobré cestě k odstranění nadměrného schodku.

Komentář: Konsolidace financí sektoru vládních institucí na Slovensku probíhá v hraničních hodnotách. Přijatá opatření se více orientují na příjmovou než na výdajovou stranu, proto jejich úspěch nelze zcela zaručit (zvýšení výběru daní tzv. bločkovou loterií, odchod z druhého pilíře penzijního systému), nebo mají jednorázový efekt (prodej zásob ropy). Navíc hrozí negativní dopad na saldo vládního sektoru způsobený arbitrážním řízením proti Slovensku ve věci kontroverzního zákona, který omezuje zdravotní pojišťovny ve volném nakládání se ziskem. Dluhové kritérium Slovensko plní, přičemž se ale „rezerva“ pro jeho plnění pomalu zužuje. Podzimní prognóza Evropské komise předpokládá, že se celkový dluh vládního sektoru v roce 2013 dostane na úroveň 54,3 % HDP, v roce 2014 na 57,2 % HDP a v roce 2015 překročí 58 % HDP.

5.4.5 Česká republika (EDP od prosince 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2013 včetně; zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 1 p.b. v letech 2010–2013.

Fáze EDP: Rada 13. července 2010 potvrdila názor Komise, že země plní doporučení Rady s cílem odstranit nadměrný schodek z 30. listopadu 2009. EDP je formálně pozastaven.

Stav plnění: Schodek klesl z 5,8 % HDP v roce 2009 na 4,4 % HDP v roce 2012 [9]. Ve svém stanovisku ke Konvergenčnímu programu 2013 a Národnímu programu reforem 2013 z července 2013 Rada uvedla, že ČR byla na dobré cestě k odstranění nadměrného schodku ve stanovené lhůtě. Dle říjnové notifikace se očekává schodek na rok 2013 na úrovni 2,9 % HDP. Návrh zákona o státním rozpočtu a návrh rozpočtů státních fondů vychází z cílů dosáhnout v letech 2014–2015 rovněž deficit 2,9 % HDP a v roce 2016 schodek 2,8 % HDP (blíže viz kapitola 3.1). Aktuální prognóza Komise očekává za rok 2013 splnění cíle pro deficit vládního sektoru ve výši 2,9 % HDP, v roce 2014 3 % HDP a v roce 2015 zvýšení schodku na 3,5 % HDP.

Komentář: Korigované fiskální úsilí o vliv změny odhadu produkční mezery více než splňuje doporučení Rady o průměrném ročním konsolidačním úsilí ve výši alespoň 1 p.b., měřeného meziroční změnou strukturálního salda. Ukončení EDP bude záviset jak na skutečném notifikovaném výsledku za rok 2013, tak i na jarní prognóze Komise, ve které bude hodnocena udržitelnost salda vládního sektoru nad úrovní kritéria pro deficit a trajektorie ke střednědobému rozpočtovému cíli.

5.4.6 Belgie (EDP od prosince 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do konce roku 2013 a zajistit v tomto roce schodek 2,7 % HDP, což odpovídá zlepšení strukturálního salda v procentech HDP o 1 p.b.

Fáze EDP: Rada rozhodla 21. června 2013, že země nepřijala účinná opatření v reakci na její dřívější doporučení k odstranění nadměrného schodku, a vystupňovala EDP udělením výzvy Belgii, aby nadměrný schodek odstranila do konce roku 2013. Zároveň uložila Belgii do 21. září 2013 předložit zprávu o přijatých opatřeních k odstranění nadměrného schodku.

Stav plnění: Vláda podle říjnové notifikace očekává pro rok 2013 schodek 2,5 % HDP a podle návrhu rozpočtu pro rok 2014 plánuje schodek v roce 2014 ve výši 2,1 % HDP. Strukturální saldo by se tak mělo zlepšit o 1,1 p.b. v roce 2013 a o 0,6 p.b. v roce 2014.

Komentář: Říjnová notifikace nasvědčuje tomu, že Belgie letos sníží schodek pod stanovenou hranici 2,7 % HDP. Zlepšení strukturálního salda má rovněž být v souladu s rozhodnutím Rady o výzvě k opatřením k odstranění nadměrného schodku. Hodnocení přijatých opatření bude proto závislé na tom, jak Komise vyhodnotí jednotlivá opatření přijatá či připravovaná Belgií. Země se potýká s vysokým zadlužením, které v roce 2012 dosahovalo 99,8 % HDP.

[9] Údaj schodku za rok 2012 zahrnuje jednorázové finanční kompenzace církvím a náboženským společnostem (1,5 % HDP) a plošné korekce neuznaných refundací z EU (0,3 % HDP).

5.5 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2014 včetně

5.5.1 Nizozemsko (EDP od prosince 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2014, zajistit schodek ve výši 3,6 % HDP v roce 2013 a 2,8 % HDP v roce 2014, což odpovídá snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 0,6 p.b. v roce 2013 a 0,7 p.b. v roce 2014.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 rozhodla, že země přijala účinná opatření v reakci na dřívější doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku, ale nepříznivý hospodářský vývoj jí pravděpodobně zabrání odstranit nadměrný schodek v původní lhůtě (do konce roku 2013). Proto prodloužila lhůtu pro odstranění nadměrného schodku až do roku 2014. Zároveň uložila Nizozemsku přijmout do 1. října 2013 účinná opatření pro jeho odstranění a ke stejnému dni o nich zveřejnit zprávu.

Stav plnění: Schodek klesl z 5,6 % HDP v roce 2009 na 4,1 % HDP v roce 2012. V roce 2013 návrh rozpočtového plánu očekává další snížení až na 3,2 % HDP. Pro rok 2014 Nizozemsko sice představilo balíček dodatečných opatření v celkové výši 1 % HDP, přesto v návrhu rozpočtového plánu počítá pro rok 2014 se schodkem 3,3 % HDP. Snížení strukturálního schodku má dle návrhu rozpočtového plánu dosáhnout 1,0 % HDP v roce 2013 a 0,2 % HDP v roce 2014.

Komentář: Schodek 3,3 % HDP v roce 2014 by nemusel být překážkou kladného závěru hodnocení účinných opatření, pokud by prognózy Komise ukazovaly podstatné zhoršení pozice ekonomiky v rámci hospodářského cyklu ve srovnání s předpoklady, na nichž je založeno červnové doporučení Rady. Přitěžující okolností může být fakt, že Nizozemsko plánuje v součtu za roky 2013–2014 o 0,1 p.b. nižší fiskální úsilí, než doporučuje Rada, jakkoli takový rozdíl může být dán např. zaokrouhlováním. Pokud by Komise dospěla k závěru, že Nizozemsko nepřijalo účinná opatření, a Rada tento závěr potvrdila, hrozila by zemi (nevratná) pokuta ve výši 0,2 % HDP předchozího roku. V případě, že Komise vyhodnotí přijatá opatření jako účinná, bude EDP pozastaven.

5.5.2 Polsko (EDP od července 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2014 včetně, dosáhnout schodku do 3,6 % HDP v roce 2013 a do 3,0 % HDP v r. 2014, zajistit snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 0,8 p.b. v roce 2013 a 1,3 % p.b. v roce 2014.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 shledala, že země přijala účinná opatření v reakci na dřívější doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku, ale nepříznivý hospodářský vývoj jí zabránil odstranit nadměrný schodek v původní lhůtě (do konce roku 2012). Proto prodloužila lhůtu pro odstranění nadměrného schodku o dva roky. Zároveň uložila Polsku přijmout do 1. října 2013 účinná opatření pro jeho odstranění, a ke stejnému dni o nich zveřejnit zprávu.

Stav plnění: Schodek klesl ze 7,9 % HDP v roce 2010 na 3,9 % HDP v roce 2012. Na rok 2013 vláda v Konvergenčním programu z roku 2013 plánovala schodek 3,5 % HDP. S odkazem na výrazné zhoršení pozice ekonomiky v rámci hospodářského cyklu však tento cíl ve zprávě o účinných opatřeních revidovala na 4,8 % HDP. Čistý objem diskrečních opatření pro letošek obsažených ve zprávě je 1,2 % HDP, na čemž má hlavní podíl zrušení předčasných důchodů a krácení výdajů ve státním rozpočtu na letošní rok v oblasti národní obrany, dopravy a dalších.

V roce 2014 by měl sektor vládních institucí hospodařit s přebytkem 4,5 % HDP, to ovšem díky převodu aktiv ze soukromých penzijních fondů do státního průběžného systému v objemu cca 8,8 % HDP a související úspoře na dluhové službě necelých 0,3 % HDP [10]. Podzimní prognóza Komise předpokládá pro rok 2015 schodek 3,3 % HDP.

Komentář: Ze zprávy o účinných opatřeních není zřejmé, jaký dopad bude mít revize cíle schodku pro letošek na strukturální saldo a jaké strukturální saldo vláda plánuje pro rok 2014. Skutečnost, že schodek v letošním roce má dle vlády dosáhnout 4,8 % HDP a v roce 2014 bez jednorázových opatření v důchodové oblasti 4,6 % HDP, Polsku patrně přitíží. Stěžejní role jednorázových opatření v roce 2014 by mohla Komisi přimět bedlivě zkoumat udržitelnost odstranění nadměrného schodku, zvláště když podle zpráv z médií (Reuters, 2013) by chystaný převod aktiv ze soukromých penzijních fondů do státního systému mohl být zamítnut pro protiústavnost. Vyhodnocení přijatých opatření se proto zdá být zatíženo značnými riziky.

5.5.3 Malta (EDP od června 2013)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2014 včetně; zajistit schodek 3,4 % HDP v roce 2013 a 2,7 % HDP v roce 2014; zlepšit strukturální schodek v poměru k HDP o 0,7 p.b. v obou letech a přijmout účinná nápravná opatření do 1. října 2013.

Fáze EDP: Rada rozhodla o existenci nadměrného schodku na Maltě 21. června 2013 jak pro nesplnění kritéria schodku, tak i kritéria dluhu. Podle dubnových notifikací dosáhla země v roce 2012 schodek ve výši 3,3 % HDP a dluh 72,1 % HDP. Dle jarní hospodářské předpovědi Komise měl schodek až do roku 2014 včetně stále přesahovat hodnotu 3 % HDP a podle

[10] Tato úspora vznikne tím, že mezi převáděnými aktivy jsou i státní dluhopisy.

podzimní prognózy tomu bude tak i v roce 2015. Po ukončení EDP Radou v prosinci 2012 se na Maltu začalo rokem 2012 vztahovat podle nových pravidel rozpočtového dohledu tříleté přechodné období pro hodnocení dluhového kritéria. V přechodném období je sledováno, zda země snižuje strukturální schodek tempem, které navodí sestupnou tendenci poměru dluhu k HDP. Malta tomuto požadavku v roce 2012 nevyhověla.

Stav plnění: V předložené zprávě o účinných opatřeních a Programu hospodářského partnerství se vláda zavázala snížit v roce 2013 schodek na 2,7 % HDP a v roce 2014 na 2,1 % HDP. V Programu hospodářského partnerství se zavázala přijmout reformy vedoucí k vyšším investicím a podpoře hospodářského růstu na jedné straně a na straně druhé k udržitelnému vývoji rozpočtových příjmů a výdajů. Dluh by se měl stabilizovat v roce 2013 na hodnotě 73,2 % HDP. Strukturální saldo by mělo být v roce 2013 2,5 % HDP a o rok později 2,0 % HDP.

Komentář: Malta je první zemí, s níž byl zahájen postup při nadměrném schodku podle reformovaného Paktu o stabilitě a růstu účinného od prosince 2011. Posouzení účinných opatření Komisí bude odvislé od toho, zda Komise vyhodnotí vládní cíle schodku jako dostatečně podložené konkrétními a zejména trvalými opatřeními. Velkým rizikem je finanční situace energetické společnosti Enemalta, která by si mohla vyžádat další dotace. Zhoršení schodku v roce 2012 se zdá být zčásti způsobeno politickou nestabilitou, která oslabila domácí poptávku s dopadem na zhoršení salda vládního sektoru. Nyní se hospodářská situace zlepšuje, což se ale neprojevuje v hospodaření státu.

5.6 Země se lhůtou pro odstranění nadměrného schodku do roku 2015 nebo delší

5.6.1 Irsko (EDP od dubna 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2015 včetně; zajistit kumulativní snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 9,5 p.b. v letech 2011–2015.

Fáze EDP: Komise v srpnu 2011 dospěla k názoru, že země plní doporučení Rady s cílem odstranit nadměrný schodek. EDP je formálně pozastaven. Irsko patří mezi státy podléhající makroekonomickému ozdravnému programu, přičemž stanovené cíle a podmínky tohoto programu dle nejnovějšího hodnocení Trojky (2013a) plní.

Stav plnění: Schodek klesl z 13,7 % HDP v roce 2009 na 8,2 % HDP v roce 2012. Dle Programu stability v roce 2015 schodek klesne na 2,2 % HDP. Podzimní predikce Komise předpokládá pokles deficitu ze 7,4 % HDP v roce 2013 na 5,0 % v roce 2014 a 3,0 % v roce 2015.

Komentář: Irsko se v tuto chvíli zdá být na dobré cestě k odstranění nadměrného schodku ve stanovené lhůtě, a to zejména vzhledem k rozsahu konsolidačních opatření a relativně dobrému výhledu růstu irské ekonomiky hlavně od roku 2014 odrážejícímu pokračující oživení domácí poptávky, značné zvýšení konkurenceschopnosti a zlepšení ekonomické aktivity hlavních obchodních partnerů Irska. Výše uvedený závěr je nicméně třeba vnímat ve světle poměrně vzdáleného termínu pro nápravu, kdy nelze vyloučit nepředvídané události s negativním dopadem na schodek. Poměr dluhu k HDP by měl počínaje rokem 2014 postupně klesat poté, co v roce 2013 dosáhne patrně svého maxima na úrovni 124,1 %.

5.6.2 Francie (EDP od dubna 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2015, zajistit v letech 2013–2015 schodek v poměru k HDP ve výši 3,9 %, 3,6 % a 2,8 %, což odpovídá fiskálnímu úsilí ve výši 1,3 p.b. v roce 2013, 0,8 p.b. v roce 2014 a 0,8 p.b. v roce 2015. Francie má plně provést opatření přijatá v rozpočtu na rok 2013 a provést důkladnou revizi výdajů, opatření vedoucí ke konsolidaci by však neměla ohrozit růst.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 rozhodla, že země přijala účinná opatření v reakci na dřívější doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku, ale nepříznivý hospodářský vývoj jí pravděpodobně zabrání odstranit nadměrný schodek v původní lhůtě (do konce roku 2013). Proto prodloužila lhůtu pro odstranění nadměrného schodku o dva roky do roku 2015. Zároveň uložila Francii do 1. října 2013 přijmout účinná opatření k jeho odstranění a ke stejnému datu o nich podat zprávu.

Stav plnění: Schodek klesl ze 7,5 % HDP v roce 2009 na 4,8 % v roce 2012. Podle říjnové notifikace dosáhne letos schodek hodnoty 4,1 % HDP. Dle návrhu rozpočtového plánu hodlá vláda dosáhnout schodku 3,6 % HDP v roce 2014 a 2,8 % HDP v roce 2015. Strukturální saldo v poměru k HDP má letos zaznamenat zlepšení o 1,3 p.b., v letech 2014 i 2015 o 0,9 p.b.

Komentář: Podle říjnových notifikací má letošní schodek být sice vyšší, než uvedla Rada ve svém doporučení, ale dle návrhu rozpočtového plánu má zároveň být dosažena požadovaná změna strukturálního salda. Dle posledně zmíněného dokumentu má být doporučení Rady pro schodky a změnu strukturálního salda v letech 2014 a 2015 rovněž splněno, i když u schodků neexistuje žádná rezerva. Vyhodnocení přijatých opatření Komisí proto bude záviset na tom, jak vyhodnotí dopad jednotlivých opatření přijatých či plánovaných Francií.

5.6.3 Španělsko (EDP od dubna 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2016 včetně; zajistit schodek v poměru k HDP v letech 2013–2016 na úrovni 6,5 %, 5,8 %, 4,2 % a 2,8 % a ve stejných letech zajistit zlepšení strukturálního salda v poměru k HDP o 1,1 p.b., 0,8 p.b., 0,8 p.b. a 1,2 p.b.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 shledala, že země přijala účinná opatření v reakci na dřívější doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku, ale nepříznivý hospodářský vývoj jí pravděpodobně zabrání odstranit nadměrný schodek v původní lhůtě (do konce roku 2014). Proto Rada – i s ohledem na existenci nadměrných makroekonomických nerovnováh – prodloužila lhůtu pro odstranění nadměrného schodku o dva roky do roku 2016. Zároveň uložila Španělsku přijmout do 1. října 2013 účinná opatření pro jeho odstranění, a ke stejnému dni o nich zveřejnit zprávu.

Stav plnění: Schodek klesl z 11,1 % HDP v roce 2009 na 10,6 % HDP v roce 2012. Pro letošek vláda dle říjnových notifikací plánuje schodek 6,8 % HDP, což je o 0,5 p.b. vyšší hodnota, než jakou Španělsko cílilo v letošním Programu stability.

Komentář: Úspěch konsolidace financí vládního sektoru bude silně závislý na dalším vývoji hospodářské situace, která je v současnosti – např. dle ukazatele nezaměstnanosti (26 %) – velmi špatná, jakkoli se v poslední době objevily i příznivé zprávy (odhad HDP za 3. čtvrtletí naznačující konec recese, růst vývozů, dosažení přebytku běžného účtu platební bilance). Pro hospodářskou situaci bude zase zásadní, aby vláda pokračovala v dosavadním reformním úsilí. Velkým problémem země je vládní dluh, který by dle notifikací měl letos dosáhnout 94,3 % HDP.

5.6.4 Portugalsko[11] (EDP od prosince 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2015 včetně, zajistit schodek v poměru k HDP v letech 2013–2015 ve výši 5,5 %, 4,0 % a 2,5 % a ve stejných letech zajistit zlepšení strukturálního salda v poměru k HDP o 0,6 p.b., 1,4 p.b. a 0,5 p.b.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 shledala, že země přijala účinná opatření v reakci na dřívější doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku, ale nepříznivý hospodářský vývoj jí pravděpodobně zabrání odstranit nadměrný schodek v původní lhůtě (do konce roku 2014). Proto Rada prodloužila lhůtu pro odstranění nadměrného schodku o rok do roku 2015. Zároveň uložila Portugalsku přijmout do 1. 10. 2013 účinná opatření pro jeho odstranění. Portugalsko patří mezi státy podléhající makroekonomickému ozdravnému programu, přičemž stanovené cíle a podmínky tohoto programu dle nejnovějšího hodnocení Trojky (2013b) v zásadě plní. Dluh Portugalska je velmi vysoký, dle podzimní predikce Komise by dluhová kvóta měla kulminovat v roce 2013 na 127,8 % HDP.

Stav plnění: Schodek klesl z 10,2 % HDP v roce 2009 na 6,4 % HDP v roce 2012. Pro letošní rok vláda dle říjnových notifikací plánuje schodek 5,5 % HDP.

Komentář: Podobně jako v případě Španělska je i v Portugalsku konsolidace financí sektoru vládních institucí ztěžována špatnou hospodářskou situací, i když hospodářské vyhlídky země se v poslední době mírně zlepšily. Ve srovnání s jarní hospodářskou prognózou Komise tak má pokles HDP v letošním roce být o 0,5 p.b. menší (nově −1,8 %) a růst v roce 2014 o 0,2 p.b. vyšší (nově 0,8 %). Specifickým rizikem pro vývoj vládního sektoru nadále zůstává možnost zrušení některých reformních či konsolidačních opatření portugalským ústavním soudem, který svými dosavadními rozhodnutími ztížil úsilí vlády o trvalé úspory.

5.6.5 Slovinsko (EDP od prosince 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2015 včetně, zajistit v roce 2013 schodek ve výši 4,9 % HDP, resp. 3,7 % bez jednorázových výdajů na rekapitalizaci bank, dále pro rok 2014 3,3 % HDP a pro rok 2015 deficit 2,5 % HDP, což odpovídá snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 0,7 p.b. v roce 2013 a o 0,5 p.b. v roce 2014 i 2015.

Fáze EDP: Rada 21. června 2013 rozhodla, že země přijala účinná opatření v reakci na dřívější doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku, ale nepříznivý hospodářsky vývoj jí velmi pravděpodobně zabrání odstranit nadměrný schodek v původní lhůtě, tj. do konce roku 2013. Proto Rada i s ohledem na existenci nadměrné makroekonomické nerovnováhy prodloužila lhůtu k odstranění nadměrného schodku o dva roky do roku 2015 s tím, že Slovinsko má do 1. října 2013 přijmout účinná opatření pro jeho odstranění a ke stejnému datu o nich podat zprávu.

Stav plnění: Schodek klesl z 6,3 % HDP v roce 2009 na 3,8 % HDP v roce 2012. Dle návrhu rozpočtového plánu počítá vláda pro letošek se schodkem 5,7 % HDP, bez započtení výdajů na rekapitalizaci bank 3,8 % HDP. Dle stejného dokumentu by schodek v roce 2014 měl dosáhnout 6,7 % HDP, bez rekapitalizace 3,3 % HDP[12]. Dle Programu hospodářského partnerství by měl schodek v roce 2015 činit 2,5 % HDP. Hospodářské problémy Slovinska se neblaze odrážejí i ve vývoji vládního dluhu, který dle podzimní predikce Komise vzroste z 63,2% v roce 2013 na 74,2 % v roce 2015.

[11] Po oficiální portugalské žádosti o finanční pomoc z května 2011 se Trojka s Portugalskem dohodla na ozdravném programu na období let 2011–2014 v objemu 78 mld. EUR.

[12] Dle Programu hospodářského partnerství by schodek bez rekapitalizace měl v letošním roce činit 4,0 % HDP a v roce 2014 3,2 % HDP.

Komentář: Vládou vytyčené cíle schodku se zdají být v souladu s doporučením Rady, pro hodnocení účinných opatření bude proto zásadní, zda Komise tyto cíle vyhodnotí jako dostatečně podložené konkrétními opatřeními a k jaké hodnotě strukturálního salda dojde.

5.6.6 Spojené království (EDP od července 2008)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do fiskálního roku 2014/15[13] včetně; zajistit průměrné roční snížení strukturálního schodku v poměru k HDP o 1,75 p.b. ve fiskálních letech 2010/11–2014/15.

Fáze EDP: Rada 13. července 2010 potvrdila názor Komise, že země plní doporučení Rady s cílem odstranit nadměrný schodek. EDP je formálně pozastaven.

Stav plnění: Schodek klesl z 6,9 % HDP v roce 2008/9 na 5,2 % HDP v roce 2012/13. Dle Konvergenčního programu schodek v roce 2013/14 dosáhne výše 6,8 % HDP, v roce 2014/15 bude na úrovni 6,0 % HDP a pod referenční hodnotu má dostat až v roce 2017/18, kdy dle odhadu klesne na 2,3 % HDP.

Komentář: V období 2014–2020 by v rámci politiky soudržnosti mělo být možné (viz výše) použití tzv. makroekonomických kondicionalit, kdy by Rada mohla pozastavit veškeré závazky a platby nebo jejich část členskému státu, který nepřijal účinná opatření v reakci na dřívější doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku. Otázkou je, zda by tyto sankce bylo možné uplatit vůči Spojenému království, které má povinnost se „snažit vyvarovat nadměrných schodků financí vládního sektoru“, ale nemá výslovnou povinnost se jim vyhnout. Dle říjnové notifikace by měl být poměr dluhu k HDP v roce 2012/13 na úrovni 88,1 %. Dle Konvergenčního programu by tento poměr měl začít klesat z úrovně 100,8 % HDP od roku 2017/2018.

5.6.7 Kypr (EDP od července 2010)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2016 včetně; dosáhnout v letech 2013–2016 poměr schodku k HDP ve výši 6,5 %, 8,4 %, 6,3 %, a 2,9 %. Tomu by mělo odpovídat strukturální zlepšení schodku v poměru k HDP o 1,3 p.b. v roce 2013, o 0,3 p.b. v roce 2014, 0,7 p.b. v roce 2015 a o 1,8 p.b. v roce 2016.

Fáze EDP: Rada 16. května 2013 rozhodla, že země přijala účinná opatření v reakci na dřívější doporučení Rady k odstranění nadměrného schodku, ale nepříznivý hospodářský vývoj jí zabránil odstranit nadměrný schodek v původní lhůtě (do konce roku 2012). Proto prodloužila lhůtu pro odstranění nadměrného schodku o čtyři roky do roku 2016. Kypr patří mezi státy podléhající makroekonomickému ozdravnému programu, přičemž stanovené cíle a podmínky tohoto programu dle nejnovějšího hodnocení Trojky (2013c) plní. Začátkem září Komise dospěla k závěru, že Kypr přijal účinná opatření, EDP je proto formálně pozastaven.

Stav plnění: Komise ve svém zářijovém hodnocení shledala, že v důsledku kompenzace ztrát, které utrpěly kyperské penzijní fondy při restrukturalizaci tamního finančního sektoru, z vládního sektoru by schodek v letošním roce měl být výrazně vyšší, než doporučila Rada. S ohledem na značně nejistou hospodářskou situaci Komise zvolila pro posouzení účinných opatření souhrnný dopad diskrečních opatření a dospěla k závěru, že Kypr účinná opatření přijal.

Komentář: 25. června 2012 požádal Kypr o finanční pomoc z Evropského stabilizačního mechanismu, 24. dubna 2013 bylo schváleno rozhodnutí o poskytnutí pomoci. Ke stabilizaci ekonomiky Kypr získal střednědobý úvěr do 10 mld. EUR (ze záchranného mechanismu Evropského stabilizačního mechanismu 9 mld. EUR a 1 mld. EUR od MMF). Jednotlivé tranše jsou uvolňovány v závislosti na výsledcích kontrolní mise. Přestože kyperská vláda plní dohodnutý program, přetrvávají významná rizika. Reálný HDP by měl v roce 2013 klesnout o 8,7 % v důsledku restrukturalizace bankovního sektoru, snížení dynamiky úvěrování, snižování zadluženosti firem i domácností, omezení výběru vkladů a toků kapitálu, fiskální konsolidace a vysoké míry nejistoty pro přijímání hospodářských rozhodnutí. Nejistý je rovněž výběr daňových příjmů. Rekapitalizace problémových bank se zapojením vkladatelů s nepojištěnými vklady nad 100 tis. EUR, akcionářů a držitelů dluhopisů umožnila nižší zatížení vládního sektoru. Kypr rovněž patří mezi členské státy s vysokou hodnotou vládního dluhu, který podle podzimní predikce Komise roste v celém horizontu výhledu, přičemž v roce 2015 má dosahovat 127,4 % HDP.

5.6.8 Řecko[14] (EDP od dubna 2009)

Závazek v rámci EDP: Napravit nadměrný schodek věrohodným a udržitelným způsobem do roku 2016 včetně.

Fáze EDP: Rada 3. prosince 2012 rozhodla, že země přijala účinná opatření v reakci na dřívější rozhodnutí Rady o výzvě k opatřením ke snížení schodku, ale nepříznivý hospodářský vývoj jí pravděpodobně zabrání odstranit nadměrný schodek v původní lhůtě (do konce roku 2014). Proto přijala nové rozhodnutí o výzvě,

[13] Fiskální (rozpočtový, finanční) rok probíhá v UK od začátku dubna běžného roku do konce března roku následujícího.

[14] Po oficiální řecké žádosti o finanční pomoc státům eurozóny a MMF z května 2010 se Trojka s Řeckem dohodla na ozdravném programu na období let 2010-2013 v objemu 110 mld. EUR. Plnění tohoto programu bylo nevyrovnané a z hlediska vážnosti situace bylo v březnu 2012 rozhodnuto o druhém programu v objemu dodatečných 130 mld. EUR se značným zapojením soukromého sektoru.

kterým prodloužila lhůtu pro odstranění nadměrného schodku o dva roky do roku 2016 a uložila Řecku neprodleně přijmout účinná opatření k jeho odstranění. Řecko patří mezi státy podléhající makroekonomickému ozdravnému programu.

Stav plnění: Schodek klesl z 15,7 % HDP v roce 2009 na 9,0 % HDP v roce 2012. Fiskální úsilí vedlo nicméně ke kumulativnímu zlepšení strukturálního schodku o 13,8 p.b. v letech 2010–2012.

Komentář: Řecko je mezi zeměmi eurozóny výjimečné v počtu bezprostředně po sobě jdoucích výzev (celkem devět) k opatřením ke snížení schodku, které mu adresovala Rada. To je samozřejmě nutno vnímat v kontextu značné nejistoty ohledně hospodářského vývoje, která Řecko v této době charakterizovala a v určité míře panuje nadále. Řecko je díky čerpání zahraniční pomoci pod neustálým drobnohledem věřitelů Trojky. Mezi nejzávažnějšími problémy v plnění programu zůstává výběr daní, proces privatizace, restrukturalizace finančního sektoru a strukturální reformy od veřejné správy až k reformě energetické a dopravní infrastruktury a regulovaných profesí. Ukončení EDP bude záviset zejména na obnovení hospodářského růstu, které je částečně podmíněno plněním nápravného programu, a na zvýšení důvěryhodnosti hospodářské politiky Řecka v očích zahraničních investorů. Celkový dluh vládního sektoru dosáhl dle Eurostatu (2013c) úrovně 156,9 % HDP v roce 2012 a v roce 2013 by měl kulminovat na 175,5 % HDP.

6 Zdroje

Aliyev, I., Bobková, B., Štork, Z. (2013): Extended DSGE Model of the Czech Economy (HUBERT III). Praha, Ministerstvo financí ČR, 2013, Working Paper No. 2. *(bude zveřejněno)*.

ČSÚ (2000): Evropský systém účtů ESA 1995. Český statistický úřad, Praha, květen 2000, <http://apl.czso.cz/nufile/ESA95_cz.pdf>.

ČSÚ (2013a): Čtvrtletní národní účty. Praha, Český statistický úřad, 1.10.2013 [cit. 9.10.2013], <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/ctvrtletni_ucty>.

ČSÚ (2013b): Sektor vládních institucí, vládní deficit a dluh. Praha, Český statistický úřad, 31.10.2013 [cit. 1.11.2013], <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_gov>.

EK (2012): The 2012 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the 27 EU Member States (2010-2060). Brusel, květen 2012, European Economy No. 2.

EK (2013): European Economic Forecast, Autumn 2013. Brusel, Evropská komise, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, listopad 2013, European Economy No. 7 [cit. 5.11.2013], <http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2013/pdf/ee7_en.pdf>.

ESCB (2013): Interest Rate Statistics. Evropský systém centrálních bank, 10. října 2013 [cit. 25.10.2013], <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/long/html/index.en.html>.

Eurostat (2013a): Eurostat Database. Lucemburk, Eurostat, říjen 2013 [cit. 25.10.2013], <http://epp.Eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database>.

Eurostat (2013b): Provision of Deficit and Debt Data for 2012 – Second Notification. Lucemburk, Eurostat, 21. října 2013 [cit. 25.10.2013], <http://epp.Eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/2-21102013-AP/EN/2-21102013-AP-EN.PDF>.

Eurostat (2013c): Excessive Deficit Procedure Notification Tables. Lucemburk, Eurostat, říjen 2013 [cit. 25.10.2013], <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables>.

Maďarská fiskální rada (2013): Opinion of the Fiscal Council on the Draft Bill of the 2014 Central Budget of Hungary, září 2013 [cit. 25.10.2013], <http://www.parlament.hu/kt/dok/resolution_nr_11_2013.pdf>.

Hellenic Parliament: Approval of the update of the Mid-term Fiscal Strategy Framework 2013–2016. 18.2.2013 [cit. 1.11.2013], <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/e-meso-pap.pdf>.

Hl. m. Praha (2013): Zpráva o plnění rozpočtu a vyúčtování výsledků hospodaření hl. m. Prahy za rok 2012 – závěrečný účet. [cit. 1. 11. 2013], <http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/rozpocet/zpravy_o_plneni_rozpoctu/zprava_o_plneni_rozpoctu_za_rok_2012/index.html>.

Hrdlička, Z., Ištvánová, J., Vítek, L. (2010): Systémy účetnictví a evidence daňových příjmů vládních institucí. Praha, Politická ekonomie, 2010, Vol. 58, No. 2, pp. 253–270.

MF ČR (2009): Fiskální výhled ČR (květen 2009). Praha, Ministerstvo financí ČR, květen 2019 [cit. 1.10.2013], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2011-Q4_Fiskalni-vyhled-komplet-ke-stazeni.pdf>.

MF ČR (2011a): Fiskální výhled ČR (listopad 2011). Praha, Ministerstvo financí ČR, listopad 2011 [cit. 1.11.2013], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2011-Q4_Fiskalni-vyhled-komplet-ke-stazeni.pdf>.

MF ČR (2011b): Státní závěrečný účet ČR za rok 2010. Praha, Ministerstvo financí ČR, 17. června 2011 [cit. 23.10.2013], <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/plneni-statniho-rozpoctu/2010/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2010-2059>.

MF ČR (2012): Fiskální výhled ČR (listopad 2012). Praha, Ministerstvo financí ČR, listopad 2012 [cit. 1.11.2013], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2012-Q4_Fiskalni-vyhled-komplet-ke-stazeni-listopad-2012.pdf>.

MF ČR (2013a): Fiskální výhled ČR (květen 2013). Praha, Ministerstvo financí ČR, květen 2013 [cit. 1.11.2013], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-fiskalni-vyhled_2013-Q2_Fiskalni-vyhled-komplet-CR-ke-stazeni-kveten-2013.pdf>.

MF ČR (2013b): Konvergenční program ČR (aktualizace na léta 2013–2016). Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2013, [cit. 1.11.2013], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Konvergence-k-EU_2013_2013-04-26_Konvergencni-program-2013.pdf>.

MF ČR (2013c): Makroekonomická predikce ČR. Praha, Ministerstvo financí ČR, říjen 2013 [cit. 9.10.2013], <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-ekonomicka-predikce_2013-Q4_Makroekonomicka-predikce-komplet-ke-stazeni.pdf>.

MMR (2013): Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, září 2013 [cit. 1.11.2013], <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/7ab733d8-2d65-4c5a-a1fb-04f4b06419ff/MMZ_2013_09.pdf>.

Návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2014.

Předpis č. 135/2010 Sb., nález Ústavního soudu ze dne 23. března 2010 ve věci návrhu na zrušení § 15 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Reuters (2013): Polish pension reform may be unconstitutional-govt legislation body. Reuters, Varšava, 4. listopadu 2013 [cit. 4.11.2013], <http://www.reuters.com/article/2013/11/04/poland-pensions-idUSL5N0IP2ZG20131104>.

SFDI (2010): Výroční zpráva Státního fondu dopravní infrastruktury v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2010 [cit. 1.11.2013], <http://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/archivni-dokumenty/vyrocni-zprava-za-rok-2010.pdf>.

SFDI (2011): Výroční zpráva Státního fondu dopravní infrastruktury v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2011 [cit. 1.11.2013], <http://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/verejne-listiny/vyrocni_zprava_poskytovani_informaci_2011.pdf>.

SFDI (2012): Výroční zpráva Státního fondu dopravní infrastruktury v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2012 [cit. 1.11.2013], <http://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/verejne-listiny/vyrocni_zprava_poskytovani_informaci_2012.pdf>.

SFDI (2013): Příloha č. 1 k Rozhodnutí ředitele č. 9/2013. Pravidla pro financování programů, staveb a akcí z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury [cit. 1.11.2013], <http://www.sfdi.cz/2-aktuality-pro-prijemce/vydana-nova-pravidla-pro-financovani-programu-staveb-a-akci-z-rozpoctu-statniho-fondu-dopravni-infrastruktury/>.

Trojka (2013a): Statement by the European Commission, ECB and IMF on the Eleventh Review Mission to Ireland. Brusel, červenec 2013 [cit. 1.11.2013], <http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-703_en.htm>.

Trojka (2013b): Statement by the European Commission, ECB and IMF on the Eighth and Ninth Review Mission to Portugal. Brusel, říjen 2013 [cit. 1.11.2013], <http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-850_en.htm?locale=en>.

Trojka (2013c): Statement by the European Commission, ECB and IMF on the First Review Mission to Cyprus. Brusel, červenec 2013 [cit. 1.11.2013], <http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-733_en.htm>.

Usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 19. prosince 2012 č. 1446 k novému návrhu střednědobých výdajových rámců na léta 2014 a 2015.

Usnesení Vlády ČR ze dne 2. června 2013 č. 411, k zajištění finančních prostředků na odstraňování následků povodně v červnu 2013.

Usnesení Vlády ČR ze dne 5. června 2013 č. 428 k postupu odstraňování škod způsobených povodněmi v květnu a v červnu 2013 na místních komunikacích a ostatním majetku obcí.

Usnesení Vlády ČR ze dne 5. června 2013 č. 429 o zajištění rozpočtových prostředků na dlouhodobě podfinancovanou dálniční a silniční dopravní infrastrukturu ve vlastnictví státu a na povodní v červnu 2013 poškozenou dopravní infrastrukturu ve vlastnictví státu a touto povodní zasažených silnic II. třídy a III. třídy.

Usnesení Vlády ČR ze dne 12. června 2013 č. 461 k zajištění prostředků na pokrytí prvotních nákladů a nezbytná opatření přijatá v rámci řešení krizové situace a pro pokrytí nákladů složek Integrovaného záchranného systému vzniklých v souvislosti s povodněmi v červnu 2013.

Usnesení Vlády ČR ze dne 12. června 2013 č. 467 k zapojení státu na financování úhrad škod způsobených povodněmi v květnu a červnu 2013 na dopravní infrastruktuře ve vlastnictví státu a na silnicích II. a III. třídy.

Usnesení Vlády ČR ze dne 12. června 2013 č. 468 k zapojení státu na financování úhrad škod způsobených povodněmi v květnu a v červnu 2013 na místních komunikacích a ostatním majetku obcí.

Usnesení Vlády ČR ze dne 19. června 2013 č. 492 k předběžnému vyčíslení škod způsobených povodněmi v květnu a v červnu 2013 na místních komunikacích a ostatním majetku obcí.

Usnesení Vlády ČR ze dne 26. června 2013 č. 511 k zajištění prostředků na pokrytí prvotních nákladů a nezbytná opatření přijatá v rámci řešení krizové situace vzniklé v souvislosti s povodněmi v červnu 2013.

Usnesení Vlády ČR ze dne 3. července 2013 č. 531 k použití prostředků kapitoly Všeobecná pokladní správa, položky Vládní rozpočtová rezerva, na krytí výdajů nezabezpečených ve státním rozpočtu České republiky na rok 2013 a o úpravě závazných limitů a ukazatelů mzdových prostředků v rámci kapitoly Ministerstva vnitra v roce 2013.

Usnesení Vlády ČR ze dne 3. července 2013 č. 533 k realizaci projektu Vyhodnocení povodně v červnu 2013.

Usnesení Vlády ČR ze dne 3. července 2013 č. 534 ke druhému upřesnění povodňových škod, způsobených povodní v červnu 2013 na majetku v gesci Ministerstva zemědělství.

Usnesení Vlády ČR ze dne 16. července 2013 č. 538 o nařízení vlády o povolání vojáků Armády České republiky k likvidaci následků pohromy při povodních v období do 31. července 2013.

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

A Tabulková příloha – metodika GFS 2001

Tabulka A.1: Konsolidované veřejné rozpočty – příjmy
(v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkové příjmy	**1248**	**1391**	**1478**	**1384**	**1423**	**1430**	**1498**
Příjmy z provozní činnosti	1233	1377	1461	1355	1401	1418	1486
Daně	**638**	**716**	**743**	**660**	**691**	**706**	**728**
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	279	318	331	255	261	257	271
Placené fyzickými osobami	137	151	143	128	131	134	137
Placené společnostmi a ostatními podniky	142	166	188	127	130	123	134
Daně z majetku	13	16	16	14	16	20	21
Daně ze zboží a služeb	346	382	396	391	413	428	436
Daň z přidané hodnoty[1]	213	230	249	248	264	269	273
Spotřební daně	120	139	133	131	138	147	147
Sociální příspěvky	**473**	**522**	**548**	**510**	**517**	**533**	**541**
Příspěvky na sociální zabezpečení	457	505	530	496	503	519	526
Příspěvky zaměstnanců	113	123	130	114	117	120	122
Příspěvky zaměstnavatelů	316	346	365	338	349	359	365
Příspěvky OSVČ nebo nezaměstnaných	27	33	33	39	35	37	37
Ostatní sociální příspěvky	16	17	18	14	14	14	14
Dotace	**36**	**47**	**60**	**80**	**85**	**74**	**112**
Od mezinárodních organizací	36	47	60	79	85	73	111
Běžné	20	23	27	33	36	40	41
Kapitálové	16	24	34	46	48	33	70
Ostatní příjmy	**86**	**92**	**110**	**106**	**108**	**105**	**106**
Příjmy z vlastnictví	**22**	**23**	**34**	**34**	**35**	**30**	**29**
Úroky	6	7	10	7	7	3	4
Dividendy	10	10	16	19	20	19	17
Prodej zboží a služeb	**37**	**41**	**43**	**43**	**44**	**48**	**49**
Prodej realizovaný na tržním principu	20	19	19	20	20	22	21
Správní poplatky	16	21	24	23	24	25	27
Pokuty, penále a propadnutí	**5**	**5**	**4**	**5**	**5**	**4**	**4**
Dobrovolné transfery jiné než dotace	**12**	**13**	**12**	**15**	**16**	**13**	**13**
Ostatní příjmy jinde nezařazené	**10**	**9**	**17**	**9**	**8**	**11**	**11**
Prodej nefinančních aktiv	**15**	**14**	**17**	**29**	**22**	**12**	**12**
Fixní aktiva	9	7	10	9	10	6	6
Nevyráběná aktiva	6	7	8	19	12	6	6

Pozn.: 1) Daň z přidané hodnoty je v souladu s metodikou GFS 2001 snížená o odvod do rozpočtu EU.
Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.2: Konsolidované veřejné rozpočty – příjmy

(v % HDP)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkové příjmy	**37,2**	**38,0**	**38,4**	**36,8**	**37,5**	**37,4**	**39,1**
Příjmy z provozní činnosti	36,8	37,6	38,0	36,1	37,0	37,1	38,8
Daně	**19,0**	**19,5**	**19,3**	**17,6**	**18,2**	**18,5**	**19,0**
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	8,3	8,7	8,6	6,8	6,9	6,7	7,1
Placené fyzickými osobami	4,1	4,1	3,7	3,4	3,5	3,5	3,6
Placené společnostmi a ostatními podniky	4,2	4,5	4,9	3,4	3,4	3,2	3,5
Daně z majetku	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Daně ze zboží a služeb	10,3	10,4	10,3	10,4	10,9	11,2	11,4
Daň z přidané hodnoty[1]	6,4	6,3	6,5	6,6	7,0	7,0	7,1
Spotřební daně	3,6	3,8	3,5	3,5	3,6	3,8	3,8
Sociální příspěvky	**14,1**	**14,3**	**14,2**	**13,6**	**13,7**	**13,9**	**14,1**
Příspěvky na sociální zabezpečení	13,6	13,8	13,8	13,2	13,3	13,6	13,7
Příspěvky zaměstnanců	3,4	3,4	3,4	3,0	3,1	3,1	3,2
Příspěvky zaměstnavatelů	9,4	9,4	9,5	9,0	9,2	9,4	9,5
Příspěvky OSVČ nebo nezaměstnaných	0,8	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0
Ostatní sociální příspěvky	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Dotace	**1,1**	**1,3**	**1,6**	**2,1**	**2,2**	**1,9**	**2,9**
Od mezinárodních organizací	1,1	1,3	1,6	2,1	2,2	1,9	2,9
Běžné	0,6	0,6	0,7	0,9	1,0	1,1	1,1
Kapitálové	0,5	0,7	0,9	1,2	1,3	0,9	1,8
Ostatní příjmy	**2,6**	**2,5**	**2,8**	**2,8**	**2,8**	**2,8**	**2,8**
Příjmy z vlastnictví	**0,7**	**0,6**	**0,9**	**0,9**	**0,9**	**0,8**	**0,8**
Úroky	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
Dividendy	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Prodej zboží a služeb	**1,1**	**1,1**	**1,1**	**1,1**	**1,2**	**1,2**	**1,3**
Prodej realizovaný na tržním principu	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Správní poplatky	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Pokuty, penále a propadnutí	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**
Dobrovolné transfery jiné než dotace	**0,4**	**0,4**	**0,3**	**0,4**	**0,4**	**0,3**	**0,3**
Ostatní příjmy jinde nezařazené	**0,3**	**0,3**	**0,4**	**0,2**	**0,2**	**0,3**	**0,3**
Prodej nefinančních aktiv	**0,5**	**0,4**	**0,4**	**0,8**	**0,6**	**0,3**	**0,3**
Fixní aktiva	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,1	0,2
Nevyráběná aktiva	0,2	0,2	0,2	0,5	0,3	0,2	0,2

Pozn.: 1) Daň z přidané hodnoty je v souladu s metodikou GFS 2001 snížená o odvod do rozpočtu EU.
Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.3: Konsolidované veřejné rozpočty – výdaje

(v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkové výdaje	**1 389**	**1 436**	**1 517**	**1 631**	**1 602**	**1 601**	**1 591**
Výdaje na provozní činnost	**1 290**	**1 346**	**1 421**	**1 513**	**1 495**	**1 508**	**1 506**
Náhrady zaměstnancům	**128**	**136**	**141**	**147**	**146**	**136**	**136**
Mzdy a platy	96	102	106	111	111	103	103
Sociální příspěvky	31	34	35	35	35	33	34
Skutečné sociální příspěvky	31	34	35	35	35	33	34
Užití zboží a služeb	**126**	**125**	**133**	**148**	**142**	**129**	**122**
Úroky	**34**	**37**	**45**	**50**	**42**	**48**	**45**
Běžné transfery	**254**	**266**	**273**	**302**	**300**	**308**	**314**
Veřejným společnostem	180	187	206	206	205	205	207
Soukromým společnostem	74	79	66	96	95	103	107
Dotace	**24**	**27**	**29**	**30**	**31**	**34**	**33**
Mezinárodním organizacím	24	27	29	30	31	34	33
Běžné	24	27	29	30	31	34	33
Sociální dávky	**544**	**588**	**618**	**664**	**671**	**687**	**704**
Dávky sociálního zabezpečení	544	588	618	664	671	687	704
Ostatní výdaje	**181**	**168**	**182**	**173**	**164**	**166**	**152**
Ostatní výdaje jinde nezařazené	181	168	182	173	164	166	152
Ostatní běžné výdaje	29	25	31	32	34	31	35
Ostatní kapitálové výdaje	153	143	151	141	130	135	117
Nákup nefinančních aktiv	**99**	**90**	**96**	**118**	**107**	**93**	**85**
Fixní aktiva	96	87	93	116	105	92	83
Nevyráběná aktiva	3	2	3	2	2	1	2

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.4: Konsolidované veřejné rozpočty – výdaje

(v % HDP)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkové výdaje	**41,4**	**39,2**	**39,4**	**43,4**	**42,3**	**41,9**	**41,5**
Výdaje na provozní činnost	**38,5**	**36,7**	**36,9**	**40,3**	**39,4**	**39,4**	**39,3**
Náhrady zaměstnancům	**3,8**	**3,7**	**3,7**	**3,9**	**3,8**	**3,6**	**3,6**
Mzdy a platy	2,9	2,8	2,8	3,0	2,9	2,7	2,7
Sociální příspěvky	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Skutečné sociální příspěvky	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Užití zboží a služeb	**3,7**	**3,4**	**3,5**	**3,9**	**3,7**	**3,4**	**3,2**
Úroky	**1,0**	**1,0**	**1,2**	**1,3**	**1,1**	**1,2**	**1,2**
Běžné transfery	**7,6**	**7,3**	**7,1**	**8,0**	**7,9**	**8,0**	**8,2**
Veřejným společnostem	5,4	5,1	5,4	5,5	5,4	5,4	5,4
Soukromým společnostem	2,2	2,2	1,7	2,6	2,5	2,7	2,8
Dotace	**0,7**	**0,7**	**0,8**	**0,8**	**0,8**	**0,9**	**0,9**
Mezinárodním organizacím	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
Běžné	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
Sociální dávky	**16,2**	**16,0**	**16,1**	**17,7**	**17,7**	**18,0**	**18,4**
Dávky sociálního zabezpečení	16,2	16,0	16,1	17,7	17,7	18,0	18,4
Ostatní výdaje	**5,4**	**4,6**	**4,7**	**4,6**	**4,3**	**4,3**	**4,0**
Ostatní výdaje jinde nezařazené	5,4	4,6	4,7	4,6	4,3	4,3	4,0
Ostatní běžné výdaje	0,9	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9
Ostatní kapitálové výdaje	4,6	3,9	3,9	3,8	3,4	3,5	3,1
Nákup nefinančních aktiv	**3,0**	**2,5**	**2,5**	**3,1**	**2,8**	**2,4**	**2,2**
Fixní aktiva	2,9	2,4	2,4	3,1	2,8	2,4	2,2
Nevyráběná aktiva	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.5: Konsolidované veřejné rozpočty – saldo

(v mld. Kč, v % HDP)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč							
Saldo	**-141**	**-44**	**-39**	**-248**	**-180**	**-171**	**-93**
Saldo pro fiskální cílení	**-101**	**-38**	**-37**	**-230**	**-151**	**-131**	**-106**
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	-57	31	40	-158	-94	-90	-21
Saldo primární bilance	-107	-7	6	-198	-137	-124	-48
% HDP							
Saldo	**-4,2**	**-1,2**	**-1,0**	**-6,6**	**-4,7**	**-4,5**	**-2,4**
Saldo pro fiskální cílení	**-3,0**	**-1,1**	**-1,0**	**-6,1**	**-4,0**	**-3,4**	**-2,8**
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	-1,7	0,9	1,0	-4,2	-2,5	-2,3	-0,5
Saldo primární bilance	-3,2	-0,2	0,1	-5,3	-3,6	-3,2	-1,3

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.6: Struktura salda veřejných rozpočtů

(v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Státní rozpočet[1]	-138	-63	-78	-221	-176	-157	-85
Mimorozpočtové fondy celkem	-1	-10	12	5	3	-8	-3
Veřejné zdravotní pojištění	3	17	11	-6	-7	-5	-6
Územní samosprávné celky	-4	11	16	-25	0	-1	1
Saldo	**-141**	**-44**	**-39**	**-248**	**-180**	**-171**	**-93**

Pozn.: 1) Včetně operací Národního fondu a bývalého Fondu národního majetku a čistého dopadu vyloučení převodů z/do rezervních fondů, v letech 2006–2007 včetně úhrady ztráty ČKA ze státních dluhopisů.
Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.7: Struktura salda pro fiskální cílení

(v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Státní rozpočet[1]	-98	-55	-75	-206	-140	-114	-91
Mimorozpočtové fondy celkem	-1	-10	12	5	2	-8	-8
Veřejné zdravotní pojištění	3	17	11	-6	-7	-5	-6
Územní samosprávné celky	-4	9	15	-22	-7	-5	0
Saldo pro fiskální cílení	**-101**	**-38**	**-37**	**-230**	**-151**	**-131**	**-106**

Pozn.: 1) Včetně operací Národního fondu a bývalého Fondu národního majetku a čistého dopadu vyloučení převodů z/do rezervních fondů, v letech 2006–2007 včetně úhrady ztráty ČKA ze státních dluhopisů.
Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.8: Konsolidované veřejné rozpočty – zdroje a užití

(v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PENĚŽNÍ TOKY Z PROVOZNÍ ČINNOSTI:							
Příjmy z provozní činnosti	**1 233**	**1 377**	**1 461**	**1 355**	**1 401**	**1 418**	**1 486**
Daně	638	716	743	660	691	706	728
Sociální příspěvky	473	522	548	510	517	533	541
Dotace	36	47	60	80	85	74	112
Ostatní příjmy	86	92	110	106	108	105	106
Výdaje na provozní činnost	**1 290**	**1 346**	**1 421**	**1 513**	**1 495**	**1 508**	**1 506**
Náhrady zaměstnancům	128	136	141	147	146	136	136
Užití zboží a služeb	126	125	133	148	142	129	122
Úroky	34	37	45	50	42	48	45
Běžné transfery	254	266	273	302	300	308	314
Dotace	24	27	29	30	31	34	33
Sociální dávky	544	588	618	664	671	687	704
Ostatní výdaje	181	168	182	173	164	166	152
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	**-57**	**31**	**40**	**-158**	**-94**	**-90**	**-21**
PENĚŽNÍ TOKY Z INVESTIC DO NEFINANČNÍCH AKTIV:							
Nákupy nefinančních aktiv	**99**	**90**	**96**	**118**	**107**	**93**	**85**
Fixní aktiva	96	87	93	116	105	92	83
Strategické zásoby	0	0	0	0	0	0	0
Cennosti	0	0	0	0	0	0	0
Nevyráběná aktiva	3	2	3	2	2	1	2
Prodeje nefinančních aktiv	**15**	**14**	**17**	**29**	**22**	**12**	**12**
Fixní aktiva	9	7	10	9	10	6	6
Strategické zásoby	0	0	0	0	0	0	0
Cennosti	0	0	0	0	0	0	0
Nevyráběná aktiva	6	7	8	19	12	6	6
Čistý peněžní tok z investic do nefinančních aktiv	**84**	**76**	**79**	**90**	**86**	**82**	**72**
Peněžní přebytek / schodek	**-141**	**-44**	**-39**	**-248**	**-180**	**-171**	**-93**

Zdroj: MF ČR.

Tabulka A.9: Konsolidované veřejné rozpočty – vládní dluh

(v mld. Kč, v % HDP)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč							
Hrubý konsolidovaný dluh veřejných rozpočtů	**878**	**973**	**1 071**	**1 258**	**1 426**	**1 565**	**1 761**
Státní dluh konsolidovaný	794	882	980	1 160	1 324	1 461	1 649
Dluh mimorozpočtových fondů	1	4	1	1	3	2	1
Dluh veřejného zdravotního pojištění	0	0	0	0	0	0	0
Dluh územně samosprávných celků	89	91	95	100	102	105	115
% HDP							
Hrubý konsolidovaný dluh veřejných rozpočtů	**26,2**	**26,6**	**27,8**	**33,5**	**37,6**	**40,9**	**46,0**
Státní dluh konsolidovaný	23,7	24,1	25,5	30,8	34,9	38,2	43,1
Dluh mimorozpočtových fondů	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Dluh veřejného zdravotního pojištění	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dluh územně samosprávných celků	2,7	2,5	2,5	2,7	2,7	2,7	3,0

Zdroj: MF ČR.

B Tabulková příloha – metodika ESA 95

Údaje za vládní příjmy a výdaje jsou konsolidovány na příslušné úrovni. Konsolidace představuje vyloučení vzájemných toků úroků, běžných a kapitálových transferů v rámci jednoho subsektoru i mezi jednotlivými subsektory vládního sektoru.

Tabulka B.1: Příjmy sektoru vládních institucí

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Celkové příjmy	**1164**	**1185**	**1239**	**1328**	**1476**	**1499**	**1462**	**1481**	**1528**	**1542**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	247	268	276	296	330	308	272	262	275	276
Sociální příspěvky [1)]	421	453	482	525	577	599	560	578	592	600
Daně z výroby a dovozu [2)]	285	326	343	353	395	407	415	423	445	460
Kapitálové daně [3)]	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Důchody z vlastnictví	23	22	21	25	27	30	31	31	28	28
Úroky	16	13	12	12	15	11	9	8	6	7
Ostatní důchody z vlastnictví	7	9	9	13	13	19	22	23	22	21
Prodeje [4)]	78	78	80	82	95	103	104	99	102	103
Ostatní běžné transfery a dotace	18	28	26	26	24	22	27	33	32	33
Investiční dotace	3	3	5	14	15	27	50	53	51	38
Ostatní kapitálové transfery	88	7	5	5	13	3	3	3	3	3
růst v %										
Celkové příjmy	**16,1**	**1,8**	**4,6**	**7,2**	**11,2**	**1,5**	**-2,4**	**1,3**	**3,2**	**0,9**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	10,2	8,3	3,1	7,3	11,5	-6,9	-11,7	-3,4	4,8	0,2
Sociální příspěvky [1)]	5,9	7,4	6,5	8,8	9,9	3,9	-6,6	3,2	2,5	1,3
Daně z výroby a dovozu [2)]	7,2	14,4	5,2	3,0	11,9	2,9	2,0	1,9	5,2	3,5
Kapitálové daně [3)]	15,6	-28,1	18,5	9,2	-42,4	-44,8	-8,2	-3,4	0,9	-0,9
Důchody z vlastnictví	-18,8	-6,2	-5,9	23,1	7,2	11,9	3,2	-2,2	-8,3	0,9
Úroky	-23,6	-19,4	-7,5	3,4	18,3	-24,5	-17,5	-14,7	-18,5	9,4
Ostatní důchody z vlastnictví	-6,1	22,7	-3,6	50,2	-3,3	53,9	15,0	2,9	-4,8	-1,5
Prodeje [4)]	13,5	0,5	2,7	2,5	15,9	8,2	1,2	-5,2	3,8	0,8
Ostatní běžné transfery a dotace	27,7	53,2	-7,1	-2,7	-7,8	-8,2	26,0	20,7	-1,8	2,5
Investiční dotace	201,5	10,1	62,8	187,1	1,0	86,1	84,7	5,0	-4,1	-24,8
Ostatní kapitálové transfery	4160,8	-92,3	-21,8	2,3	147,0	-78,0	-3,0	5,7	-5,9	21,4
% HDP										
Celkové příjmy	**43,3**	**40,4**	**39,8**	**39,6**	**40,3**	**38,9**	**38,9**	**39,1**	**40,0**	**40,1**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	9,2	9,1	8,9	8,8	9,0	8,0	7,2	6,9	7,2	7,2
Sociální příspěvky [1)]	15,7	15,5	15,5	15,7	15,7	15,6	14,9	15,2	15,5	15,6
Daně z výroby a dovozu [2)]	10,6	11,1	11,0	10,5	10,8	10,6	11,0	11,1	11,6	12,0
Kapitálové daně [3)]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Důchody z vlastnictví	0,9	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
Úroky	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Ostatní důchody z vlastnictví	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Prodeje [4)]	2,9	2,7	2,6	2,4	2,6	2,7	2,8	2,6	2,7	2,7
Ostatní běžné transfery a dotace	0,7	1,0	0,8	0,8	0,6	0,6	0,7	0,9	0,8	0,9
Investiční dotace	0,1	0,1	0,2	0,4	0,4	0,7	1,3	1,4	1,3	1,0
Ostatní kapitálové transfery	3,3	0,2	0,2	0,2	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Pozn.: 1) Povinné i dobrovolné platby zaměstnavatelů (ve prospěch svých zaměstnanců), zaměstnanců, osob samostatně výdělečně činných a samoplátců orgánům sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám.
2) Povinné platby, které výrobní jednotky musí platit státu a které se týkají výrobní činnosti či dovozu a/nebo použití výrobních faktorů (např. daň z přidané hodnoty, spotřební daně aj.).
3) Nepravidelné platby ve prospěch vládních institucí z hodnoty majetku, aktiv nebo čistého jmění jednotky (např. daň darovací, dědická).
4) Jedná se o součet tržní produkce, produkce pro vlastní konečné užití a plateb za ostatní netržní služby sektoru vládních institucí.
Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.2: Daňové příjmy sektoru vládních institucí

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Daně a příspěvky celkem	**954**	**1047**	**1102**	**1175**	**1303**	**1314**	**1246**	**1263**	**1312**	**1336**
Běžné daně z důchodů a jiné	**247**	**268**	**276**	**296**	**330**	**308**	**272**	**262**	**275**	**276**
jednotlivců nebo domácností	125	136	138	139	156	142	136	132	143	145
společností	119	129	135	154	171	162	132	127	129	127
z výher z loterií nebo sázek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní běžné daně	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4
Příspěvky na sociální zabezpečení	**421**	**453**	**482**	**525**	**577**	**599**	**560**	**578**	**592**	**600**
Skutečné příspěvky	421	452	482	524	576	599	559	577	592	599
zaměstnavatelů	271	290	309	332	364	380	350	368	378	383
zaměstnanců	95	101	108	117	128	133	112	117	120	122
OSVČ a nezaměstnaných	56	61	65	75	85	86	97	93	94	95
Imputované sociální příspěvky	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Daně z výroby a dovozu	**285**	**326**	**343**	**353**	**395**	**407**	**415**	**423**	**445**	**460**
Daně z produktů [1)]	271	313	330	340	381	392	401	406	424	441
DPH	164	202	211	209	227	255	254	259	265	273
Spotřební daně	88	99	111	121	143	126	137	138	150	152
Ostatní daně z produktů [2)]	20	11	9	10	12	12	9	9	9	16
Jiné daně z výroby [3)]	13	13	13	13	14	14	14	16	21	19
Kapitálové daně	**1**	**1**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
růst v %										
Daně a příspěvky celkem	**7,4**	**9,7**	**5,2**	**6,6**	**10,9**	**0,8**	**-5,1**	**1,3**	**3,9**	**1,8**
Běžné daně z důchodů a jiné	**10,2**	**8,3**	**3,1**	**7,3**	**11,5**	**-6,9**	**-11,7**	**-3,4**	**4,8**	**0,2**
jednotlivců nebo domácností	9	9	1	1	12	-9	-4	-3	8	1
společností	11	8	5	14	11	-5	-18	-4	1	-1
z výher z loterií nebo sázek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní běžné daně	12,1	-7,1	17,4	5,0	4,8	0,2	3,1	0,8	-3,5	8,0
Sociální příspěvky	**5,9**	**7,4**	**6,5**	**8,8**	**9,9**	**3,9**	**-6,6**	**3,2**	**2,5**	**1,3**
Skutečné příspěvky	5,9	7,4	6,5	8,9	9,9	3,9	-6,7	3,3	2,5	1,3
zaměstnavatelů	5,8	7,0	6,5	7,7	9,4	4,5	-7,9	5,1	2,7	1,4
zaměstnanců	5,9	6,8	6,9	7,6	9,5	4,4	-15,8	4,2	2,8	1,5
OSVČ a nezaměstnaných	6,2	10,4	5,6	16,5	12,6	0,7	13,0	-4,1	1,4	0,9
Imputované sociální příspěvky	17,5	36,6	-1,5	2,0	-26,2	-4,7	190,5	-27,5	23,2	-14,5
Daně z výroby a dovozu	**7,2**	**14,4**	**5,2**	**3,0**	**11,9**	**2,9**	**2,0**	**1,9**	**5,2**	**3,5**
Daně z produktů [1)]	7,4	15,2	5,5	2,9	12,2	3,0	2,1	1,4	4,4	4,0
DPH	5,9	23,0	4,2	-0,8	8,6	12,3	-0,3	1,9	2,5	2,9
Spotřební daně	10,0	13,4	11,4	9,4	17,9	-11,5	8,8	0,9	8,2	1,3
Ostatní daně z produktů [2)]	8,4	-41,6	-22,4	11,5	17,8	-0,5	-20,0	-3,8	0,1	83,6
Jiné daně z výroby [3)]	3,4	-1,7	-1,7	4,2	5,2	-1,1	1,3	14,7	26,4	-7,4
Kapitálové daně	**15,6**	**-28,1**	**18,5**	**9,2**	**-42,4**	**-44,8**	**-8,2**	**-3,4**	**0,9**	**-0,9**

Pozn.: 1) Daně placené z jednotky vyrobeného nebo do transakce vstupujícího výrobku nebo služby.
2) Jedná se například o dovozní cla, poplatky z dovážených zemědělských produktů, daně z finančních a kapitálových transakcí, poplatky ze zábavních činností, daně z loterií, her a sázek a jiné.
3) Daně požadované od podniků z důvodu jejich zapojení do výrobní činnosti, nezávisle na množství a hodnotě jimi vyrobeného nebo prodaného zboží nebo služeb (např. daň z nemovitostí, silniční daň, poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových).
Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.3: Daňové příjmy sektoru vládních institucí

(v % HDP)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Daně celkem a sociální příspěvky celkem	**35,5**	**35,7**	**35,4**	**35,0**	**35,6**	**34,1**	**33,2**	**33,3**	**34,3**	**34,7**
Běžné daně z důchodů a jiné	**9,2**	**9,1**	**8,9**	**8,8**	**9,0**	**8,0**	**7,2**	**6,9**	**7,2**	**7,2**
jednotlivců nebo domácností	4,7	4,7	4,4	4,2	4,3	3,7	3,6	3,5	3,7	3,8
společností	4,4	4,4	4,3	4,6	4,7	4,2	3,5	3,4	3,4	3,3
z výher z loterií nebo sázek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní běžné daně	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Příspěvky na sociální zabezpečení	**15,7**	**15,5**	**15,5**	**15,7**	**15,7**	**15,6**	**14,9**	**15,2**	**15,5**	**15,6**
Skutečné příspěvky	15,7	15,4	15,5	15,6	15,7	15,6	14,9	15,2	15,5	15,6
zaměstnavatelů	10,1	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,3	9,7	9,9	9,9
zaměstnanců	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,0	3,1	3,1	3,2
OSVČ a nezaměstnaných	2,1	2,1	2,1	2,3	2,3	2,2	2,6	2,4	2,5	2,5
Imputované sociální příspěvky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daně z výroby a dovozu	**10,6**	**11,1**	**11,0**	**10,5**	**10,8**	**10,6**	**11,0**	**11,1**	**11,6**	**12,0**
Daně z produktů [1)]	10,1	10,7	10,6	10,1	10,4	10,2	10,7	10,7	11,1	11,5
DPH	6,1	6,9	6,8	6,2	6,2	6,6	6,8	6,8	6,9	7,1
Spotřební daně	3,3	3,4	3,5	3,6	3,9	3,3	3,7	3,7	3,9	3,9
Ostatní daně z produktů [2)]	0,7	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,4
Jiné daně z výroby [3)]	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Kapitálové daně	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Pozn.: 1) Daně placené z jednotky vyrobeného nebo do transakce vstupujícího výrobku nebo služby.
2) Jedná se například o dovozní cla, poplatky z dovážených zemědělských produktů, daně z finančních a kapitálových transakcí, poplatky ze zábavních činností, daně z loterií, her a sázek a jiné.
3) Daně požadované od podniků z důvodu jejich zapojení do výrobní činnosti, nezávisle na množství a hodnotě jimi vyrobeného nebo prodaného zboží nebo služeb (např. daň z nemovitostí, silniční daň, poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových).
Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.4: Příjmy subsektoru ústředních vládních institucí

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Celkové příjmy	**835**	**830**	**845**	**900**	**1006**	**1013**	**970**	**986**	**1026**	**1035**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	177	192	184	198	221	204	180	175	183	184
Sociální příspěvky	277	300	319	343	376	392	352	365	374	378
Daně z výroby a dovozu	239	270	272	283	319	320	328	332	352	367
Kapitálové daně	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Důchod z vlastnictví	17	14	14	18	19	22	24	24	21	21
Prodeje	28	28	29	30	38	40	38	41	43	45
Ostatní příjmy	97	25	27	28	32	35	48	50	51	41
růst v %										
Celkové příjmy	**19,0**	**-0,6**	**1,7**	**6,6**	**11,7**	**0,7**	**-4,2**	**1,7**	**4,0**	**0,9**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	10,4	8,6	-4,2	7,7	11,9	-7,8	-11,8	-3,0	4,9	0,2
Sociální příspěvky	5,5	8,3	6,2	7,5	9,8	4,3	-10,4	3,7	2,7	0,9
Daně z výroby a dovozu	7,1	13,1	0,7	3,8	12,8	0,2	2,6	1,4	6,0	4,1
Kapitálové daně	15,0	-28,7	18,8	10,0	-42,6	-45,7	-10,4	-2,7	-2,3	1,9
Důchod z vlastnictví	-23,3	-14,8	-1,2	30,6	5,9	10,8	9,8	0,6	-10,0	-4,1
Prodeje	15,5	-0,4	2,9	3,8	26,4	6,0	-4,4	6,8	6,0	4,7
Ostatní příjmy	918,3	-73,8	4,3	7,2	10,9	10,3	38,3	4,1	2,3	-19,2

Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.5: Příjmy subsektoru místních vládních institucí

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Celkové příjmy	**328**	**348**	**352**	**376**	**410**	**416**	**431**	**429**	**422**	**392**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	70	76	92	98	109	103	92	88	92	92
Sociální příspěvky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Daně z výroby a dovozu	46	56	71	70	76	87	87	90	92	93
Kapitálové daně	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Důchod z vlastnictví	6	7	6	7	7	7	7	6	6	7
Prodeje	50	50	51	52	57	63	66	58	59	58
Ostatní příjmy	157	160	132	148	160	155	179	186	172	141
růst v %										
Celkové příjmy	**22,3**	**6,1**	**1,2**	**6,7**	**9,0**	**1,5**	**3,6**	**-0,5**	**-1,6**	**-7,1**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	9,7	7,7	21,8	6,6	10,7	-5,0	-11,4	-4,2	4,7	0,3
Sociální příspěvky	4,2	20,0	21,7	61,6	-43,2	-79,1	2428,6	-20,6	36,7	2,3
Daně z výroby a dovozu	7,3	21,7	27,3	-0,3	8,2	13,8	0,1	3,7	2,3	1,4
Kapitálové daně	-	80,0	0,0	-55,6	0,0	50,0	83,3	-18,2	77,8	-37,5
Důchod z vlastnictví	-3,1	17,4	-15,5	5,6	6,3	5,8	-10,8	-4,7	-0,9	17,9
Prodeje	12,6	1,0	2,6	1,8	10,0	9,6	4,7	-12,1	2,2	-2,1
Ostatní příjmy	40,5	1,9	-17,4	12,4	8,0	-3,1	15,6	3,9	-7,6	-18,3

Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.6: Příjmy subsektoru fondů sociálního zabezpečení

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Celkové příjmy	**146**	**159**	**170**	**185**	**203**	**211**	**211**	**216**	**221**	**225**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sociální příspěvky	144	153	163	182	200	207	208	213	218	222
Daně z výroby a dovozu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitálové daně	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Důchod z vlastnictví	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1
Prodeje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní příjmy	2	6	6	2	2	2	2	2	3	2
růst v %										
Celkové příjmy	**7,2**	**8,8**	**6,7**	**9,0**	**10,1**	**3,6**	**0,2**	**2,1**	**2,4**	**1,8**
Běžné daně z důchodů, jmění a jiné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sociální příspěvky	6,7	5,9	7,1	11,4	10,0	3,2	0,4	2,6	2,2	2,0
Daně z výroby a dovozu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitálové daně	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Důchod z vlastnictví	-32,7	-8,6	22,1	30,0	75,3	111,3	-23,9	-46,2	-18,6	10,8
Prodeje	-25,4	40,0	6,4	-2,7	-4,1	-14,4	-2,5	-1,7	-7,9	-1,0
Ostatní příjmy	132,0	258,1	-4,1	-59,8	3,2	3,5	-5,0	-14,5	29,2	-19,3

Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.7: Výdaje sektoru vládních institucí

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Výdaje celkem	**1344**	**1268**	**1340**	**1407**	**1503**	**1584**	**1680**	**1658**	**1650**	**1712**
Náhrady zaměstnancům	214	222	238	252	269	280	293	286	280	286
Mezispotřeba	196	193	206	211	219	228	238	235	224	211
Sociální dávky jiné než naturální [1)]	345	359	375	408	456	477	509	518	527	534
Naturální sociální transfery	153	163	170	174	187	199	219	222	228	233
Důchody z vlastnictví	28	32	34	35	40	40	48	51	53	56
Úroky	28	32	34	35	40	39	47	51	53	56
Ostatní důchody z vlastnictví	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dotace	67	57	53	60	61	62	74	70	79	76
Tvorba hrubého fixního kapitálu	182	123	132	150	153	176	192	160	137	123
Kapitálové transfery [2)]	124	86	152	119	79	104	62	62	58	126
Investiční dotace [3)]	37	37	36	38	37	36	34	33	37	35
Ostatní kapitálové transfery	88	50	116	81	42	68	27	29	21	91
Ostatní výdaje	35	31	-20	-4	40	18	45	54	65	67
Výdaje na konečnou spotřebu	**610**	**630**	**667**	**694**	**726**	**759**	**809**	**807**	**793**	**789**
Kolektivní spotřeba [4)]	310	302	336	349	363	380	399	398	380	373
Individuální spotřeba	300	328	331	345	363	380	410	409	412	416
růst v %										
Výdaje celkem	**14,8**	**-5,7**	**5,7**	**5,0**	**6,8**	**5,3**	**6,1**	**-1,3**	**-0,5**	**3,7**
Náhrady zaměstnancům	11,8	3,7	7,1	6,1	6,4	4,1	4,7	-2,5	-2,1	2,3
Mezispotřeba	12,9	-1,4	6,5	2,9	3,4	4,2	4,6	-1,4	-4,7	-5,9
Sociální dávky jiné než naturální [1)]	3,8	4,1	4,5	8,7	11,8	4,5	6,8	1,7	1,8	1,3
Naturální sociální transfery	5,5	6,7	4,0	2,1	7,8	6,1	10,3	1,5	2,3	2,4
Důchody z vlastnictví	-4,5	12,3	7,7	3,8	12,8	-0,9	20,2	7,6	2,9	6,5
Úroky	-4,5	12,3	7,7	3,7	12,8	-0,9	20,2	7,7	2,9	6,5
Ostatní důchody z vlastnictví	-25,4	12,8	-3,8	41,2	9,7	26,6	11,0	-45,9	16,7	-47,1
Dotace	19,7	-14,3	-7,4	13,4	1,0	2,4	18,8	-5,0	12,1	-3,1
Tvorba hrubého fixního kapitálu	131,4	-32,2	7,4	13,6	1,6	15,2	8,9	-16,3	-14,4	-10,5
Kapitálové transfery [2)]	-9,9	-30,3	76,0	-21,6	-34,2	32,8	-40,9	0,7	-6,5	116,8
Investiční dotace [3)]	-3,0	1,1	-3,5	7,4	-3,4	-2,0	-5,7	-3,8	12,0	-5,4
Ostatní kapitálové transfery	-12,5	-43,4	135,1	-30,4	-48,7	63,7	-59,7	6,2	-27,4	328,9
Výdaje na konečnou spotřebu	**9,5**	**3,3**	**5,9**	**4,0**	**4,6**	**4,6**	**6,6**	**-0,2**	**-1,8**	**-0,5**
Kolektivní spotřeba [4)]	12,3	-2,3	11,2	3,9	3,8	4,7	5,0	-0,2	-4,4	-1,9
Individuální spotřeba	6,8	9,1	1,1	4,1	5,3	4,5	8,1	-0,2	0,7	0,9

Pozn.: 1) Sociální dávky, které mají sloužit domácnostem k pokrytí nákladů či ztrát plynoucích z existence nebo vzniku určitých rizik nebo potřeb. Jedná se především o dávky vyplacené v případě stáří, invalidity, nemoci, mateřství, nezaměstnanosti, pracovního úrazu, nemoci z povolání, náhlé sociální potřeby apod.

2) Transakce rozdělování kapitálu, které neovlivňují velikost běžného důchodu poživatele ani plátce takové transakce, ale velikost jejich čistého jmění. Mohou probíhat v peněžní i naturální formě.

3) Kapitálové transfery v peněžní i naturální podobě, které vládní instituce poskytují k celkovému nebo částečnému financování tvorby hrubého fixního kapitálu.

4) Hodnota kolektivních služeb poskytovaných celé společnosti nebo jejich specifickým skupinám, tj. výdaje na veřejné služby, obranu, bezpečnost, justici, ochranu zdraví, životní prostředí, vědu a výzkum, rozvoj infrastruktury a hospodářství.

Zdroj: ČSÚ (2013b), MF ČR.

Tabulka B.8: Výdaje sektoru vládních institucí

(v % HDP)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výdaje celkem	**50,0**	**43,3**	**43,0**	**42,0**	**41,0**	**41,1**	**44,7**	**43,7**	**43,2**	**44,5**
Náhrady zaměstnancům	8,0	7,6	7,6	7,5	7,3	7,3	7,8	7,5	7,3	7,4
Mezispotřeba	7,3	6,6	6,6	6,3	6,0	5,9	6,3	6,2	5,9	5,5
Sociální dávky jiné než naturální	12,8	12,3	12,0	12,2	12,5	12,4	13,5	13,7	13,8	13,9
Naturální sociální dávky	5,7	5,6	5,5	5,2	5,1	5,2	5,8	5,9	6,0	6,1
Důchody z vlastnictví	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,3	1,3	1,4	1,5
Úroky	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,3	1,3	1,4	1,5
Ostatní důchody z vlastnictví	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dotace	2,5	2,0	1,7	1,8	1,7	1,6	2,0	1,9	2,1	2,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	6,8	4,2	4,3	4,5	4,2	4,6	5,1	4,2	3,6	3,2
Kapitálové transfery	4,6	3,0	4,9	3,6	2,1	2,7	1,6	1,6	1,5	3,3
Investiční dotace	1,4	1,3	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9
Ostatní kapitálové transfery	3,3	1,7	3,7	2,4	1,1	1,8	0,7	0,8	0,6	2,4
Ostatní výdaje	1,3	1,1	-0,7	-0,1	1,1	0,5	1,2	1,4	1,7	1,7
Výdaje na konečnou spotřebu	**22,7**	**21,5**	**21,4**	**20,7**	**19,8**	**19,7**	**21,5**	**21,3**	**20,7**	**20,5**
Kolektivní spotřeba	11,5	10,3	10,8	10,4	9,9	9,9	10,6	10,5	9,9	9,7
Individuální spotřeba	11,2	11,2	10,6	10,3	9,9	9,9	10,9	10,8	10,8	10,8

Zdroj: ČSÚ (2013b), MF ČR.

Tabulka B.9: Výdaje subsektoru ústředních vládních institucí

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Výdaje celkem	**997**	**907**	**944**	**982**	**1061**	**1103**	**1155**	**1139**	**1129**	**1195**
Náhrady zaměstnancům	109	111	121	128	137	143	150	146	139	143
Mezispotřeba	97	94	104	101	107	108	113	111	103	96
Sociální dávky jiné než naturální	333	347	363	395	437	454	485	492	501	530
Naturální sociální dávky	5	4	3	3	2	2	3	4	5	9
Úroky	26	29	32	33	37	36	45	50	51	54
Dotace	38	31	24	29	30	30	36	27	36	33
Tvorba hrubého fixního kapitálu	128	62	77	81	87	97	96	74	55	51
Kapitálové transfery	118	88	148	117	74	102	65	62	61	120
Ostatní výdaje	143	140	72	95	150	131	163	174	178	157
růst v %										
Výdaje celkem	**16,9**	**-9,0**	**4,1**	**4,0**	**8,1**	**3,9**	**4,7**	**-1,3**	**-0,9**	**5,8**
Náhrady zaměstnancům	0,4	1,9	9,1	6,1	6,7	4,2	5,0	-2,3	-5,2	3,4
Mezispotřeba	11,9	-3,7	11,5	-3,2	6,4	0,6	4,4	-1,7	-6,9	-6,6
Sociální dávky jiné než naturální	3,4	4,2	4,5	8,7	10,6	3,9	6,8	1,4	2,0	5,7
Naturální sociální dávky	-20,2	-12,5	-22,8	-7,2	-23,9	-18,2	36,6	53,3	20,0	83,4
Úroky	-6,0	11,1	11,1	3,4	12,4	-2,2	23,8	9,9	3,1	6,3
Dotace	-0,2	-17,5	-23,4	22,2	2,2	0,2	20,7	-26,0	33,7	-8,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	278,1	-51,5	24,0	4,9	7,8	10,9	-1,3	-22,2	-25,4	-7,2
Kapitálové transfery	-9,1	-25,4	67,8	-21,1	-36,7	38,1	-36,5	-4,4	-1,6	97,9
Ostatní výdaje	43,4	-1,7	-48,9	32,7	57,4	-12,4	24,4	6,5	2,4	-11,8

Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.10: Výdaje subsektoru místních vládních institucí

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Výdaje celkem	**342**	**352**	**354**	**385**	**397**	**421**	**453**	**444**	**434**	**395**
Náhrady zaměstnancům	103	109	114	121	129	133	139	135	137	139
Mezispotřeba	97	98	99	109	109	118	123	121	118	112
Sociální dávky jiné než naturální	12	12	12	13	20	23	24	26	26	4
Naturální sociální dávky	2	3	3	3	3	3	3	2	3	0
Úroky	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2
Dotace	29	26	29	31	31	33	38	44	43	44
Tvorba hrubého fixního kapitálu	53	60	54	69	65	79	95	85	81	71
Kapitálové transfery	33	33	28	26	28	20	16	17	12	13
Ostatní výdaje	11	10	11	11	10	10	12	12	12	11
růst v %										
Výdaje celkem	**22,2**	**3,0**	**0,4**	**9,0**	**3,0**	**6,0**	**7,5**	**-1,8**	**-2,4**	**-8,9**
Náhrady zaměstnancům	27,3	5,7	5,1	6,1	6,1	3,8	4,3	-2,7	1,3	1,3
Mezispotřeba	13,7	0,8	1,7	9,5	0,6	7,4	4,3	-1,4	-2,1	-5,4
Sociální dávky jiné než naturální	15,6	0,6	3,8	7,3	47,7	17,4	6,8	7,3	-2,5	-84,6
Naturální sociální dávky	69,9	4,5	2,4	8,9	19,0	-11,3	0,2	-16,4	11,1	-99,0
Úroky	18,0	28,3	-26,5	8,2	15,8	17,7	-21,8	-33,2	-5,8	14,7
Dotace	60,7	-10,2	11,6	6,3	-0,1	4,4	17,1	14,9	-1,1	0,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu	21,2	13,7	-9,8	26,6	-5,7	20,7	21,1	-10,4	-4,8	-12,7
Kapitálové transfery	14,9	-1,0	-14,2	-5,8	5,0	-27,5	-21,2	9,3	-33,0	16,3
Ostatní výdaje	8,9	-11,3	19,6	-7,0	-9,7	1,4	23,8	-2,8	7,1	-15,1

Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.11: Výdaje subsektoru fondů sociálního zabezpečení

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Výdaje celkem	**151**	**162**	**170**	**173**	**187**	**201**	**222**	**224**	**228**	**232**
Náhrady zaměstnancům	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4
Mezispotřeba	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3
Sociální dávky jiné než naturální	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0
Naturální sociální dávky	146	156	164	168	181	194	213	216	220	224
Úroky	0	0	0	-	0	0	0	-	0	-
Dotace	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tvorba hrubého fixního kapitálu	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1
Kapitálové transfery	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní výdaje	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
růst v %										
Výdaje celkem	**5,8**	**7,2**	**5,0**	**1,9**	**8,3**	**7,1**	**10,5**	**1,2**	**1,5**	**1,7**
Náhrady zaměstnancům	5,4	2,7	5,7	5,3	6,5	12,0	9,6	-0,2	-2,3	-3,3
Mezispotřeba	22,9	1,4	8,0	-13,3	10,5	22,2	26,1	10,0	-22,5	2,6
Sociální dávky jiné než naturální	-	-	-	100,0	-	-	600,0	0,0	-28,6	-20,0
Naturální sociální dávky	6,0	7,4	4,8	2,2	8,3	6,8	10,2	1,1	1,9	1,8
Úroky	-33,3	-25,0	-66,7	-	-	-50,0	0,0	-	-	-
Dotace	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tvorba hrubého fixního kapitálu	-30,5	11,1	19,1	-41,7	-0,4	64,4	48,4	-15,7	-14,1	-23,7
Kapitálové transfery	-18,6	74,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní výdaje	-70,6	-35,4	571,4	27,7	23,9	-15,5	7,7	14,8	25,3	12,5

Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.12: Saldo sektoru vládních institucí podle subsektorů

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Sektor vládních institucí	**-180**	**-83**	**-101**	**-80**	**-27**	**-86**	**-218**	**-179**	**-122**	**-170**
Ústřední vládní instituce	-162	-77	-100	-82	-56	-91	-186	-155	-104	-161
Místní vládní instituce	-14	-4	-1	-9	13	-5	-22	-16	-12	-3
Fondy sociálního zabezpečení	-5	-3	0	12	16	10	-11	-9	-7	-7
v % HDP										
Sektor vládních institucí	**-6,7**	**-2,8**	**-3,2**	**-2,4**	**-0,7**	**-2,2**	**-5,8**	**-4,7**	**-3,2**	**-4,4**
Ústřední vládní instituce	-6,0	-2,6	-3,2	-2,4	-1,5	-2,4	-4,9	-4,1	-2,7	-4,2
Místní vládní instituce	-0,5	-0,1	0,0	-0,3	0,4	-0,1	-0,6	-0,4	-0,3	-0,1
Fondy sociálního zabezpečení	-0,2	-0,1	0,0	0,4	0,4	0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2

Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.13: Dluh sektoru vládních institucí podle finančních instrumentů

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mld. Kč										
Dluh sektoru vládních institucí	**768**	**848**	**885**	**948**	**1023**	**1104**	**1299**	**1454**	**1583**	**1775**
Oběživo a vklady	4	3	1	0	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	528	634	698	789	871	951	1124	1278	1402	1592
Půjčky	236	211	187	159	152	153	175	177	181	183
Dluh ústředních vládních institucí	**719**	**783**	**813**	**867**	**939**	**1016**	**1202**	**1359**	**1484**	**1668**
Oběživo a vklady	4	3	1	0	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	517	612	675	766	848	929	1108	1262	1388	1580
Půjčky	197	169	137	101	90	87	94	96	96	88
Dluh místních vládních institucí	**59**	**72**	**79**	**87**	**88**	**92**	**100**	**98**	**101**	**110**
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	12	23	24	23	23	23	17	17	15	15
Půjčky	47	49	55	64	65	69	83	81	86	95
Dluh fondů sociálního zabezpeční	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Půjčky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
růst v %										
Dluh sektoru vládních institucí	**10,6**	**10,4**	**4,4**	**7,1**	**7,9**	**7,9**	**17,7**	**11,9**	**8,9**	**12,1**
Oběživo a vklady	-83,8	-28,6	-78,3	-96,3	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	23,6	19,9	10,2	12,9	10,5	9,2	18,2	13,6	9,8	13,5
Půjčky	-3,0	-10,5	-11,6	-14,5	-4,4	0,4	14,3	1,0	2,3	1,3
Dluh ústředních vládních institucí	**10,0**	**8,9**	**3,8**	**6,6**	**8,3**	**8,2**	**18,3**	**13,1**	**9,2**	**12,4**
Oběživo a vklady	-83,8	-28,6	-78,3	-96,3	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	24,6	18,2	10,3	13,5	10,7	9,5	19,3	13,9	10,0	13,8
Půjčky	-7,5	-14,6	-18,5	-26,6	-10,4	-4,2	8,0	3,1	-1,0	-7,5
Dluh místních vládních institucí	**18,1**	**22,1**	**9,8**	**9,5**	**2,1**	**3,9**	**8,8**	**-1,9**	**2,8**	**9,6**
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	-3,4	90,7	5,8	-3,5	0,6	0,0	-26,5	-0,6	-11,5	2,4
Půjčky	25,1	4,8	11,7	15,1	2,6	5,3	20,7	-2,1	5,8	10,8
Dluh fondů sociálního zabezpečení	**-19,8**	**-25,7**	**17,5**	**-30,5**	**-69,1**	**62,7**	**-44,8**	**-26,4**	**415,4**	**-9,0**
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Půjčky	-19,8	-25,7	17,5	-30,5	-69,1	62,7	-44,8	-26,4	415,4	-9,0

Pozn.: Vládní dluh je definován následujícími finančními instrumenty: oběživo a depozita, emitované cenné papíry jiné než účasti s vyloučením finančních derivátů a úvěry (půjčky). Vládní dluh je vyjádřen v nominální hodnotě, která je považována za ekvivalent jmenovité hodnoty (face value). Vládní dluh je konsolidován, tzn. dluh v držení jiných subjektů v subsektoru, resp. sektoru vládních institucí, je vyloučen.
Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.14: Dluh sektoru vládních institucí podle finančních instrumentů

(v % HDP)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dluh sektoru vládních institucí	**28,6**	**28,9**	**28,4**	**28,3**	**27,9**	**28,7**	**34,6**	**38,4**	**41,4**	**46,2**
Oběživo a vklady	0,1	0,1	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	19,7	21,6	22,4	23,5	23,8	24,7	29,9	33,7	36,7	41,4
Půjčky	8,8	7,2	6,0	4,8	4,2	4,0	4,7	4,7	4,7	4,8
Dluh ústředních vládních institucí	**26,7**	**26,7**	**26,1**	**25,9**	**25,6**	**26,4**	**32,0**	**35,8**	**38,8**	**43,4**
Oběživo a vklady	0,1	0,1	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	19,2	20,9	21,7	22,8	23,2	24,1	29,5	33,3	36,3	41,1
Půjčky	7,3	5,8	4,4	3,0	2,5	2,3	2,5	2,5	2,5	2,3
Dluh místních vládních institucí	**2,2**	**2,5**	**2,5**	**2,6**	**2,4**	**2,4**	**2,7**	**2,6**	**2,6**	**2,9**
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	0,4	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4
Půjčky	1,8	1,7	1,8	1,9	1,8	1,8	2,2	2,1	2,2	2,5
Dluh fondů sociálního zabezpečení	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Oběživo a vklady	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cenné papíry jiné než účasti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Půjčky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pozn.: Vládní dluh je definován následujícími finančními instrumenty: oběživo a depozita, emitované cenné papíry jiné než účasti s vyloučením finančních derivátů a úvěry (půjčky). Vládní dluh je vyjádřen v nominální hodnotě, která je považována za ekvivalent jmenovité hodnoty (face value). Vládní dluh je konsolidován, tzn. dluh v držení jiných subjektů v subsektoru, resp. sektoru vládních institucí, je vyloučen.
Zdroj: ČSÚ (2013b).

Tabulka B.15: Saldo a dluh vládního sektoru zemí EU (2009–2013)

(v % HDP)

	Saldo					Dluh				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
EU28 [1, 2]	-6,9	-6,4	-4,4	-3,8	-3,4	74,8	80,0	82,7	86,5	89,7
EA17 [3]	-6,4	-6,2	-4,2	-3,7	-2,9	80,0	85,7	88,0	92,7	95,6
Belgie	-5,6	-3,7	-3,7	-4,0	-2,5	95,7	95,7	98,0	99,8	100,0
Bulharsko	-4,3	-3,1	-2,0	-0,8	-2,0	14,6	16,2	16,3	18,5	19,3
Česká republika	-5,8	-4,7	-3,2	-4,4	-2,9	34,6	38,4	41,4	46,2	46,1
Dánsko	-2,7	-2,5	-1,8	-4,1	-1,6	40,7	42,7	46,4	45,4	43,9
Estonsko	-2,0	0,2	1,1	-0,2	-0,2	7,1	6,7	6,1	9,8	10,1
Finsko	-2,5	-2,5	-0,7	-1,8	-2,2	43,5	48,7	49,2	53,6	58,3
Francie	-7,5	-7,1	-5,3	-4,8	-4,1	79,2	82,4	85,8	90,2	93,4
Chorvatsko	-5,3	-6,4	-7,8	-5,0	-3,6	36,6	44,9	51,6	55,5	56,6
Irsko	-13,7	-30,6	-13,1	-8,2	-7,3	64,4	91,2	104,1	117,4	124,1
Itálie	-5,5	-4,5	-3,8	-3,0	-3,0	116,4	119,3	120,7	127,0	132,9
Kypr	-6,1	-5,3	-6,3	-6,4	-7,3	58,5	61,3	71,5	86,6	114,4
Litva	-9,4	-7,2	-5,5	-3,2	-2,9	29,3	37,8	38,3	40,5	39,7
Lotyšsko	-9,8	-8,1	-3,6	-1,3	-1,6	36,9	44,4	41,8	40,6	44,3
Lucembursko	-0,7	-0,8	0,1	-0,6	-0,9	15,5	19,5	18,7	21,7	24,9
Maďarsko	-4,6	-4,3	4,3	-2,0	-2,7	79,8	82,2	82,1	79,8	79,2
Malta	-3,7	-3,5	-2,8	-3,3	-2,7	66,5	66,8	69,5	71,3	73,2
Německo	-3,1	-4,2	-0,8	0,1	-0,2	74,5	82,5	80,0	81,0	79,6
Nizozemsko	-5,6	-5,1	-4,3	-4,1	-3,2	60,8	63,4	65,7	71,3	75,0
Polsko	-7,5	-7,9	-5,0	-3,9	-4,8	50,9	54,9	56,2	55,6	58,0
Portugalsko	-10,2	-9,8	-4,3	-6,4	-5,5	83,7	94,0	108,2	124,1	127,8
Rakousko	-4,1	-4,5	-2,5	-2,5	-2,3	69,2	72,3	72,8	74,0	74,6
Rumunsko	-9,0	-6,8	-5,6	-3,0	-2,4	23,6	30,5	34,7	37,9	38,5
Řecko	-15,7	-10,7	-9,5	-9,0	-2,1	129,7	148,3	170,3	156,9	175,5
Slovensko	-8,0	-7,7	-5,1	-4,5	-3,1	35,6	41,0	43,4	52,4	54,5
Slovinsko	-6,3	-5,9	-6,3	-3,8	-5,7	35,2	38,7	47,1	54,4	63,1
Španělsko	-11,1	-9,6	-9,6	-10,6	-6,8	54,0	61,7	70,5	86,0	94,3
Švédsko	-0,7	0,3	0,2	-0,2	-0,9	42,6	39,4	38,6	38,2	41,9
Spojené království[2]	-11,4	-9,5	-7,6	-5,2	-6,8	73,0	79,1	85,1	88,1	94,9

Pozn.: 1) Jde o nekonsolidovaný dluh.

2) U Spojeného království jde o data za finanční rok (1. duben roku t až 31. březen roku t+1), která jsou směrodatná pro postup při nadměrném schodku.

3) 17 současných zemí eurozóny – Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko.

Zdroj: Eurostat (2013c).

Tabulka B.16: Transakce vládního sektoru zemí EU (2012)

(v % HDP)

	Příjmy	Výdaje	Náhrady zaměstnan.	Peněžité sociální dávky	Spotřeba [1]	Investice [2]	Úroky placené
EU28	45,4	49,3	10,7	16,9	21,7	2,3	2,9
EA17 [3]	46,3	49,9	10,5	17,6	21,6	2,1	3,1
Belgie	51,0	55,0	12,9	17,7	25,0	1,8	3,5
Bulharsko	35,2	35,9	8,9	11,7	15,6	3,4	0,9
Česká republika	40,1	44,5	7,4	13,9	20,5	3,2	1,5
Dánsko	55,3	59,5	18,4	17,3	28,6	2,5	1,8
Estonsko	39,2	39,5	10,5	11,0	19,2	5,4	0,2
Finsko	54,4	56,6	14,5	18,7	25,1	2,6	1,4
Francie	51,8	56,6	13,2	19,9	24,7	3,1	2,6
Chorvatsko	40,6	45,5	12,0	14,1	20,4	2,0	3,0
Irsko	34,5	42,6	11,5	15,0	18,0	1,9	3,6
Itálie	47,7	50,6	10,6	19,9	20,1	1,9	5,4
Kypr	40,0	46,4	15,9	15,1	19,3	2,5	3,2
Litva	32,7	36,1	9,8	12,1	17,6	3,7	1,9
Lotyšsko	35,1	36,5	9,1	9,6	16,0	4,2	1,4
Lucembursko	43,7	44,3	8,4	16,0	17,5	3,8	0,5
Maďarsko	46,6	48,7	10,0	15,5	20,4	3,4	4,4
Malta	40,1	43,4	13,4	13,0	21,2	3,1	3,1
Německo	44,8	44,7	7,6	16,1	19,3	1,5	2,4
Nizozemsko	46,4	50,4	9,8	12,2	28,5	3,3	1,8
Polsko	38,3	42,2	9,4	14,2	17,8	4,6	2,8
Portugalsko	40,9	47,4	10,0	18,0	18,2	1,7	4,3
Rakousko	49,2	51,7	9,5	19,3	19,0	1,0	2,6
Rumunsko	33,6	36,6	7,8	11,3	15,2	4,7	1,8
Řecko	44,6	53,6	12,4	19,9	20,6	1,8	5,0
Slovensko	33,2	37,8	7,1	13,8	17,6	1,9	1,9
Slovinsko	44,2	48,1	12,7	17,6	20,8	3,2	2,2
Španělsko	37,1	47,8	11,2	16,3	20,2	1,7	3,0
Švédsko	51,6	52,0	14,3	14,5	26,9	3,5	0,9
Spojené království	41,8	47,9	10,8	15,4	21,7	2,2	3,0

Pozn.: 1) Kolektivní a individuální spotřeba vládního sektoru.

2) Tvorba hrubého fixního kapitálu.

3) 17 současných zemí eurozóny – Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko.

Zdroj: Eurostat (2013a).

C Seznamy tematických kapitol a boxů předchozích Fiskálních výhledů ČR

Seznam tematických kapitol Fiskálních výhledů ČR

Publikováno	Téma kapitoly
Duben 2007	Fiskální pravidla
Říjen 2007	Vybrané aspekty systému státních záruk realizovaného v České republice v letech 1993 až 2006
Květen 2008	Rovná daň v praxi
Říjen 2008	Fiskální dopady přílivu prostředků z fondů Evropské unie
Květen 2009	Koncept akruálních daní a metoda jejich výpočtu v České republice
Říjen 2009	Dlouhodobé fiskální projekce
Říjen 2010	Vybrané principy partnerství veřejného a soukromého sektoru a jeho dopady na hospodaření vládního sektoru
Listopad 2011	Příčiny evropské dluhové krize a její důsledky pro české veřejné finance
Listopad 2012	Zavedení dobrovolného fondového penzijního pilíře a jeho dopady na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí
Listopad 2013	Postupy při nadměrném schodku v zemích Evropské unie

Seznam tematických boxů Fiskálních výhledů ČR

Publikováno	Téma boxu
Duben 2007	Box 1: Metodika peněžních toků Box 2: Produkce sektoru vládních institucí Box 3: Výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí Box 4: Vztah mezi deficitem a dluhem (tzv. stock-flow adjustment) Box 5: Metodika národních účtů ESA 95 Box 6: Rozdíly mezi metodikou fiskálního cílení (rozpočtový výhled, výdajové rámce) a metodikou národních účtů ESA 95 (maastrichtská kritéria, Konvergenční program)
Říjen 2007	Box 1: Zachycení garancí v systému národních účtů ESA 95 Box 2: Zaznamenávání státních garancí v rámci mezinárodního statistického standardu GFSM 2001 Box 3: Nejvýznamnější nestandardní státní garance
Květen 2008	Box 1: Vyhodnocení chyby predikce vládního salda v roce 2007
Květen 2009	Box 1: Přehled opatření Národního protikrizového plánu vlády s dopady na veřejné rozpočty v roce 2009 (založeno na roční bázi) Box 2: Dekompozice salda Box 3: Rozdíly mezi hotovostní a akruální výší DPH
Říjen 2009	Box 1: Dopady protikrizových opatření Box 2: Úsporná opatření pro rok 2010
Říjen 2010	Box 1: Metodika (přechod z GFS 1986 na GFS 2001) Box 2: Opatření ke snížení schodků hospodaření sektoru vlády v metodice ESA 95, vztaženo k střednědobému výhledu z roku 2009 Box 3: Návrh důchodové reformy
Květen 2011	Box 1: Rozhodnutí Ústavního soudu ČR a veřejné finance
Listopad 2011	Box 1: Vybrané změny v metodických přístupech statistiky vládního sektoru Box 2: Vypořádání majetkových vztahů státu a církví
Květen 2012	Box 1: Úrazové pojištění – současný stav věci Box 2: Pakt stability a růstu versus Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v HMU
Listopad 2012	Box 1: Čerpání prostředků z EU a dopady na saldo veřejných financí Box 2: Evropský systém obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů
Květen 2013	Box 1: Satelitní účet veřejného sektoru Box 2: Sedmé rozšíření Evropské unie – Chorvatsko

Listopad 2013 Box 1: Investice vládního sektoru v letech 2009–2012
Box 2: Fondy Evropské unie a jejich čerpání
Box 3: Povodně v roce 2013

Ministerstvo financí České republiky
Odbor Finanční politika
Letenská 15
118 10 Praha 1

http://www.mfcr.cz